

**”OLI HALU SOITTA A HEVIÄ JA JULISTAA SANAA”
– SUOMALAI SEN GOSPELMUUSIKON PROFIILI**

(Rahkonen 2008)

Mikko Nikula
Pro gradu -tutkielma
Musiikkikasvatus
Marraskuu 2012
Jyväskylän yliopisto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta - Faculty Humanistinen	Laitos - Department Musiikki
Tekijä - Author Nikula <u>Mikko</u> Aleksi	
Työn nimi - Title "Oli halu soittaa heviä ja julistaa sanaa" - Suomalaisen gospelmuusikon profiili	
Oppiaine - Subject Musiikkikasvatus	Työn laji - Level Pro Gradu
Aika - Month and year 10 / 2012	Sivumäärä - Number of pages 92 + 55
<p>Tiivistelmä - Abstract</p> <p>Tutkielman tavoitteena on ollut kartoittaa suomalaisen gospelmuusikon profiilia kyselytutkimuksen keinoin, johon on vastannut 98 muusikkoa ja musiikin harrastajaa vuosina 2006–2007, sekä kuvailla suomalaista gospelkulttuuria. Tarkastelun kohteena ovat musiikillinen henkilöhistoria, musiikilliset genret, arvot ja asenteet sekä toimintaympäristö. Kehyksenä on musiikillisen erityisorientaation teoria.</p> <p>Lapsuuden koti on ollut usein musiikkiharrastukseen kannustava. Musiikin harrastus alkaa keskimäärin 9-vuotiaana. Gospelmusiikkia aloitetaan tekemään keskimäärin 16 vuoden iässä, johon suurimpia tekijöitä ovat seurakunnan nuorten toiminta gospelkonsertteineen, vakaumukseen liittyvät hengelliset syyt sekä sosiaaliset yhteydet, jotka liittyvät mm. bänditoimintaan. Merkittävä rooli on rippikoululla ja siihen liittyvällä seurakunnan toiminnalla.</p> <p>Musiikillisten tyylien kirjo on runsas sekä musiikkimaun että soitettavien tyylien osalta. Gospelin määritelmä liittyykin laulujen kristilliseen sanomaan. Tutkimukseen osallistuneista erottui keskenään erilaisia alaryhmiä liittyen seurakuntataustaan. Eri ryhmien välillä on jonkin verran eroa arvoissa ja hengelliseen musiikkiin liittyvissä asenteissa, mitkä myötäilevät eri hengellisten liikkeiden painotuksia. Yleisesti tärkeimmät arvot ovat usko, rakkaus, toivo, oikeudenmukaisuus ja terveys. Tärkeimpiä asioita hengellisessä musiikissa ovat lohdutus, Jumalan ylistäminen, musiikki itsessään, ilon tuottaminen sekä ihmisten herättelemineen. Musiikkityylillisesti suurin yksittäinen selkeästi erottuva ryhmä on heavy- ja metalliorientoituneet gospelmuusikot, joita oli vajaa viidesosa. Heavy ja metal ovat tyylejä, jotka jakavat tutkimukseen osallistuneiden keskuudessa eniten mielipiteitä puolesta ja vastaan.</p> <p>Muusikot integroituvat melko hyvin seurakuntien toimintaan. Noin 2/3 on kokenut kyseenalaistusta soittamaansa musiikkityyliä kohtaan siksi, että se on ollut joidenkin mielestä sopimatonta hengelliseen musiikkiin. Tutkimus kartoitti myös muusikoiden asenteita ja tyytyväisyyttä liittyen gospelmuusikon työkenttään, onnistuneen esiintymisen elementtejä ja tulevaisuuden haaveita. Tuloksia vertailtiin myös Juvosen (2000) tekemään tutkimukseen musiikillisesta erityisorientaatiosta. Tulokset olivat osittain samansuuntaiset.</p>	
<p>Asiasanat - Keywords</p> <p>gospel, gospelkulttuuri, populaarimusiikki, hengellinen musiikki, musiikillinen erityisorientaatio, musiikkiharrastus, muusikontyö, musiikkimaku, motivaatio, musiikilliset genret</p>	
<p>Säilytyspaikka - Depository</p> <p>Jyväskylän yliopiston musiikin laitoksen kirjasto</p>	
<p>Muita tietoja - Additional information</p> <p>Kansikuva: Gospelmuusikon karikatyyrit Jukkis, Seppo ja Heikki. Pekka Rahkonen (2008).</p>	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 KESKEISET KÄSITTEET	7
2.1 Gospel ja gospelkulttuuri	7
2.2 Musiikillinen erityisorientaatio	11
2.3 Aiemmat tutkimukset	12
3 TUTKIMUSASETELMA	14
3.1 Tutkimuskysymykset	14
3.2 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen kohderyhmä	17
3.3 Tutkimusaineiston keruu	18
3.4 Tutkimusote ja tutkijan rooli	21
3.5 Tutkimuksen luotettavuus	22
4 TULOSTEN ANALYYSI	25
4.1 Kyselyyn vastaajien tausta	25
4.2 Koulutustaso	27
4.3 Koulutusalat ja ammatit	28
4.4 Lapsuuden ympäristö	29
4.5 Instrumentit	32
4.6 Kuinka päädyttiin tekemään gospelia?	33
4.7 Gospelmusiikista innostutaan teini-iässä	37
4.8 Esikuvat	39
4.9 Säveltäminen ja sanoittaminen	42
4.10 Eri musiikillisiin genreihin suuntautuminen ja musiikkimaku	43
4.11 Arvomaailma	47
4.12 Herätysliikkeet ja seurakunnat	51
4.12.1 Körtit ja yhteiskunnallisuus	54
4.12.2 Ylistäminen ja julistaminen	56
4.12.3 Lohdutus ja musiikki yhdistävät	58

4.12.4 Heavy/metal-musiikkiin suuntautuneiden asenteet	59
4.12.5 Gospelmuusikon identiteetti ja arvot	60
4.13 Hyväksytäänkö rockia?	62
4.14 Esiintymiset ja toimintaympäristö	65
4.15 Onnistunut konsertti	66
4.16 Tulevaisuudennäkymiä	69
5 YHTEENVETO	71
5.1 Musiikillinen henkilöhistoria ja tausta	71
5.2 Musiikkityylit ja musiikkimaku	72
5.3 Elämänkatsomus ja arvot	73
5.4 Gospelmuusikon toimintaympäristö	73
5.5 Kolme suomalaisen gospelmuusikon karikatyyria: Jukkis, Seppo ja Heikki	75
Suomalainen keskivertogospelmuusikko Jukkis	75
Toinen tyypillinen gospelmuusikko Seppo	77
Heikki "gospelhevari"	78
6 POHDINTA	79
6.1 Tulosten luotettavuus	79
6.2 Vertailu aiempiin tutkimuksiin	83
6.3 Gospelin tulevaisuus	87
6.4 Lisäkysymyksiä ja –tutkimusaiheita	89
LÄHTEET	91
Liite 1: Kyselykaavake	93
Liite 2: Kyselykaavake tuloksien kanssa	106
Liite 3: Ristiintaulukoita ja korrelaatioita	145

1 JOHDANTO

Gospelin musiikilliset juuret ulottuvat Amerikan yhdysvaltojen etelän puuvillapelloille, negrospirituaaleihin ja varhaiseen Amerikan värillisen väestön hengelliseen musiikkiin. Nämä musiikkityylit ovat osaltaan vaikuttaneet myös bluesiin ja souliin sekä muihin populaarimusiikin tyyleihin. Toisaalta vireän marginaalikulttuurin, gospelin syntymiseen vaikutti, kun populaarimusiikin vallankumous kohtasi kristillisen vakaumuksen ja alettiin tekemään kristillisiä lauluja populaarimusiikin tyyliin. Gospel elää ja voi hyvin Suomessa. Kun tämä musiikinlaji saapui maahamme 1950- ja 1960-luvuilla, se herätti ajatuksia ja tunteita puolesta ja vastaan. Pioneerivaiheet käytiin läpi menneinä vuosikymmeninä ja gospel raivasi tilan itselleen osaksi kristillistä kulttuuria.

Edelleen bändejä syntyy ja keikkoja riittää. Gospelmuusikon sormet palavat soittamaan ja sydän palaa kertoa elämää suurempia asioita. Millainen on tämä muusikko, mitä hän ajattelee elämästä, arvoista, työstään? Miten hän on päätenyt tähän? Näitä kysymyksiä pyrin selvittämään tutkielmassani – kyselyyn vastasi kaikkiaan 98 suomalaista gospelmuusikkoa. He ovat eri-ikäisiä, laajasti eri seurakunnista ja järjestöistä. Mukana on rokkareita, kuoroihmisiä, räppäreitä, laulelman taitajia ja metallin soittajia. Joukossa on kokopäiväisiä muusikoita ja harrastajia. Kysely tavoitti ilahduttavan suuren joukon kokoonpanojen vastuunkantajia ja laulutekijöitä, joten tutkimus kohdistuu erityisesti niihin, jotka tuottavat gospelille sen oleellimmän sisällön, laulut.

Suomigospelin kokonaisuutta on tässä tutkimuksessa tarkasteltu muusikon näkökulmasta. Kyselyn on tehnyt muusikko muusikoille; itse olen koko nuoruus- ja aikuisikäni ollut mukana

gospelkulttuurissa, tehnyt lauluja, kiertänyt soittamassa yksin sekä MGtH -yhtyeeni ja muiden kokoonpanojen kanssa sekä järjestänyt gospeltapahtumia ja -konsertteja. Tällä hetkellä opetan musiikkilinjalla Suomen Raamattuopistossa, missä oppilaat ovat suurelta osin suuntautuneet gospelmusiikkiin. Pitkään minulla on ollut etuoikeus seurata gospelkulttuuria sen sisältä ja eri artistien kanssa työskennellessäni myös jollakin tapaa "näköalapaikalta". Ennen musiikkikasvattajaksi ryhtymistäni opiskelin kirkon nuorisotyönohjaajaksi ja myös tuottamattani ja nuorisotyössä mukana oleminen ovat tehneet gospelkulttuuria tutuksi. Koska tätä aihetta on niin vähän tutkittu, uskon että tutkielmani voi antaa ajatuksia ja ideoita tapahtumien järjestäjille ja muille gospelin piirissä toimiville. Tämä antaa myös hyvän yleiskuvan gospelmusikon ajattelusta ja gospelkulttuurin sisäisistä rakenteista sellaiselle, joka ei tätä kulttuuria ennestään tunne. Välillä liikutaan maailmankatsomuksellisissa aiheissa, joiden sanasto voi olla vieraan kuuloista asiaan vihkiytymättömälle. Olen tiedostanut tämän vaaran ja koettanut selittää "kaanaankieliset" eli kristillisen kulttuurin puhettavan termit mahdollisimman ymmärrettävästi.

2 KESKEISET KÄSITTEET

Tutkielman tärkeimmät käsitteet ovat gospel, gospelkulttuuri sekä musiikillinen erityisorientaatio. Tutkielma edustaa aihepiiriltään populaarimusiikin, hengellisen musiikin, musiikkiharrastuksen ja muusikontyön tutkimusta. Aiheisiin liittyviä käsitteitä ovat myös musiikkimaku, musiikkiharrastus, motivaatio ja musiikilliset genret.

2.1 Gospel ja gospelkulttuuri

1950-luvulla ja erityisesti 1960-luvulla hengellinen populaarimusiikki eri muotoineen saapui myös Suomen seurakuntiin, joissa se otettiin kahtalaisesti vastaan. Toiset olivat innoissaan uusista tuulista, toiset näkivät rajussa ja kapinallisuuteen viittaavassa musiikissa uhan kirkon edustamille arvoille. Nykyisin hengellinen pop, rock ja muut rytmimusiikin lajit ovat jo vakiintuneet osaksi kristillistä kulttuuria, ja niistä käytetään Suomessa nimitystä gospel. Könönen ja Huvi (2005) rajaavat suomigospelin historiikissään termin gospel ulkopuolelle iskelmän, klassisen laulun ja pelkän soitinmusiikin. Gospelmusiikki on siis pop- ja rockmusiikkia, jossa on kristilliset sanat. Tällaiseen gospelmusiikin määrittelyyn päätyy myös Antti Juvonen (2000, 106) väitöskirjassaan, joka käsittelee musiikillista erityisorientaatiota. Englanninkielisessä maailmassa samasta asiasta käytetään ilmaisua Contemporary Christian Music (CCM), ja siellä sana gospel merkitsee Amerikan etelävaltioiden kirkkojen musiikkityyliä, joka on läheistä sukua soul-musiikille. Myös kristillisestä bluegrass-musiikista käytetään termiä bluegrass gospel. Suomessa termiä gospel käytetään edellä mainittuun tapaan laajemmassa merkityksessä. Puhutaan myös suomigospelista, mikä tarkoittaa Suomessa tehtyä gospelmusiikkia. (Könönen & Huvi 2005.) Tutkielmassani gospel tarkoittaa hengellistä pop- ja rockmusiikkia laaja-alaisesti ymmärrettynä, mikä on Suomessa vakiintunut käytäntö.

Vaikkakaan gospel ei Suomessa edusta valtaviiran pop-kulttuuria, on se vireä ja elinvoimainen kulttuurin haara. Sitä ruokkii suurelta osin seurakuntien ja kristillisten järjestöjen nuorisotyö, joka tarjoaa esiintymismahdollisuuksia artisteille. Rippikoulun käy edelleen lähes 90 % ikäluokasta. Se onkin merkittävin osa kirkon nuorisotyötä. Rippikoululeireillä soivat nuoren seurakunnan veisut ja muukin gospel (Luokkakallio, 2007). Usein rippikoulun yhteydessä on myös gospelkonsertteja. Monet löytävät tiensä isoiskoulutukseen ja muuhun nuorten toimintaan seurakunnassa rippikoulunsa jälkeen. Näistä löytyy usein myös samanikäisiä ystäviä ja syntyy kaveriporukoita. Seurakuntanuorten viiteryhmä ja seurakuntien tarjoamat resurssit luovat mahdollisuuksia myös nuorten omalle bänditoiminnalle ja gospelharrastukselle. Yhdessä käydään valtakunnallisissa ja rovastikunnallisissa gospeltapahtumissa ja -konserteissa, joihin myös usein seurakunnat järjestävät bussikyytejä kauempaakin. Gospel siis näkyy ja kuuluu, mutta rippikoulun virallisen musiikinopetuksen puitteissa gospelin opetus on huonommassa asemassa. Gospel kyllä on osa rippikoulun opetussuunitelmaa, mutta suunnitelmassa ei kerrota, mitä siitä tulisi opettaa (ks. Rippikoulusuunnitelmä 2001). Gospel on kuitenkin rippikoulun kasvatustehtävän kannalta avainasemassa. Musiikki jo tyylinsä vuoksi on lähempänä nuorten maailmaa kuin vaikkapa virret. Gospel opettaa kristinuskon perusasioita nuorten kielellä. Sen ympärille rakentunut nuorisokulttuuri myös useimmiten edustaa terveitä elämänarvoja esimerkiksi suhteessa päihteisiin.

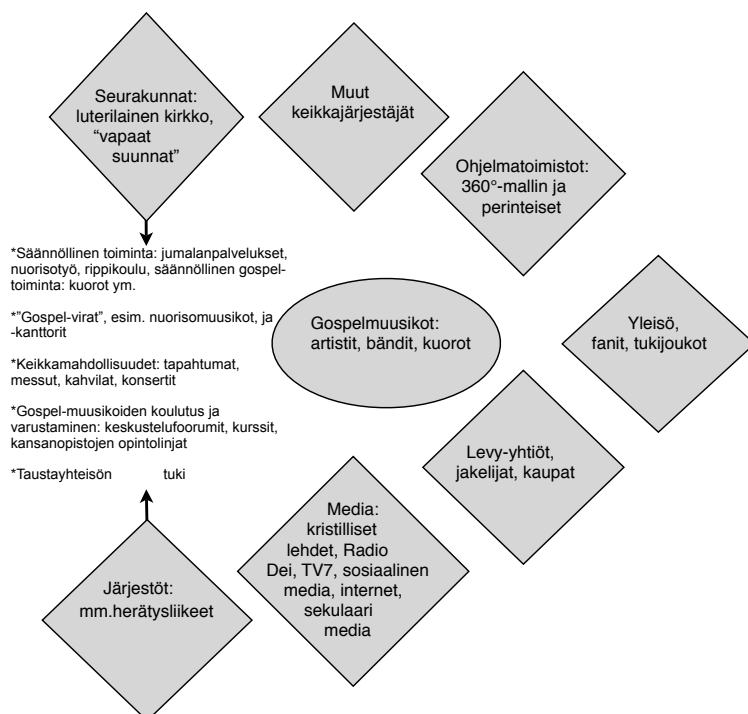
Vaikka rippikoulu ja muu kristillinen nuorisotyö ovat varmaankin suurimpia tekijöitä gospelkulttuurin olemassaololle (vrt. Luokkakallio 2007), on olemassa gospelia myös aikuisempaan makuun. Laulutekijä Pekka Simojoen luotsaama Exit-yhtye oli alkuaikoinaan 25 vuotta sitten etenkin nuorison suosima, mutta yhtyeen vanhetessa on myös kuulijakunta osaksi varttunut (Simojoki 2007). Exitin levy oli virallisen listan kuudentena ilmestyttyään syksyllä 2007. Silloin tällöin gospel on muutenkin päässyt virallisille myyntilistoille muun muassa Tilkkutäkki-levyjen kautta, missä suositut artistit esittävät rippikouluveisuja. Monet tunnetut pop-artistit ja laulutekijät ovat aloittaneet gospelmuusikkoina ja sitten päätyneet tekemään sekulaarimusiikkia, joka ei sisällä kristillistä tematiikkaa samalla tavalla kuin gospel.

Myös kristillisellä medialla on tärkeä osa gospelkulttuurissa. Radio Deissä soi gospel, TV7 tekee gospelartisteista ohjelmia, kristillisissä nuorten lehdissä on bändihaastatteluja ja levyarvosteluita, unohtamatta aikuisikäisen seurakuntaväen lehtiä. Internetin monilla sivustoilla ja sosiaalisessa mediassa gospelyhtyeet ovat esillä. Satunnaisesti myös muu media kommentoi gospel-kulttuuria, esimerkiksi maallinen rock-lehdistö.

Gospel-levyjä julkaistaan ja Suomessa on joitakin nimenomaan kristilliseen musiikkiin keskittyviä kustantajia. Jotkut kristilliset kirjakustantamot julkaisevat myös levyjä. Joidenkin levy-yhtiöiden suojiin mahtuvat niin kristilliset kuin ei-kristillisetkin artistit, joskin kovin julistavan sanoman kanssa eivät aina artistin ja levy-yhtiöiden taiteelliset ja kaupalliset intressit mene yhteen. Poikkeuksia on esimerkiksi metallimusiikin puolella, jossa sanoitusten uskonnollisuutta ei aina karsasteta. Myös pieniä levy-yhtiöitä on ja omakustanteita tehdään. Valmiin painetun omakustannelevyn kanssa on usein tapana tehdä jakelusopimus, jolloin levy päättyy kauppojen hyllyille.

Keikkamyynnin hoitavat artistit usein itse, mutta joitakin ohjelmatoimistoja kristillisellä kentälläkin on. Joissakin tapauksissa kristilliset järjestöt ovat ottaneet bändin ”talliinsa” niin, että yhtyeen talousasiat hoidetaan esimerkiksi herätysliikkeen oman opetus- ja julistustoimintaan keskittyvän yhdityksen tai säätiön kautta. Suuret levy-yhtiöt ja ohjelmatoimistot ovat siirtymässä paljolti ”360°”-malliin, jossa on yhdistetty ohjelmatoimisto, musiikin kustannus- ja tuotantoyhtiö sekä muun muassa artistiin liittyvien oheistuotteiden myynti. Tämä kehityskulku on pitkälti seurausta levymyynnin laskusta nettipiratismiin vuoksi. Gospelkentän rakenteisiin tämä kehitys ei ole vielä paljoa vaikuttanut. Luulen, että gospellevyjen nettipiratismia vähentää hiukan se, että piirit ovat pieniä ja seurakuntaväen omatuntoa saattaa kolkuttaa tutun gospelmuusikon hengentuotteen varastaminen. Gospelartistit saattavat myös hoitaa oman orkesterinsa levyn teon, keikkamyynnin, laskutuksen, oheistuotteet ja promootion itse esimerkiksi oman firman tai toiminnan ympärille perustetun rekisteröidyn yhdistyksen kautta. Silloin toiminta muistuttaa pienessä mittakaavassa ”360°”-mallia.

Yksi tärkeä tekijä on tietysti gospelyleisö, joka koostuu eri-ikäisestä väestä. Toisinaan yleisössä on rippikoululaisia, joiden pakolliseen ohjelmaan kuuluu gospelkonsertti. Joskus on kyseessä aktiivisten seurakuntanuorten ja -aikuisten joukko, joskus jopa suosikkinsa perässä kulkeva fanilauma. Joskus hengelliseen tilaisuuteen on tultu kuulemaan puhujia ja gospelmuusikon osuus on puheiden välissä laulaa laulu tai pari. Osaa yleisöstä ei välttämättä kiinnosta laulujen sanoma lainkaan, toisia se taas koskettaa syvästi.

Kuvio 1: Suomen gospelkulttuurin keskeisimmät tekijät.

2.2 Musiikillinen erityisorientaatio

Musiikillinen erityisorientaatio on tutkimuksen varsinainen teoreettinen lähtökohta. Sitä on väitöskirjassaan tutkinut Antti Juvonen (2000). Musiikin harrastaja suuntautuu yleensä tiettyyn tai tiettyihin musiikin genreihin. Juvonen on tutkinut useisiin eri musiikkityyleihin suuntautuneita ihmisiä, ja gospelorientoituneet ovat yksi ryhmä hänen tutkimuksessaan. Juvosen (2000, 27) mukaan musiikillinen erityisorientaatio rakentuu musiikillisesta mieltymyksestä yhdistettynä aktiiviseen harrastukseen. Juvosen tutkimus rajaa näin musiikillisen erityisorientaation käsitteen nimenomaan aktiiviseen musiikin harrastamiseen soittoaen tai laulaen, sulkien ulkopuolelle pelkän kuunteluun perustuvan harrastuneisuuden (Juvonen 2000, 110). Itse lasken joukkoon mukaan myös musiikin ammattilaiset harrastajien lisäksi. Seuraan tutkielmassani useassa kohtaa Juvosen kyselyn asettelua.

Musiikkimakua on tutkittu vähän, mutta se liittyy läheisesti musiikillisen erityisorientaation käsitteeseen. Musiikkimakua on tutkinut mm. Sairanen (1997). Musiikilliseen erityisorientaatioon liittyy kiinteästi myös musiikilliseen maailmankuvan ja osittain musiikillisen minäkuvan käsitteet. Yksilö valikoi ja prosessoi mielessään musiikillista informaatiota ja muodostaa käsityksensä hyväksyttävistä ja torjuttavista musiikinlajeista, tyyleistä ja niihin liittyvistä toiminnoista. (Juvonen 2000, 52.)

Musiikillisen erityisorientaation tutkimus on kiinnostunut paitsi nykyhetken harrastuneisuudesta, myös siitä, miten tutkittavat ovat päätyneet musiikinlajinsa pariin ja millaisia piirteitä löytyy menneisyydestä. Kun genreihin suuntautumista tarkastellaan henkilön elämänvaiheiden ja henkilökohtaisen historian kautta, puhutaan musiikillisen erityisorientaation poluista. Tutkimuksen kohteena ovat muun muassa lapsuuden musiikilliset vaikutteet ja kodin musiikillinen ympäristö. Myös yksilön arvopohjalla ja elämänasenteilla on yhteyttä musiikilliseen suuntautumiseen. (Juvonen 2000.)

2.3 Aiemmat tutkimukset

Merkittävin suomalaisen gospelmusiikin historiankirja on Kahden maan kansalaiset – Suomigospelin historiaa (Könönen & Huvi 2005). Se luo aiheesta kattavan yleiskuvan aina viime vuosisadan alkupuoliskolta nykypäivään ja kirja on keskeinen lähde myös tässä työssä. Yhtyeiden ja yksittäisten muusikkojen historiasta Suomen gospelmusiikissa on kirjoitettu joitakin kirjoja. Historiikki on ilmestynyt muun muassa Pro Fideltä (Huttula 1986), Jaakko Löytyltä (Pyrhönen 1986), The Road –yhtyeeltä (Heinonen 2001) ja Exitiltä (Simojoki 2007).

Musiikilliseen erityisorientaatioon liittyvät myös arvot, asenteet ja maailmankuva. Elise Venäläinen (2000) on tutkinut pro gradu -työssään uskonnollisen maailmankuvan vaikutusta muusikontyöhön neljän muusikon elämässä. Venäläisen aineisto on kerätty vuodelta 1992. Tutkimuksen muusikot ovat kristittyjä, joskin vain yksi heistä varsinaisesti edustaa gospel-genreä. Tutkimus kuvaa 1990-luvun alun tilannetta, ja siinä todetaankin, että validiuden vuoksi olisi tarpeen toistaa tutkimus (Venäläinen 2000, 2). Gospel kantaa jo nimensä vuoksi tietynlaista maailmankuvaa, tarkoittahan englannin kielen sana ”gospel” evankeliumia, kristinuskon ydinsanomaa. Se on musiikkia, joka on tietyn maailmankuvan läpikäymä ja jopa sitä julistavaa. Venäläinen (2000) toteaa, että edes kaikkien samaan kirkkokuntaan kuuluvien ihmisten maailmankuvien ei voida kuitenkaan olettaa olevan identtisiä. Yhdeksänkymmentäluvun alun tilanne oli sellainen, että vakaumukselliset kristityt muusikot kokivat kulttuurielämässä maailmankatsomuksensa vuoksi jonkinlaista väärinymmärrystä ja sitä, että heidät eristettiin ”seurakunnallisiin ghettoihin” (Venäläinen 2000, 2-3).

Itse en syvenny kartoittamaan suhdetta muuhun musiikkikulttuuriin kovin laajasti, vaan rajaan tutkimukseni tuohon ”ghettoon”, seurakunnalliseen kenttään. Todettakoon kuitenkin, että yleinen ilmapiiri näyttää joltakin osin muuttuneen verrattuna yhdeksänkymmentäluvun alkuun. Uskonnolliset kysymykset eivät enää ole samalla lailla tabu kuin aiemmin, musiikkibisneksessäkään. Tästä kertoo vaikkapa se, että Samuli Edelmann myi vuoden 2007 lopulla ”tuplaplatinaa” virsilevyllään ja oli albumilistan ykkösenä. Myös Warnerin entinen johtaja Pekka Ruuska perusti uuden Kaiku Entertainment -tuotantoyhtiön ja pyrkii ottamaan sen yhteyteen myös gospelmusiikoita. Ehkäpä gospel on nyt pääsemässä ”ghetostaan”?

Motivaatiotekijät ovat tärkeä osa musiikillista erityisorientaatiota. Erja Kosonen (2001; 2009) on tutkinut soittamisen motivaatiota. Olennaista motivaatioteoriassa on jako musiikillisiin ja ei-musiikillisiin sekä sisäisiin ja ulkoisiin motivaatiotekijöihin. Kosonen on päätenyt motivaatiotekijöiden kolmijakoon: 1. musiikki ja sen tuoma ilo ja elämykset, 2. hallinta ja pystyvyyden tunne sekä 3. vuorovaikutusmotiivit. (Kosonen 2001; 2009.) Gospel on usein bändimusiikkia. Bändisoiton motivaatiota on tutkinut pro gradu -työssään mm. Laura Tykkyläinen (2007).

Suvi Luokkakallio (2007) on pro gradu-työssään tutkinut rippikoulua musiikkikasvatuksen näkökulmasta. Tutkimuksen kohteena oli Lapuan hiippakunnan rippikoulujen musiikkikasvatus ja erityisesti sen tarkastelu, kuinka vuoden 2001 rippikoulusuunnitelman mukainen musiikkikasvatus toteutuu näissä rippikouluissa. Rippikoululeireillä lauletaan paljon ja kuunnellaan musiikkia. Musiikinopetus on tapahtuu usein kanttorin pitämällä musiikkitunneilla, mutta rippikoulun musiikkikasvatuksen aihepiirejä saadaan harvoin linkitettyä muuhun opetukseen lukuunottamatta jumalanpalvelusopetusta. Gospel-musiikin tärkeys jakaa mielipiteet laidasta laitaan. (Luokkakallio 2007, 2.) Gospelilla on toisaalta vahva asema, lauletaanhan nuorten veisuja rippikouluissa ahkerasti. Toisaalta rippikoulun virallisessa opetussuunnitelmassa (Rippikoulusuunnitelma 2001) gospelin asema on hiukan "hatarasti" määritelty – siellä ei kerrota mitä gospelista tulisi opettaa. Käytännössä tilannetta vaikeuttaa myös se, etteivät kanttorit koe usein gospelia omakseen, se on heille hiukan vieraampi aihe verrattuna vaikka virsiin ja urkumusiikkiin. (Luokkakallio 2007, 60–61.)

3 TUTKIMUSASETELMA

3.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimuksessa pyrin hahmottamaan suomalaisen gospelmuusikon profiilin. Tarkastelun kohteena on neljä osa-aluetta:

1. Musiikillinen henkilöhistoria ja tausta
2. Musiikkityylit ja musiikkimaku
3. Elämäkatsomus ja arvot
4. Gospelmuusikon toimintaympäristö

Jokainen näistä osa-alueista sisältää suuren määrän kysymyksiä, osa-alueet liittyvät kiinteästi toisiinsa ja menevät osittain päällekkäinkin.

Juvosen (2000) tutkimuksesta tuli selville yleisesti tunnettuja asioita orientaatioryhmän piirteistä, muun muassa se, että kristillinen maailmankuva ja sen mukana tietyt arvot ovat tyypillisiä gospelorientoituneille ja se, että musiikin avulla julistaminen on tunnusomaista. Tämä kuva gospel-orientoituneista vaatii syventämistä, tarkentamista ja laajentamista. Siitä syystä jossakin määrin tässä tutkielmassa toistan Juvosen kyselyn asettelua. Hän tutki eri musiikkityyleihin suuntautuneiden, tutkimushetkellä jo aikuisten tai aikuistuvien ihmisten muistoja lapsuuden musiikillisesta ympäristöstä, musiikin harrastajaksi tai ammattilaiseksi päätymistä, musiikilliseen genreen suuntautumista ja arvoja. Muutamat kysymykset olen pitänyt kyselykaavakkeissa samoina kuin Juvonen. Juvosen tutkimuksesta on jo jonkin verran aikaa ja senkin puolesta on perusteet tarkastella ilmiötä uudestaan. Onhan nuorison musiikkikulttuuri alati muuttuva ilmiö. Juvosen tutkimuksen gospelmuusikoiden joukko on pieni, vain 20 henkeä. Juvonen kartoitti monia eri genrejä ja selvitti niiden keskinäisiä eroja, jonka vuoksi yksittäisen genren osuus jää pieneksi. Itse sen sijaan olen kiinnostunut yhdestä

genrestä, gospelista. Gospelkulttuuri on myös itsessään niin monitahoinen ilmiö, että sen syvempi ja luotettavampi tarkastelu vaatii suuremman määrän muusikoita tarkastelun alle.

Musiikkimakuja ja suuntautumisia on lukuisia. Hip hop, rap ja dance ovat tyylejä, joita Juvosen tutkimuksessa ei ollut mukana. Suomi-hip hop on noussut 2000-luvulla merkittäväksi nuorisokulttuurin osa-alueeksi ja se on näkynyt myös gospelissa. Suomi on ollut viime vuosina ”metallimaan” maineessa ja myös heavyyn ja metalliin suuntautuneita gospelyhtyeitä on lukuisia. Juvonen tutki eri genrejä ja niihin sitoutuneiden ihmisten eroja. Tässä tutkielmassa tehdään samanlaista vertailua gospelmusiikkikulttuurin sisäisten alaryhmien kesken. Gospel itsessään on lähinnä sanomaan liittyvä rajaus ja sen sisään mahtuu monia musiikkityylejä. Kartoitan, onko gospel-genren sisällä eri musiikkityylien välillä eroa asenteissa ja arvoissa, liittyen esimerkiksi siihen, mikä musiikissa on olennaista. Ajatteleeko vaikkapa heavyyn ja metalliin keskittynyt gospelmuusikko samoin kuin muihin rockin lajeihin suuntautunut?

Arvot, asenteet ja ajatukset liittyen elämään, musiikkiin ja hengellisyyteen ovat kolmas tutkittava osa-alue. Tämän kohdan kysymystenasettelut liittyvät kristilliseen maailmankuvan ja elämäntutkimuksen sekä musiikin kohtaamiseen ja tästä nouseviin kysymyksiin, joita gospelmuusikot pohtivat. Näin liikutaan osittain uskonnontutkimuksen ja teologian aihepiireissä. Toiset gospelmuusikot julistavat ja saarnaavat musiikillaan, toiset vierastavat julistamista. Toiset tahtovat vaikuttaa yhteiskunnallisesti, toiset johtaa ihmisiä yhdessä laulamaan ja ylistämään Jumalaa. Eroja on siinä, mitä musiikista ajatellaan ja mikä siinä on tärkeää. Tässä jaksossa selitän myös tarkemmin aiheeseen liittyviä termejä.

Neljännessä osa-alueessa kartoitan sitä, millaiseen sosiaaliseen viitekehykseen gospelmuusikot sijoittuvat, ja millainen on heidän toimintaympäristönsä. 1960-luvulla kirkkoon tullessaan gospel herätti kuohuntaa ja saattoi useat kirkonjohtajat ärähtämään paheksuvasti. 2000-luvulla tilanne on rauhoittunut, mutta on mielenkintoista tietää, kuinka gospelmuusikot kokevat sen tällä hetkellä. Janne Könösen ja Tero Huvin (2005) tekemä suomigospelin historiikki kertoo kuinka 1980-luvulla oli suomigospelissa tyypillistä jako ”vuohiin ja lampaisiin”. Edustettiin radikaalisti tiettyä ryhmää, mikä heijasteli myös

kirkkopoliittisia linjoja. (Könönen & Huvi 2005, 93–94.) Tutkielmani selvittää sitä, miltä tilanne näyttää nyt ja antaa viitteitä myös siitä, onko postmoderni moniarvoisuus vaikuttanut gospelmuusikkojen omaan arvomaailmaan vai onko arvopohja yhtenäinen. Seurakuntiin ja kristillisiin liikkeisiin liittyvät kysymykset valottavat sitä, onko enää radikaalisti erilaisia ja selväpiirteisiä ryhmiä ja sitoutuvatko muusikot hengellisiin liikkeisiin tai seurakuntiin. Toisaalta kartoitan myös sitä, onko muusikolla taustallaan seurakunnan tai järjestön tukea, vai onko työ yksinäistä puurtamista.

Suomen kristillinen kenttä sisältää evankelisluterilaisen kansankirkon lisäksi kirkon sisäiset herätysliikkeet sekä vapaat suunnat. Kuinka gospelmuusikot mieltävät itsensä tähän kokonaisuuteen? Sosiaaliin yhteyksiin ja toimintakenttään liittyvät kysymykset etsivät myös yhteneväisyyksiä muuhun ammatillisuuteen ja selvittävät, kuinka moni gospelmuusikoista on vaikkapa opettaja, muusikko tai hengellisen työn tekijä, esimerkiksi kirkon nuorisotyönohjaaja.

Tämän tutkielman idea tuli alun perin valtakunnallista nuorisotyötä tekevältä pastori Jussi Miettiseltä, joka on paljon tekemisissä artistien kanssa. Tutkimukselle on tarvetta seurakuntien ja järjestöjen nuoriso- ja musiikkityössä. Tutkielma pyrkii siksi selvittämään, mitä ajatuksia ja toiveita gospelmuusikoilla on liittyen muusikontyöhönsä, esiintymispaikkoihin ja käytännön järjestelyihin, ja myös sitä missä konsertit pidetään, ja millainen on onnistunut konsertti. Näin tutkimus voi syventää ymmärrystä gospelmuusikoista ja heidän työstään myös yhteistyötahojen kuten seurakuntien ja muiden konserttijärjestäjien kannalta, ja myös muusikoiden itsensä kannalta.

3.2 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen kohderyhmä

Tutkimusaineston kokosin kyselytutkimuksena suomalaisilta gospelin ja kristillisen rockin piirissä toimivilta muusikoilta. Kriteerinä oli, että harrastaja tai ammattilainen itse esiintyy, kuitenkin en asettanut rajoja esiintymisten määrään liittyen. Esiintyminen kertoo tietynasteisesta sitoutumisesta genreen.

Survey-tyyppinen, kohtuullisen pitkälle strukturoitu kyselylomake sisälsi sekä monivalintakysymyksiä, että avoimia kysymyksiä. Tutkimusote on määrällisen ja laadullisen tutkimuksen välimaastossa. Laadullista tutkimusta edustavat muutamat avoimet kysymykset. Kysymyskaavakkeen muotoilin pääpiirteittäin tutkielmaseminaarin aikana ja kysymykset rakennettiin huolella ja niitä ruodittiin tutkielmaseminaarin ryhmässä. Pyrkimyksenä oli saada laaja ja luotettava kuva suomalaisesta gospelmuusikosta. Lisäksi tavoittena oli vertailla gospelin sisällä olevia, mm. genreen, ikään ja seurakuntataustaan liittyviä alaryhmiä keskenään. Jotta tämä olisi mahdollista, on tutkimusjoukon oltava kyllin suuri. Kysymyksiä kyselykaavakkeessa oli paljon, ja myös itse tutkimusongelma sisälsi useita alakohtia. Tässä oli se vaara, että tutkimus olisi liian pirstaleinen ja moneen suuntaan hajoava. Suuri määrä kysymyksiä oli kuitenkin perusteltua, jotta kokonaiskuva gospelkulttuurista ja sen tekijöistä olisi mahdollisimman tarkka.

Vertailukohtana olevassa Juvosen (2000) tutkimuksessa oli myös käytössä kyselylomake, jossa oli sekä avoimia kysymyksiä että väittämiä. Vastaajat saivat myös kirjoittaa vapaamuotoisesti aiheesta ”minä ja musiikki”. Lisäksi oli kuuntelutesti, jossa soitettiin musiikkinäytteitä. Menetelmät olivat siis tässäkin tutkimuksessa sekä kvantitatiivisia, että kvalitatiivisia. (Juvonen 2000, 117.) Tämä kysely myös pyrki tutkimaan vastaajia monelta taholta kuten omanikin. Jätin toiset Juvosen tarkastelemat osa-alueet pois kyselyistä ja keskityin niihin, jotka ovat nimenomaan gospel-genren kannalta olennaisia ja mielenkiintoisia. Otin myös mukaan osa-alueita, joita Juvosella ei ollut. Muotoilin useimmat kysymykset itse, joitakin kysymyksiä otin suoraan Juvosen tutkimuksesta. Tässä tutkimuksessa ei ollut kuuntelutestejä kuten Juvosella, vaan kaikki tiedonkeruu tapahtui kyselykaavakkeella (ks. Liite 1).

Juvosella on tutkimuksessaan 18 vuoden alaikäraja, jotta murrosiän kuohuntavaihe ei vaikuttaisi tutkimukseen (Juvonen 2000, 110). Tosin hän on ottanut joitakin nuorempia erityistapauksia mukaan. Tässä tutkimuksessa en asettanut ikärajoja vastaajille. Suomen gospelkuvioissa näyttää olevan mukana myös teini-ikäisiä vakavasti otettavia muusikoita. Tosin tuloksia analysoidessani huomasin, että mukana oli vain yksi alle 18-vuotias. On joka tapauksessa mielenkiintoista tutkia, kuinka ikä vaikuttaa ajatuksiin gospelmusiikista.

3.3 Tutkimusaineiston keruu

Noin kolmasosan tutkimukseen osallistuneista muusikoista tavoitin vuoden 2006 marraskuussa Maata Näkyvissä –festareiden yhteydessä. Maata Näkyvissä -festarit ovat pohjoismaiden suurin kristillinen nuorisotapahtuma, joka kerää Turku-halliin vuosittain n. 11 000 osallistujaa. Tapahtumassa on esiintymässä useita suomalaisia gospelartisteja ja -bändejä. Siellä minulla oli artistikahvilassa pieni pöytä, jolla oli jokaiselle musiikkia esittämässä olleelle artistille tai bändille kirjekuori kysymyskaavakkeineen, vastausohjeet ja palautuslaatikko. Kuori sisälsi kaksi kysymyskaavaketta, koska pyrin saamaan jokaisesta kokoonpanosta kaksi vastaajaa. Tapahtumassa oli myös ulkomaisia esiintyjiä, mutta heidät rajasin tutkimuksen ulkopuolelle. Olen hyvin kiitollinen tapahtuman järjestäjille siitä, että sain tällaisen mahdollisuuden tehdä tutkimusta ja vielä konkreettista apua käytännön asioissa paikan päällä.

Olin ennen tapahtumaa ilmoitellut sähköpostilla kaikille tapahtumassa esiintyville artisteille ja bändeille, että tällainen kysely on tulossa, jos suinkin löysin heidän osoitteensa. Lähetin sähköpostia 18 eri osoitteeseen, joista osa kuului samoihin yhtyeisiin. Artistikahvilassa haastattelin artisteja ja pyysin heitä täyttämään lomakkeen. Monet lähtivät mielellään mukaan kyselyyn. Sain yhteensä 29 vastausta. Toiveeni oli, että jokaisesta kokoonpanosta kyselyyn vastaisi kaksi henkilöä, mieluiten solisti ja joku muu. Tosin nämä rajaukset eivät olleet ehdottomia, vaan annoin myös muiden jäsenten vastata, ja ainakin yhdestä yhtyeestä vastasi enemmän kuin kaksi jäsentä. Tahdoin solisteja mukaan siksi, että he usein ovat bändien

keulakuvia ja ikään kuin edustavat koko bändiä. Harjoitin siis tietoista harkintaa tutkimuksen kohderyhmän suhteen tässä vaiheessa ja samalla tavoin myös koko tutkimuksen ajan ja perustelen menettelytapani myöhemmin kohdissa tutkimuksen luotettavuus ja tulosten luotettavuus.

Jatkoin aineiston keruuta Maata Näkyvissä -tapahtuman jälkeen. Kävin läpi kolme internetissä olevaa listaa, joissa oli gospelartistien ja -bändien yhteystietoja ja linkkejä kotisivuille. Nuortenkeskuksen ylläpitämä gospel-lista sivuilla www.nuortenkeskus.fi, gospelbandit.com -sivusto, sekä netmission.fi -sivuilta löytyvä lista sisälsivät osittain eri esiintyjä. Nuortenkeskus toimii evankelis-luterilaisen kirkon kanssa yhteistyössä, Netmission taas on helluntaiherätyksen portaali. Gospelbandit.com -sivusto mainitsee edukseen sen, että siellä on vain aktiivisia bändejä, kun muilla listoilla voi olla joukossa toimintansa jo kauan sitten lopettaneita. Lista ei ollut minkään erityisen organisaation ylläpitämä, vaikkakin sen laadintaan olivat vaikuttaneet Espoon seurakunnat.

Kävin läpi nämä internetistä löytyneet listat. Kaikki artistit ja yhtyeet, joilta löysin sähköpostiosoitteen, saivat sähköpostilla haasteen lähteä mukaan tutkimukseen, jos en ollut heitä jo muuta kautta tavoittanut. Valtaosalla oli sähköpostiosoite, mutta niitä harvoja, joilta se puuttui, en lähtenyt tavoittamaan puhelimitse tai tavallisen postin välityksellä. Perusteellinen kolmen internetlistan läpi käyminen oli tutkimuksen kattavuuden ja luotettavuuden kannalta riittävää, näin tavoitin suurimman osan Suomen aktiivisista gospelin tekijöistä. Lähetin sähköpostia listoilta saamiini noin 245:een eri osoitteeseen. Jotkut osoitteista eivät tosin toimineet. Sain vastauksia sähköpostiini hiukan alle 80. Näitä tutkimukseen osallistuvia muusikoita pyysin lähettämään postiosoitteensa, johon postitin kyselykaavakkeen ja vastauskuoren, jossa oli postimaksu maksettu. Näin tein vastaamisen mahdollisimman helpoksi ja vaivattomaksi. Eniten lähetin kuoria, joissa oli vain yksi kaavake ja vastauskuori. Jotkut pysyivät kaksi kaavaketta tai useamman.

Pidin tässäkin aineistonkeruuvaiheessa riittävänä sitä, että yksi tai kaksi jäsentä yhtyettä kohden vastaa. Olisin voinut saada joiltakin yhtyeiltä enemmänkin vastauksia, mutta koetin rajoittaa, ettei tutkimusjoukkoni olisi paisunut ylen suureksi. Toiseksi tällä pyrin siihen, että

eri kokoonpanoista tulisi mahdollisimman tasalukuisesti osallistujia. Jos vaikka yksi kokonainen kuoro olisi vastannut kyselyyn, olisi se dominoinut liikaa tuloksia. Menettelyni tarkoituksena oli säilyttää monipuolisuus ja tasapaino, niin etteivät yksittäisten yhtyeiden mielipiteet vääristä tulosta. Toisaalta rajaukseni kahteen ei ollut ehdoton vaan kokoonpanokohtainen vastaajamäärä liikkui arviolta yhden ja viiden välillä, niin että kuitenkin eniten oli niitä kokoonpanoja, joista yksi jäsen vastasi. Usein on niinkin, että samat muusikot soittavat eri bändeissä, mikä tekee kokoonpanokohtaisen arvioimisen mahdottomaksi. Näin on varsinkin, kun kysely suoritettiin nimettömänä, eikä kokoonpanokohtaisuutta päässyt tarkistamaan kaavakkeista.

Koska tapaan arkielämässäni gospelmuusikoita melko usein, pyysin myös muutamia kohtaamistani muusikoista mukaan. En kuitenkaan kaikkia lähipiirini muusikoita kysynyt, jottei tutkimusaines olisi liiaksi painottunut lähipiiriini. Tässä oli jälleen kyseessä harkinnanvaraisuus, mutta luotettavuuden kannalta tärkeä sellainen. Jonkin verran vastaavaa harkinnanvaraisuutta oli harrastanut myös Juvonen tutkimuksessaan joidenkin yksittäisten genrejen osalta (Juvonen 2000, 116). Tällainen harkinnanvaraiseen näytteeseen päätyminen oli siis luotettavuuden kannalta tärkeää. Tulokset eivät ole menettelyni vuoksi tilastollisesti yleistettäviä, koska tilastollisen yleistettävyyden periaatteisiin ei sovi minkäänlainen näytteen harkinnanvaraisuus. Joku saattaa epäillä, että tällä tavoin olisin koettanut pyrkiä saamaan tietynlaisia vastauksia. Muihin kuin mainitsemini tekijöihin perustuvia rajoituksia en kuitenkaan tehnyt, vaan pyrin säilyttämään tutkimuseettisesti pätevän, vilpittömän ja rehellisen tutkimusotteen. Menettelyni ei vääristä tulosta, mutta se tekee tutkimusjoukosta ehkä vastuunkantaja- tai solistipainotteisen. En rajannut minkään aatteellisen suunnan tai musiikkityylin gospelmuusikoita pois, vaan kutsuin niin laajasti kuin mahdollista eri artisteja ja orkestereita mukaan, mikä lisäsi luotettavuutta. Näyttää siltä, että tutkimus oli osallistujain puolesta hyvin kattava ja monipuolinen. Tämä tulee ilmi myös kyselyn vastauksissa, jossa on mielipiteiden ja taustojen moninaisuutta. Sen vuoksi tutkimuksella on edellytykset arvioida luotettavasti suomalaista gospelkulttuuria.

Aineistonkeruuvaihe kesti marraskuusta 2006 pääsiäiseen 2007 saakka. Pari viikkoa ennen pääsiäistä 2007 lähetin noin 76 sähköpostiin kiitokset osallistumisesta ja muistutuksen

palauttaa kaavake, jos sen on vielä tekemättä. Vastauksia palautettiin kaiken kaikkiaan koko kyselyn aikana 98 kappaletta. Kyselyyn vastattiin nimettömänä ja numeroin vastaukset, joten vastaajien anonymiteetti säilyi. Tosin jotkut olivat laittaneet nimensä ja raapustaneet terveisensä kaavakkeen laitaan tai tarralapulle. Tämän jätin kuitenkin huomiotta analyysissä ja käsittelin näitäkin vastauksia nimettöminä.

3.4 Tutkimusote ja tutkijan rooli

Olen itse gospelmuusikko ja olin myös esiintymässä Maata näkyvissä -tapahtumassa, joten tutkimusasetelmassa on myös etnomusikologisia piirteitä. Olin osana kulttuuria, jota tutkin. En ollut sen ulkopuolelta tullut tarkastelija, vaan yksi tuon kulttuurin toimijoista. Tämä osaltaan lisää tutkimuksen ja tulosten luotettavuutta ja estää joitakin virhetulkintoja syntymästä, sellaiseen tilanteeseen verrattuna, jos aihepiiri olisi minulle ennalta tuntematon. Nykyisessä kulttuurisessa musiikintutkimuksessa on ihanteena se, että tutkimuksen kohdetta lähellä eletään, jopa niin lähellä, että ollaan itse osa tutkittavaa ilmiötä. On opeteltava tutkittavan ilmiön kieli, tapa ilmaista asioita ja merkityssisältöjä, jotta sitä voi ymmärtää. (vrt. Toivanen 2004.) Usein etnomusikologisen tutkimuksen pyrkimyksenä on elää lähellä tutkittavaa ilmiötä ja joskus jopa sulautua osaksi tutkittavaa kulttuuria. Tässä on omat haasteensa, varsinkin jos tutkimuskohde on itselle vieraassa kulttuurissa. Oma tutkimusasetelmaani helpotti se, että olin jo valmiina itse osana tutkittavaa ilmiötä kirkon nuorisotyönohjaajana, tapahtumien järjestäjänä ja esiintyessäni gospelmuusikkona vuosien ajan. Jouduin omaksumaan tutkijan kaksoisroolin ja toisaalta ottamaan etäisyyttä gospelmusiikkiin ilmiönä sekä olemaan objektiivinen ja toisaalta olemaan kuitenkin aidosti osa gospelkulttuuria, jota samalla tutkin.

Tutkimusotteessani on pyrkimys ymmärtää gospelyhteisön omaa tapaa suhtautua musiikkiin ja gospelkulttuuriin. Erkki Pekkilä (1988) on esittänyt etnomusikologiseen tutkimukseen lähestymistavan, jossa tutkimusote on hyvin informanttilähtöinen ja analyysissä on pyritty erittelemään ja käyttämään informantin itsensä luomia kategorioita, eikä esimerkiksi länsimaisen taidemusiikin termejä. Tutkija on muun muassa esitellyt esimerkit siitä, kuinka

informantti luokittelee eri musiikkityylit ja eri soittajien taitotason (Pekkilä 1988, 92-145). Gospelkulttuurissa eläneenä tunsin tämän kulttuurin sisäisiä kategorioita, esimerkiksi sen, mitä hengellisessä musiikissa pidetään yleensä tärkeänä. Tämä auttoi kysymysten laadinnassa ja tutkimusongelman hahmottamisessa.

Tutkijan omien peruslähtökohtien luotaaminen ja tietynlainen itsekriittisyyskin on tutkimuseettisesti hyvä tapa. Oma maailmankatsomukseni on kristillinen, mikä tutkimusasetelman kannalta merkitsee positiivista perussuhtautumista vastaajiin ja tutkittavaan ilmiöön. Toisaalta vuosien kokemus gospelkentällä on tuonut näkökulmaani arvioivaa kriittisyyttä, mikä on tärkeä rehellisen tutkimuksen lähtökohta. Tämä kaikki on ohjannut tutkimuskysymysten hahmottelussa ja kysymyskaavakkeen laadinnassa. Jos minä jostakin syystä suhtautuisin tutkittavaan ilmiöön negatiivisesti tai se edustaisi itselleni vierasta ajattelutapaa, olisin ehkä keskittynyt toisiin kysymyksiin. Ehkä ulkopuolinen toisaalta osaisi kysyä joskus myös tarkoituksenmukaisempia kysymyksiä. Asetelma tässä tutkimuksessa on sama kuin jos kitaraansa koko elämänä soittanut tutkisi kitaransoiton olemusta tai huilunsoitonopettaja tutkisi huilunsoitonopetuksen saloja. Asia on perusteellisesti tuttu, mutta läheltä katsottaessa voi tulla sokeaksi suurille linjoille. Tutkijan työssä olennaista tässä tapauksessa onkin kyky ja pyrkimys saada tutkittavaan ilmiöön kriittistä etäisyyttä ja toisaalta olla rehellinen, olivat tutkimustulokset itselle rakkaasta asiasta sitten minkäsuuntaisia tahansa.

3.5 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta ja mahdollisimman perusteellisen tiedon saamista lisäsi suuri vastaajajoukko (N = 98). Olin tarkoituksellisesti koonnut sen mahdollisimman laajasti ottaen huomioon erilaiset taustat, kutsuin mukaan niin paljon gospelmuusikoita kuin oli mahdollista. Pyrin siihen, että tutkimus näin saavuttaisi laajasti kaikki esittävää suomalaista gospelia tekevät tahot. Kyselyvastauksissa esiintynyt musiikkityyliin kirjo ja seurakuntataustojen moninaisuus osoittivat sen, että laaja-alaisuus ja monipuolisuus toteutuivat. Edellä kuvasin kuinka käytin harkintaa rajatessani joissakin tapauksissa vastaajamäärää

kokoonpanokohtaisesti. Tämän rajauksen tein lisätäkseen näytteen luotettavuutta ja välttääkseni sitä että jotkin kokoonpanot dominoisivat liiaksi tuloksia. Vastajat lähtivät hyvin tutkimukseen mukaan, vastauksia tuli paljon, ja kaavakkeet olivat pääsääntöisesti asiallisesti täytettyjä.

Kyselyvastausten suuren informaatiomäärän huomasin itse asiassa vasta analyysivaiheessa. Avoimet kysymykset olivat työläitä muuttaa numeeriseen muotoon, ja jouduin joissakin tapauksissa tarkastamaan luokitteluperiaatteitani ja luokittelemaan vastaukset uudelleen, mikä toisaalta lisäsi luotettavuutta. Näin tehden avoimiin kysymyksiin tuli perehdyttyä hyvin, ja vastauksista itsestään usein esille nousevat teemat tulivat luokitteluperiaatteiksi. Avokysymykset liittyivät henkilökohtaisiin elämäntarinoihin, mielipiteisiin ja haaveisiin sillä tavalla, että niiden pitäminen nimenomaan avoimina kysymyksinä oli perusteltua, vaikkakin tutkimusjoukko on suuri. Näin vastaajien persoonallisuus ja tutkittavan ilmiön moninaisuus pääsivät paremmin esille. Myös monivalintakysymyksiä oli kyselykaavakkeessa paljon. Tutkimuksen tuoman kokemuksen myötä tekisin tällä hetkellä kyselystä tiiviimmän, kysyisin vähemmän avokysymyksiä ja enemmän monivalintakysymyksiä. Näin tulosten tulkinnalle jäisi enemmän tilaa. Koska informaatiota on paljon, pääpaino nyt on kyselystä saadun tiedon raportoinnilla. Analyyttiseen ja syvempään tulosten reflektointiin keskityn toisissa kohdissa enemmän kuin toisissa, esimerkiksi gospelmuusikoksi päätyminen tekijät ja gospelmuusikon arvomaailma ovat saaneet enemmän huomiota kuin vaikkapa toimintaympäristö. Joka kohdassa olen kuitenkin pyrkinyt raportoimaan tutkimustulokset mahdollisimman tarkasti ja perusteellisesti.

Kuten jo edellä aineiston keruun yhteydessä kuvasin, luotettavuutta lisäsi se, että tutkijana olen itse yksi gospelkulttuurin toimijoista. Kysymyksiä laadittaessa ei tarvinnut lähteä alusta liikkeelle, vaan ymmärrettävät ja relevantit kysymykset syntyivät sen pohjalta, että olen jo puolet elämästäni tehnyt ”kenttätutkimusta” ja havainnoinut gospelkulttuurin piirteitä. Gospelyhteisössä käytetty kieli ja puhetapa ja erilaiset ongelmanasettelut ovat tulleet tutuiksi, mikä oli eduksi kysymyksiä laadittaessa. Toisaalta yliopistossa omaksutut tieteen tekemisen periaatteet ja gospel-genren ulkopuoliseen musiikkielämään tutustuminen ovat antaneet näkökulmaa katsella ilmiötä myös objektiivisesti, ulkopuolisen silmin. Analyysivaiheessa

pyrin olemaan uskollinen nimenomaan aineistolle, toisaalta ilmiön ymmärtämisessä pohjatieto ja oma tausta auttoivat.

Koska tunnen useita gospelmuusikkoja, voi herätä kysymys, vaikuttaako se vastauksiin. Kyselykuoria postittaessa ei suuri osa vastaajista ollut minulle mitenkään erityisen tuttuja nimeltään, joten tutkimukseni ei painottunut kaveripiiriini. Saattaisiko joku vastata kaavakkeen kysymyksiin niin, että antaa vastauksia joita olettaa minun odottavan? Kaavakkeen esipuheessa joka tapauksessa kannustin rehellisyyteen, koska kysely kuitenkin toteutettiin nimettömänä.

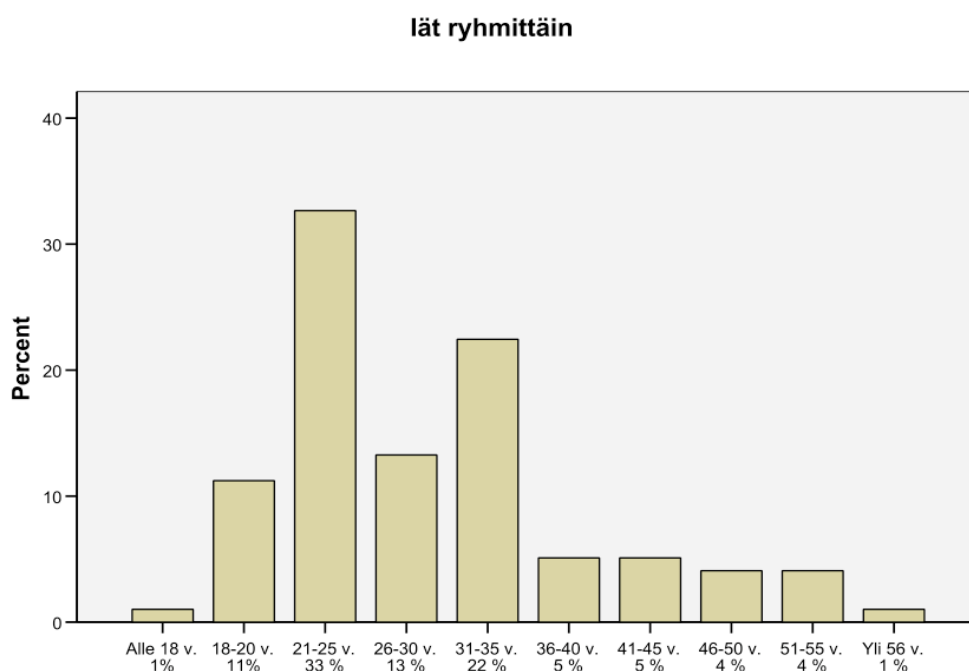
4 TULOSTEN ANALYYSI

Aineiston luonteen vuoksi analyysiosiossa on paljon alalukuja. Käsiteltävä ilmiö on monitahoinen ja tulosten täsmällisyyden vuoksi se oli syytä jaotella yksityiskohtaisesti aihepiireittäin. Yksityiskohtaiset tulokset kysymyskaavakkeen vastauksiin löytyvät liitteestä 2. Loppuyhteenvedossa olen esittänyt lisäksi tärkeimmät tulokset tiiviimmässä muodossa.

Useissa kohdissa olen ilmaissut kyselyn tulosten frekvenssit suhdelukuina tai prosentteina. Tilastollisia merkitsevyyksiä laskiessani olen käyttänyt 95 %:n luottamusväliä. Korrelaatioita ja merkitsevyyksiä laskiessani olen käyttänyt tilastomenetelmänä pääasiassa ristiintaulukointia. Olen ilmaissut tilastolliset riippuvuudet sekä korrelaatiokertoimina (r), että p -arvoina. Tilastollisiin merkitsevyyksiin suhtaudun varovaisemmin, kuin satunnaisotantaan ja suurempaan aineistoon perustuvassa tutkimuksessa olisi tapana, eli melkein merkitsevät tulokset ($0,01 < p < 0,05$) käsittelen suuntaa-antavina ja merkitseviin tuloksiin ($p < 0,01$) suhtaudun varovaisen positiivisesti. Enemmän tätä toimintatapani perustelen tulosten luotettavuutta käsittelevässä luvussa.

4.1 Kyselyyn vastaajien tausta

Vastaajista ($N = 98$) naisia oli 19 % ja miehiä 81 %. Naimattomia oli 39 % naimisissa olevia 52 %, avosuhteessa eläviä oli 4 % ja eronneita 3 %. Kaksi vastaajista ei ollut valinnut mitään esitetystä vaihtoehdoista kohdassa siviilisäätty. Joukon vanhin oli syntynyt vuonna 1942 ja nuorin 1990. Vastaajien keski-ikä oli 30 vuotta, mediaani 27 vuotta. Laskin iät syntymävuoden perusteella vuonna 2007, jolloin aineiston keruu päättyi.

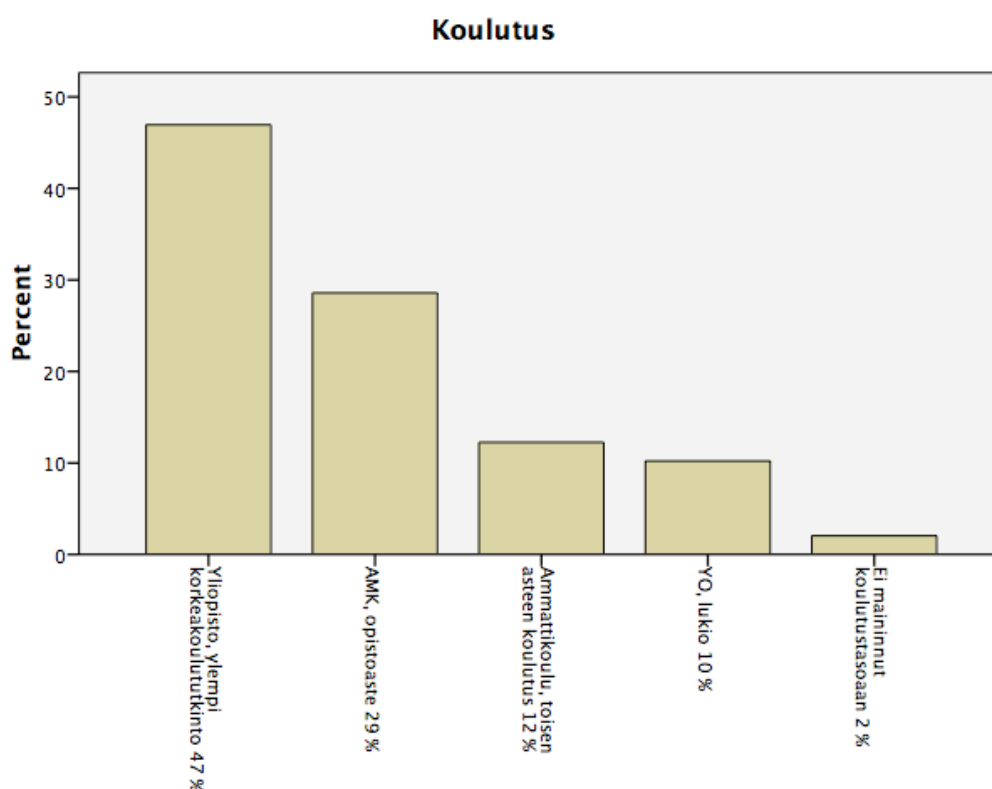

Kuvio 2: Kyselyyn osallistuneiden gospelmuusikoiden iät ryhmittäin prosentteina (N = 98).

Kaksi suurinta ryhmää ovat 21–25-vuotiaat (33 %) sekä 31–35-vuotiaat (22 %). Neljä viidesosaa vastaajista on alle 36-vuotiaita ja hiukan alle puolet on alle 26-vuotiaita. (N = 98). Yhdellä kolmasosalla vastaajista oli lapsia. Tulkitsin myös tyhjäksi jätetyt kohdat niin, että näillä vastaajilla ei ollut lapsia. Kolmelapsiset musikit olivat suurin perheellisten ryhmä, heitä oli 12 % kyselyyn vastanneista. Alle kouluikäisiä lapsia oli viidesosalla (N = 98).

4.2 Koulutustaso

Gospelmuusikot näyttävät olevan melko korkeasti koulutettua väkeä. Mukaan laskettiin myös meneillään oleva koulutus. Jos jollakin oli useampi koulutus, otettiin huomioon koulutustasoltaan korkein. Eniten joukossa on yliopisto- ja ammattikorkeakoulutasoisia.

Kuvio 3: Kyselyyn vastaanneiden gospelmuusikkojen koulutustasojen jakaantuminen prosentteina (N = 98).

Vastauksia analysoidessa ammatti- ja ammattikorkeakouluopintojen kohdalla oli joissakin tapauksissa vaikea tietää, minkä tasoisesta tutkinnosta oli kyse, koska koulutusrakenne on muuttunut vuosien kuluessa. Pääsääntöisesti kuitenkin valitsin nykyisen tutkintorakenteen mukaisen luokittelun, koska yleensä opistoasteisista tutkinnoista on tullut ammattikorkeakoulututkintoja. Kuitenkin esimerkiksi kauan sitten tehdyn merkonomi-

tutkinnon luokittelin ammattikoulututkinnon puolelle vaikkakin se ennen on ollut opistoasteen tutkinto, koska merkonomi on nykyisin toisen asteen tutkinto. Yhden uuden kanttorin tutkinnon jouduin luokittelemaan omavalintaisesti yliopistotutkinnoksi, koska kanttoriksi voi opiskella nykyään sekä ammattikorkeassa että yliopistossa. Yhden vanhan kanttorin tutkinnon taas luokittelin ammattikorkeakoulutasoiseksi. Tässä oli se riski, että luokittelu saattoi joissakin kohdin vaihtoehtojen ja koulutusrakennemuutosten vuoksi olla hiukan epätarkka. Eri ammattitutkintojen koulutustason määrittämisessä auttoivat internetin sivustot, joille oli kirjattu tietoa eri tutkinnoista ja niiden koulutustasoista. Pääsääntöisesti luokittelu oli siis luotettavaa ja koulutustasoa koskevat analyysin tulokset ovat vähintäänkin suuntaa antavia.

4.3 Koulutusalat ja ammatit

Kohdatessani gospelmuusikoita usein on tullut vastaan opettajia ja hengellisen työn tekijöitä etenkin nuorisotyön saralla. Myös rock-ympyröissä tulee vastaan usein luokanopettajia. Tahdoin selvittää näiden osuuden tutkimusjoukossa. Myös ammatillisen musiikkikoulutuksen osuus kiinnosti. Osoittautuikin, että muusikoita, hengellisen työn tekijöitä ja opettajia oli kutakin noin neljäsosa vastaajista (N = 98). Nuorisotyöntekijöitä oli vain kuudesosa. Tämä tulos yllätti, koska oletin että nuorisotyöntekijöitä olisi ollut enemmän. Tässä jaottelussa, kuten tosielämässäkään, koulutusalat eivät ole toisensa poissulkevia, vaan ammattimuusikko saattaa samalla olla esimerkiksi opettaja tai hengellisen työn tekijä.

Yhteensä 28 %:lla oli joko musiikkialaan liittyvä ammatti tai koulutus tehtynä tai meneillään. Joko ammatti-, ammattikorkea- tai yliopistotasoista musiikin ammattikoulutusta oli 18 %:lla. Tähän laskin mukaan myös soitinrakentajakoulutuksen. 16 %:lla oli jollakin tapaa musiikkialan ammatti kohdan ”ammatti” perusteella. Ero lukemien välillä johtuu ainakin siitä, että mukana oli niitä jotka olivat merkanneet ammatikseen opiskelija, vaikka he opiskelivat musiikkialaa. Muusikon ammatissa saattoi myös olla sellainen, joka ei ollut opiskellut musiikkia ammattitasolla.

Neljäsosalla oli opettajankoulutus, opetusalaan liittyvä koulutus tai ammatti sen perusteella, mitä he olivat vastanneet kohtiin ”koulutus” ja ”ammatti”. Tähän joukkoon kuuluvia musiikinopettajia tai siksi opiskelevia oli 9 % koko vastaajamäärästä (N = 98).

Nuorisotyötä tekivät tai sen alan koulutusta oli saanut kuudesosa tutkimukseen osallistuneista. Neljäsosalla vastaajista oli kirkollisen tai teologisen alan koulutusta tai heidän työnsä oli hengellistä työtä sen perusteella, mitä he olivat vastanneet kohtiin ”koulutus” ja ”ammatti”. Tähän laskin mukaan mm. teologian, nuorisotyönohjaajan ja diakonin opinnot. Mukaan otin kaksi tapausta, joissa oli vain merkitty ”nuorisotyöntekijä”, jolloin ei ilmennyt, oliko kyseessä kunnan vai seurakunnan työ. Ei varsinaisesti kysytty, tekevätkö vastaajat nimenomaan hengellistä työtä tai onko heillä alan koulutusta, joten jotkut ovat saattaneet jättää mainitsematta tämän seikan kertoessaan työstään tai koulutuksestaan. Oletettavasti nämä seikat ovat suurimmassa osassa tapauksia kuitenkin mainittu.

Muiden ammattien ja koulutusalojen edustajia oli myös ja sellaisia, jotka eivät olleet maininneet kumpaakaan. Nämä tapaukset jakautuivat tasaisesti eri ammatti- ja koulutusaloille, joista ei yksikään yksittäinen ala ei noussut yli kymmeneen prosenttiin kokonaisjoukosta (N = 98). Sellaisia, jotka eivät edustaneet näitä edellä mainittuja aloja – musiikki, hengellinen työ, nuorisotyö tai opetusala – oli 43 % vastaajista.

4.4 Lapsuuden ympäristö

Kyselyssä kartoitin myös vanhempien ammattia ja koulutusta. 49 %:ssa vastaajista (N = 98) jommalla kummalla tai molemmilla vanhemmilla oli yliopistokoulutus. Isän koulutus oli yliopistotasoinen 42 %:lla, äidin 37 %:lla. Niitä, joilla molempien vanhempien koulutus oli yliopistopohjainen oli 30 %. Tämä selittää myös jakaumaa kyselyyn osallistuneiden omassa koulutuksessa, missä yliopistokoulutus on useimmin valittu, sillä usein korkeasti koulutettujen lapset kouluttautuvat myös itse hyvin. Riippuvuus vanhempien yliopistokoulutuksen ja oman yliopistokoulutuksen välillä oli tilastollisesti suuntaa antava

($r = 0,224$) ($p = 0,027$). Riippuvuus oman yliopistokoulutuksen ja vanhempien kaikkien koulutustasojen välillä oli myös tilastollisesti suuntaa antavaa, joskin vähän heikommin ($r = 0,229$) ($p = 0,023$). 20 %:lla isistä ja 9 %:lla äideistä on pelkkä kansa- tai peruskoulupohja. Äideillä (22 %) on isä (9 %) useammin ammattikoulutasoinen koulutus. Kaikkien eri koulutustasojen “peritytymisen” välillä näytti olevan voimakkaimmin selkeä tilastollinen yhteys kyselyyn vastanneiden ja heidän vanhempiansa välillä, kun otettiin huomioon korkeammin koulutetun vanhemman koulutus ($r = 0,279$) ($p = 0,005$).

Vanhempien ammatin ja koulutuksen perusteella otin myös selville hengellisen työn, musiikkialan sekä opetusalan osuudet. Nämä alat menivät osittain päällekkäin, niin että esimerkiksi hengellisen työn tekijä saattoi samalla olla muusikko. Isän ammatti tai koulutus oli hengellinen, kirkollinen tai nuorisotyö 18 %:lla. Näitä ammatteja olivat mun muassa pappi ja kirkon nuorisotyönohjaaja. Opetusalalla isistä oli 18 %. Musiikkialalla oli vain 3 % isistä. Äideistä kirkollisella ja hengellisellä alalla sekä nuorisotyössä työskenteli 13 % ja opetuslalla 28 %. Muusikkoja äideistä oli 5 %.

Monivalintakysymysten avulla kartoitin muusikkojen lapsuuden musiikillista ympäristöä. Enimmäkseen gospelmusiikoiden lapsuudenkodeissa soitettiin, laulettiin, kuunneltiin musiikkia ja kannustettiin musiikkiharrastuksen pariin. Noin neljäsosalla joukosta lapsuudenkodin musiikillinen tilanne oli sen sijaan tässä suhteessa huonompi. Enimmäkseen gospelmusiikot saivat lapsuudessaan rauhassa kuunnella musiikkia, josta pitivät, sillä noin kolme neljästä sai kotonaan hyväksyntää musiikkimakuaan kohtaan, ja neljä viidestä koulussa kavereiltaan. Eniten gospelmusiikoiden lapsuudenkodeissa kuunneltiin virsiä ja muuta perinteistä hengellistä musiikkia, iskelmää ja klassista musiikkia. Noin kolmasosan lapsuuden kodissa soi pop / rock ja samoin kolmasosan kodissa soi gospel. Kymmenesosan kotona kuunneltiin kansanmusiikkia. Ristiintaulukoinnin avulla selvitin, että eri ikäryhmien välillä ei ollut merkittävää eroa siinä, minkälaista musiikkia heidän lapsuuden kodissaan oli sointu.

Laulu- tai soittoharrastuksen aloitusiän keskiarvo oli 9 vuotta, mediaani 8 vuotta. Joukosta kaksi oli aloittanut musiikkiharrastuksen yli 20-vuotiaana. 70 % oli aloittanut musiikkiharrastuksensa viimeistään kymmenvuotiaana. Vastaajia pyydettiin rengastamaan

parhaiten sopivat tekijät listasta, jossa oli annettu kymmenen vaihtoehtoa sille, mitkä asiat tai ketkä ihmiset innostivat aloittamaan laulu- tai soittoharrastuksen.

Musiikkiharrastuksen aloittamiseen innostaneet tekijät	% kyselyyn vastanneista
Halu oppia soittamaan / laulamaan	66 %
Vanhemmat	65 %
Oma päätös	54 %
Ystävät	35 %
Mielenkiinto tiettyä musiikkityyliä kohtaan	21 %
Opettaja	15 %
Halu levittää sanomaa musiikin avulla	14 %
Sukulaiset	13 %
Halu päteä ja saada suosiota	9 %
Muut aikuiset	6 %

Taulukko 1: Mitkä asiat tai ketkä ihmiset innostivat aloittamaan laulu- tai soittoharrastuksen? (N = 98).

Koulun musiikinopetus innosti musiikin pariin paljon tai jonkin verran puolta joukosta, vähän tai ei lainkaan toista puolta vastaajista. Opettaja oli innostanut kuudesosaa. Tästä voidaan päätellä, että musiikinopetuksella on merkitystä harrastukseen suuntautumisessa, mutta merkittävimpiä motivaatiotekijöitä ovat kuitenkin oma sisäinen halu oppia ja oma päätös sekä ulkoisista tekijöistä vanhempien vaikutus. Halu levittää sanomaa on innostanut harrastuksen aloittamiseen vain kuudesosaa. Näyttääkin siltä, että sanoma on tullut useille tärkeäksi vasta myöhemmin, koska gospelin tekeminen on useimmiten aloitettu myöhemmällä iällä kuin itse soittoharrastus. Sanomaan liittyvät seikat ja julistaminen ovat kuitenkin kyselyn muissa vastauksissa muuten saaneet suurta painoa, kun on kysely syitä erityisesti gospel-musiikkiin suuntautumiseen.

4.5 Instrumentit

Perinteiset bändisoittimet ja laulu olivat enemmistönä, mikä ei ole ihme, kun on kyse rytmimusiikista. Eniten oli kitaristeja, 2/3 vastaajista. Melkein puolet mainitsi laulun instrumentikseen ja samoin melkein puolet soitti pianoa tai muita kosketinsoittimia. Neljäsosan instrumentti oli basso, kuudesosa soitti rumpuja tai muita lyömäsoittimia. Jousia ja puhaltimia soitti kumpiakin hiukan alle kuudesosa. Myös muita soitinryhmiä mainittiin, esimerkiksi tietokoneet ja muut kielisoittimet, kuten mandoliini.

Tämän kohdan kysymyksenasettelu ”Mikä on / mitkä ovat instrumenttisi?” on voitu ymmärtää niin, että kaikki laulajat eivät ole mieltäneet laulua instrumentiksi. Laulusta ei aina ajatella, että se on instrumentti, minkä vuoksi se on voitu jättää joissakin tapauksissa mainitsematta.

Eniten omaa instrumenttia oli opiskeltu itseopiskeluna (78 %), seuraavaksi eniten musiikkiopistossa (54 %), sitten yksityistunneilla (43 %) ja viimeiseksi kansalais- tai työväenopistossa (18 %) . Tässä kohdassa oli annettu vaihtoehtoiksi vain nämä neljä oletettavasti yleisintä vaihtoehtoa. Esimerkiksi kansanopistolijat ja erilaiset lyhytkurssit jäivät tässä huomioon ottamatta. Musiikin ammattiopintoja ei tässä kohtaa kysytty, mutta ne tulivat ilmi kohdassa, jossa kysyttiin koulutusta. Musiikin teoriaa oli opiskellut 71 % kyselyyn osallistuneista (N = 98).

4.6 Kuinka päädyttiin tekemään gospelia?

Gospelmuusikot saivat kirjoittaa elämänsä merkittävimmistä musiikillisista tapahtumista, jotka olivat vaikuttaneet heidän suuntautumiseensa hengelliseen musiikkiin. Toinen avoin kysymys kartoitti myös muita kuin musiikillisia tekijöitä. Siinä kysyttiin minkä ikäisenä vastaaja on aloittanut hengellisen musiikin tekemisen ja mitkä tekijät siihen vaikuttivat. Koska kysymysten aihepiirit olivat osittain päällekkäisiä, analysoin niiden tulokset yhdessä. Vastausten perusteella tärkeimmiksi tekijöiksi osoittautuivat konsertit ja keikat, bändikaverit ja muut sen kaltaiset sosiaaliset yhteydet, hengelliset syyt sekä seurakunnan toiminta.

Musiikkia on kuultu konserteissa ja levyiltä, mikä on innostanut tekemään sitä itsekkin. Gospeltapahtumat tai konsertit näyttivät olevan suurin tekijä, joka on vaikuttanut gospelmusiikkiin suuntautumiseen, niitä mainitsi noin kaksi kolmesta. Pohjoismaiden suurin kristillinen nuorten tapahtuma, Maata Näkyvissä –festarit oli ollut merkittävä tekijä 17 %:lle tutkimukseen vastanneista (N = 98). Kuitenkin vain vajaa kolmasosa Maata Näkyvissä -festareiden yhteydessä kyselyyn vastanneista (N = 29) mainitsi avoimissa vastauksissa merkittäväksi tekijäksi erityisesti Maata Näkyvissä -festarit. Myös muita tapahtumien nimiä mainittiin paljon, mutta tämä suurin tapahtuma mainittiin useimmin. Lisäksi kolmasosaan oli vaikuttanut tietyn musiikin kuuleminen tai tietystä musiikista innostuminen muissa yhteyksissä kuin erityisesti konserteissa.

Koska kysymyksessä kysyttiin musiikillisia tapahtumia, saatettiin se joissakin tapauksissa käsittää niin, että kysyttiin musiikkitapahtumia, koska monet olivat maininneet eri gospeltapahtumien nimiä. Toisaalta ilman tätä väärinkäsityksen mahdollisuuttakin on todennäköistä, että erilaiset musiikkitapahtumat ja konsertit ovat tärkeitä vaikuttavia tekijöitä, kun innostutaan jostakin musiikin lajista.

”Guardianin näkeminen Myyrmäen hallissa soundit ja biisit kolahtivat puhumattakaan esiintymisestä ja siitä ilosta joka heillä oli” (Vastaus n:o 53)

”Kansanlähetyshuolto -05 (Turvakytkimen konsertti)” (Vastaus n:o 17)

”Ruotsalaisen kristillisen heavy-pumpun (Jerusalem) esiintyminen / konsertti.” (18)

”The Forerunners –konsertti 15-vuotiaana ja Löytyn alkuajan keikat” (2)

”No ehkä Maata Näkyvissä + muut gospeltapahtumat & konsertit (kun tajusin, että hengellinen musiikki on muutakin kuin virsiä).” (57)

”Pro Fide yhtyeen konsertti koululla, Jaakko Löytyn levy siskon levyhyllyssä, seurakunnan kanttori ja srk:n bänditilat” (70)

”Pro Fide:n konsertti 1969 rippikoululeirien musiikki” (71)

Soittokaverit, oma bändi ja muut sen kaltaiset sosiaaliset kontaktit olivat vaikuttaneet yli puolen kyselyyn osallistuneista gospeluraan. Seurakunnan ja järjestöjen kristillinen toiminta oli myös merkittävä tekijä, se oli vaikuttanut hiukan alle puoleen. Tässä yhteydessä mainittiin usein nuoren seurakunnan toiminta ja nuorisotyö. Kaksi kymmenestä mainitsi tässä kohdassa rippikoulun. Muu seurakunnan toiminta oli vaikuttanut yhden kolmasosan suuntautumiseen.

”Kotiseurakunnan nuortenillat. Mitään yksittäisiä tapauksia ei tule mieleen.” (Vastaus n:o 59)

”Nuoruusaikani kotipaikkakunnalla järjestetyt hengelliset konsertit, joissa esiintyivät mm. Terapia ja Bass’n Helen.” (Vastaus n:o 37)

”...Seurakunnan työntekijät tarjosivat mahdollisuuksia osallistua ja ilmapiiri oli kannustava. Vastuutakin annettiin runsaasti nuoresta iästä huolimatta jo lukioaikana.” (60)

”Rippikoululeirit ja seurakunnan nuorten musiikki/näytelmäryhmät.” (61)

”Seurakunta nuoriaikana teimme porukalla isoja musikaaleja. Nuoriso-ohjuksemme ja nuorisopappimme olivat tähän suuntautuneita.” (64)

”Rippikoululeiri, Jaakko Löytyn musiikki, MGTH” (80)

”14-vuotiaana, rippileirillä koottiin porukka, jolla esitettiin pari ensimmäistä kappalettamme. Aluksi lähdin soittamaan lähinnä kavereiden takia, mutta ajan myötä musiikkimme sanoma tuli tärkeimmäksi.” (7)

Puolet vastaajista oli maininnut erilaisia hengellisiä syitä, kuten vakaumuksen, uskoontulon tai halun julistaa sanomaa. Erityisesti kuudesosaa oli ohjannut hengellinen murros, kuten uskoontulo. Oma ”filis”, halu soittaa tai sisäinen prosessi oli vaikuttanut vajaaseen kolmannekseen tutkittavista.

”Uskoontulo / vaihdoin rock bändin gospelbändiin.” (Vastaus n:o 51)

”...Kyllästyminen maallisiin rokkiympyröihin ja bänditoimintaan. Gospel vaikutti terveeltä vaihtoehdolta. uskoon tulo seurasi parin vuoden päästä.” (Vastaus n:o 91)

”18 v. aloitin virallisesti hengellisen musiikin parissa painimisen. Halu tehdä ja luoda jotain erilaista ja pyrkiä ulos turhista kliseistä joita silloin jotkut viljelivät se takia sana painiminen kuvaa edelleen gospelmusiikkia / kristittyjä” (Vastaus n:o 53)

”n. 16-vuotiaana. Vaikuttavia tekijöitä olivat oma usko, esikuvat gospelkulttuurissa ja bändikämpän sijaitseminen seurakunnan tiloissa.” (59)

”18-vuotiaana tuli visio kristillistä raskaampaa musiikkia soittavasta bändistä ja se toteutui pari vuotta myöhemmin, kun löytyi pari kaveria kellä oli samansuuntainen visio.” (62)

”...Opettelin soittamaan kitaraa, yksinäisyys ja ahdistus ajoi purkamaan tuntoja. Synnintuntokin varmaan. Jotenkin laulut vaan alkoi syntyä...Jännä homma muuten näin jälkikäteen ajateltuna!” (65)

”En taida osata erotella hengellistä musiikkia omaksi alueekseen. Ensimmäisen lauluni tein 7-vuotiaana. Hillitön halu tehdä musaa.” (27)

”12-v. eka biisi. Vastusti kaupallista joulua. Sanomisen tarve, apinan raivolla gospelmuusikoksi!” (68)

”...tietynlainen kokeilunhalu.” (86)

”...kun on kristitty niin näkyhän se lauluissa luonnostaan, jos on rehellinen” (80)

”...oli halu soittaa heviä ja julistaa sanaa.” (22)

Näistä kahdesta avoimesta kysymyksestä löytyi hyvin sekä motivaatiotekijöitä, että elämäntilanteisiin liittyviä vaikuttimia, joita ei voida suoranaisesti sanoa motivaatiotekijöiksi, kuten vaikkapa bändikämpän sijainti seurakunnan tiloissa. Laura Tykkyläinen (2007, 13-15) tutkiessaan bändisoiton motivaatiota ottaa esiin Metsämuurosen (1995, 35-37) mallin harrastuksen viriämisestä. Sen mukaan harrastuksen syntyyn vaikuttavia tekijöitä ovat persoonalliset tekijät, motivaatiotekijät, sosiaaliset tekijät ja resurssitekijät. Virinnyt kiinnostus asiaa kohtaan ja positiiviset kokemukset siitä synnyttävät harrastuneisuuden, jota tukevat harrastuksen tuoma tyydytys, positiivinen asenne ja kiinnostus asiaa kohtaan. (Tykkyläinen 2007, 13-15.) Nämä kaikki tekijät tulevat ilmi avovastauksissa. Persoonallisiin tekijöihin kuuluvat elämäkatsomukseen ja uskoon liittyvät seikat, harjoitustila ja muut sen kaltaiset tekijät liittyvät resursseihin, sosiaalisiin tekijöihin liittyvät soittokaverit ja seurakunnan toimintaan liittyvä sosiaalinen kanssakäyminen.

Jos noudatetaan Kososen (2001; 2009) mallia motivaatiotekijöiden kolmijaosta, voidaan tekijät jaotella seuraavasti: 1. Musiikin tuottama ilo, 2. Hallintamotiivit ja 3. Sosiaaliset kontaktit. (Kosonen 2001; 2009.) Nämä kaikki motiivit tulevat esiin myös kyselyn vastauksissa.

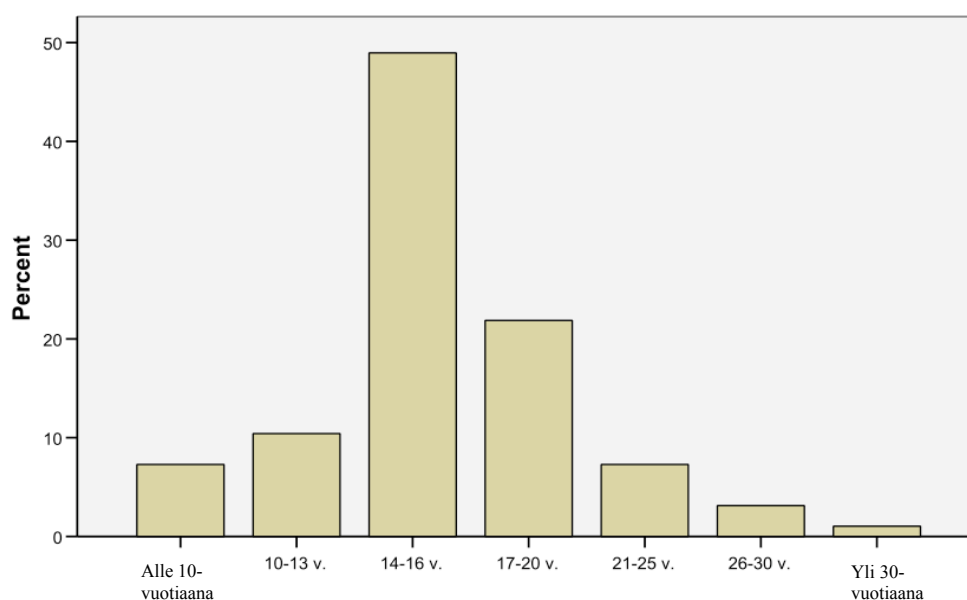
Tykkyläisen (2007) tutkimus liittyy bändisoiton motivaatiotekijöitä nuorten, n. 16-vuotiaiden kohdalla. Hän soveltaa Kososen (2001) motiiviluokitusta erityisesti bändisoittajiin, mikä on kiinnostavaa oman tutkimukseni kannalta. Onhan gospel suurelta osin bändimusiikkia. Tärkeimpiä motiiveja hänen tutkimuksessaan olivat soittamisen ilo, musiikista (ei niinkään sanoista) saatavat elämykset, kehittyminen ja osaaminen, vuorovaikutus sekä esiintyminen ja bändisoittajaidentiteetin muodostaminen. (Tykkyläinen, 2007.) Oma tutkimukseni osoitti, että yleisin gospelharrastuksen aloittamisikä on noin kuusitoista. Tykkyläisen bändisoittajissa havainnoimia motivaatiotekijöitä on löydettävissä myös gospelorientoituneiden kohdalla. Useita oli innostanut itse musiikki, joka oli ”kolahtanut” ja laittanut itsekin tekemään musiikkia. Konsertit ja tapahtumat ovat merkittävimpiä innostajia. Sanat ovat gospelmusiikissa usein ratkaisevassa asemassa, ehkä enemmän kuin muussa populaarimusiikissa. Niiden merkitys luonnollisesti korostuu verrattuna Tykkyläisen tuloksiin, joissa sanojen merkitys jäi vähäiseksi. Soittokaverit, bändi ja oikeiden ihmisten kohtaaminen olivat myös tärkeitä. Sisäiset motivaatiotekijät sekä musiikkiin että sanomaan liittyen ovat ratkaisevassa asemassa.

Rippikoulun käy valtaosa suomalaisista. Tässä kohtaa rippikoulun mainitsi kaksi kymmenestä. Suvi Luokkakallio (2007) on tutkinut rippikoulun musiikkikasvatusta. Tutkimuksessa tulee ilmi, että vastuu gospelmusiikin opettamisesta lepää joissakin tapauksissa nuorisotyönohjaajien harteilla. Kanttorit kun eivät aina koe olevansa kotonaan gospelin kanssa. Uusi rippikoulusuunnitelma ei anna ohjeita siitä, mitä asioita gospelista pitäisi opettaa. Gospelmusiikki on musiikkityyleistä kuitenkin lähimpänä nuorten omaa kevyen musiikin sävyttämää kokemusmaailmaa, joten sen käyttö rippikouluissa on hyvin perusteltua. (Luokkakallio 2007, 60-61.) Tässä on kirkon nuorisotyöllä vielä tarkentamisen ja parantamisen varaa.

4.7 Gospelmusiikista innostutaan teini-iässä

Hengellistä musiikkia ryhdyttiin tekemään keskimäärin hiukan yli 16-vuotiaana, mediaani oli 16 vuotta niistä, jotka olivat ilmoittaneet tarkan aloitusikänsä. Heistä neljäsosa oli aloittanut 15-vuotiaana (N = 89). Lisäksi seitsemän vastaajaa olivat ilmoittaneet aloitusikänsä hengellisen musiikin parissa ilman tarkkaa ikävuotta, esimerkiksi “ala-asteikäisenä” tai “yläasteiässä”, jolloin sijoitin heidät harkintani mukaan alla olevan kaavion ikäryhmiin. Tämän ikäryhmittelyn mukaan suuri osa vastanneista, lähes puolet, oli aloittanut tekemään hengellistä musiikkia teini-iässä, 14–16-ikävuoden aikoihin (N = 96).

Minkä ikäisenä aloitettu hengellisen musiikin tekeminen?

Kuvio 4: Minkä ikäisenä on aloitettu gospelmusiikin tekeminen? Vastaukset on jaoteltu ikäryhmittäin. (% , N = 96).

Gospelin soittaminen aloitetaan usein teini-iässä, mikä selittynee sillä, että se on pitkälti nuorisomusiikkia. Rock ja nuoruus kuuluvat yhteen. Toinen sosiologinen tekijä on rippikoulun jälkeinen seurakunnan nuorisotyö, joka pyörii usein gospelkulttuurin ympärillä. Tämä on luontainen kanava kulkeutua musiikkia tekemään. Seurakunnan nuorisotyön merkitys tuleekin ilmi avovastauksista. Psykologisen kehityksen kannalta tarkasteltuna nuoruudessa mietteet pyörivät usein juuri maailmankuvan ja elämän perimmäisten asioiden äärellä, kun kyky ajatella näitä kehittyy. Hengellinen murros tai vakaumuksen muodostuminen koetaan usein juuri nuoruusvuosina. Gospelmusiikin sanomaa painottava perinne haastaa nuorta myös ikävaiheeseen kuuluvaan pohdintaan.

Rippikouluikäisenä ja hieman sen jälkeen (14–16-vuotiaana) gospelmusisoinnin aloittaneita oli hiukan alle puolet koko tutkimusjoukosta. Näin oli hyvä verrata tätä joukkoa muuhun tutkimusjoukkoon ja tarkkailla rippikoulun mahdollisia vaikutuksia. Ristiintaulokoimalla selvisi, että erityisesti rippikoulun oli maininnut tärkeiden musiikillisten tapahtumien yhteydessä kolmasosa rippikouluikäisenä aloittaneista, kun muusta joukosta sen mainitsi vain alle kymmeneosa. Riippuvuus rippikouluikäisenä aloittamisen ja rippikoulun vaikutuksen välillä oli tilastollisesti jo melko merkitsevää ($r = -0,274$) ($p = 0,006$).

Suurin vaikutin gospelmusiikkiin päätymisessä, eli gopeltapahtumat ja konsertit, olivat vaikuttaneet kahteen kolmasosaan rippikouluikäisenä aloittaneisiin, kun se oli vaikuttanut noin puoleen muuta joukkoa. Tämä pieni ero ei kuitenkaan ole merkittävä ja enemmänkin konserttien ja tapahtumien vaikutus näyttääkin jakautuvan tasaisesti eri ikäkausina aloittaneiden kesken. Gospelkonserteissa käy monenikäistä väkeä, vaikka monesti nuorisomusiikista onkin kyse. Kaikki, jotka olivat maininneet saaneensa vaikutteita Maata Näkyvissä- festareilta, 17 % tutkimukseen osallistuneista ($N = 98$), olivat 14-20-vuotiaina gospelmusiikin tekemisen aloittaneita ja heistä suurin osa juuri rippikouluikäisenä aloittaneita. Tämä kertoo siitä, että festareiden anti on inspiroinut kohdeikäluokkaansa myös itse musisoimaan, koska tapahtuma on suunnattu juuri tuolle ikäryhmälle. Nämä kolme tekijää – rippikoulu, gospelkonsertit ja tapahtumat sekä Maata Näkyvissä -festarit – vaikuttivat siis määrällisesti mitattuna enemmän rippikouluikäisenä aloittaneisiin kuin muihin tutkimukseen osallistuneisiin, joskin tilastollisesti merkitsevä ero muihin tutkimukseen osallistuneisiin

verrattuna oli vain rippikoululla. Rippikoulu ja Maata Näkyvissä -festarit liittyvät juuri tuohon ikävaiheeseen, joten tutkimustulos ei yllätä.

Myös muiden avovastauksissa esiintyneiden gospelmusiikkiin suuntaavien tekijöiden jakautuminen näiden ryhmien kesken oli aika lailla tasaista. Tosin hiukan enemmän painottuivat oma halu ja sisäiset prosessit muilla kuin rippikouluikäisillä aloittaneilla, mutta ei lainkaan tilastollisesti merkitsevästi. Tutkimustulokset osoittavat siis, että rippikouluikäillä on suuri merkitys gospelmusiikkiin suuntautumisessa.

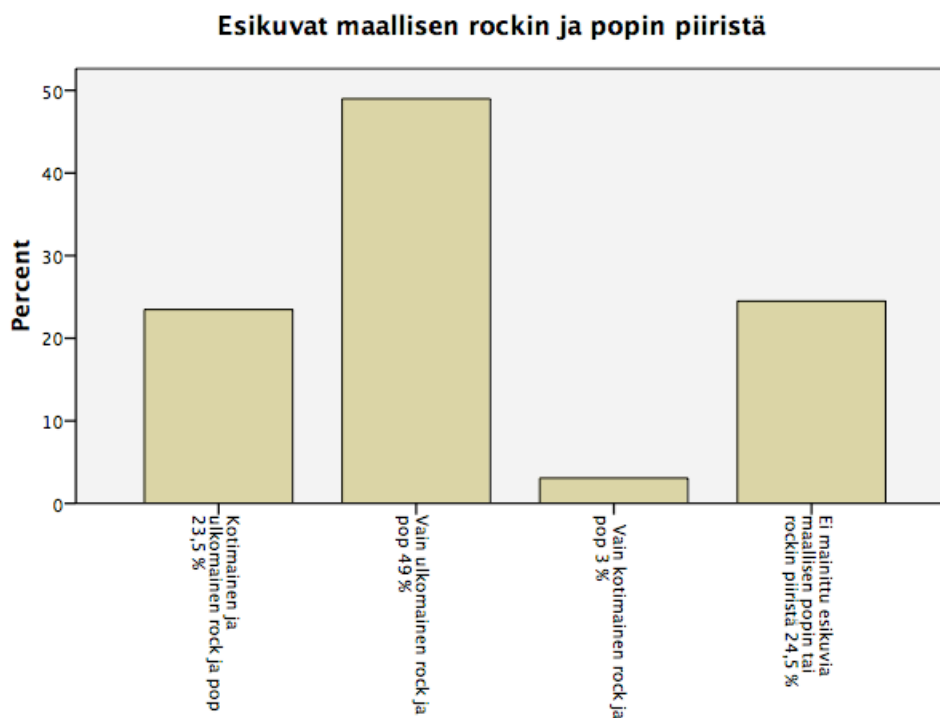
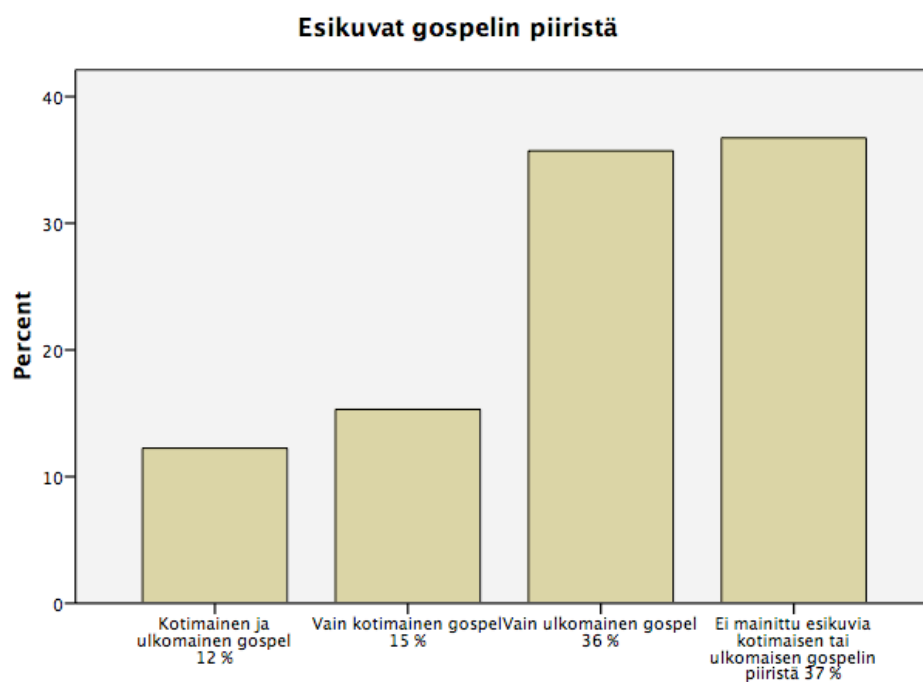
Joskus gospelin pariin on löydetty varhaisemmin:

”Ala-asteikäisenä, jatkoimme oppimaamme / ympäristöstä kumpuavaa nuorisomusiikin ja hengellisen mus. perinnettä.” (Vastaus n:o 49)

”Hetki pienenä, seurakunnassa. 12-vuotiaasta tähän päivään asti viikottain...” (41)

4.8 Esikuvat

Vastaajia pyydettiin nimeämään tärkeimmät musiikilliset esikuvansa. Artistien ja yhtyeiden nimien pohjalta jaottelin vastaukset esikuviin gospelin piiristä sekä maallisen rockin ja popin piiristä. Lisäksi tein jaottelun siitä, olivatko esikuvat ulkomaisia vai kotimaisia. Otin huomioon myös muiden tyyli-suuntien edustajat, mutta niitä en jaotellut kotimaisiin ja ulkomaisiin. Internetin hakukone ja eri nettisivut runsaine tietoineen eri bändeistä olivat jälleen suureksi avuksi luokittelussa. Tarkempaa popin ja rockin genrejen erottelua en tässä tehnyt, vaikka se olisi ollut artistien nimien pohjalta mahdollista. Tarkemman jaottelun tein vasta musiikkimaun kartoituksen yhteydessä.

Kuviot 5 ja 6: Musiikilliset esikuvat gospelin piirissä sekä maallisen popin ja rockin piirissä (N = 98).

Taulukoista nähdään, että eniten esikuvia löytyy ulkomaisen rockin ja popin sekä kotimaisen gospelin joukosta. Pieniä määriä esikuvia oli myös klassisen musiikin, etnomusiikin, jazzin ja muiden tyyliuuntien parista. Muutama vastaaja ei ollut nimennyt esikuvia lainkaan.

Ristiintaulukoimalla selvisi, että noin viidesosa oli sellaisia, joilla ei ollut gospelin piiristä lainkaan musiikillisia esikuvia, mutta sen sijaan esikuvia oli suomalaisesta ja ulkomaisesta popista ja rockista. Lähes neljäsosa oli sellaisia, joilla ei ollut esikuvia maallisen rockin ja popin piiristä lainkaan, heillä esikuvat olivat hengellisestä musiikista tai muista tyyliuunnista, kuten jazzista. Kuitenkin vain reilu kymmenesosa oli sellaisia, joiden esikuvat olivat pelkästään gospelin piiristä.

Rippikouluissa laulettavien nuorten laulujen eli ”ripariveisujen” suuren suosion vuoksi voisi luulla, että nämä paljon laulettu, pääosin suomalaiset gospel-laulut voisivat olla esikuvallisia valtaosalle tutkimuksen muusikoista. Tämän kysymyksen valossa kuitenkin vain puolet näyttää ammentavansa musiikillista inspiraatiota suomalaisesta gospelista ja puolet jostakin muusta musiikista. Suomalainen gospel on kuitenkin ulkomaisen rockin ja popin jälkeen näistä vaihtoehtoista suurin yksittäinen tyyli, jota on pidetty musiikillisena esikuvana.

16 vuotta on keskimääräinen gospelharrastuksen aloittamisikä, kuten edellä todettiin. 14-16 -vuotiaina, rippikouluiän molemmin puolin gospel-harrastuksen aloittaneista 61 %:lla oli esikuvia yleensä gospelin piiristä ja erityisesti suomalaisen gospelin piiristä 46 %:lla (N = 47). Suunnilleen runsaalla puolella muissakin ikäryhmissä oli esikuvia suomalaisen gospelin piiristä, joten merkittävää vaikutusta näihin esikuviin ei gospeluran aloittamisajankohdalla ole. Joukosta erottui pieni, alle 10-vuotiaina gospelmusisoinnin aloittaneiden ryhmä (N = 7), jossa kaikilla oli musiikillisia esikuvia suomalaisen gospelin piiristä.

4.9 Säveltäminen ja sanoittaminen

Omia sävellyksiä teki 85 % ja omia sanoituksia 82 %. Tämä kuvaa ehkä sitä, että bändien vastuullisimmat henkilöt tai solistit ovat vastanneet kyselyyn ja usein he myös vastaavat kappaleiden teosta. Vastuullisimmat henkilöt luultavasti myös useimmin tarttuvat tällaisiin kyselyihin. Tässä kohtaa saattaa myös näkyä se harkinnanvarainen tutkimusjoukon rajaaminen, kun usein pyrin rajoittamaan kokoonpanokohtainen vastaajamäärän kahteen. Tällöin joskus esitin toiveen että mukana olisi solistin vastaus. Tämän vuoksi kappaleita tekevien määrä voi olla tässä tuloksessa korkeampi kuin sellaisessa tilanteessa, että olisin pyytänyt jokaisesta kokoonpanosta jokaisen muusikon vastaamaan. Mutta sekään ei ole itsestäänselvyys, että bändit soittaisivat omaa materiaaliaan ja että kaikista bändeistä löytyisi lauluntekijöitä. Suomen gospelbändeillä kokemukseni mukaan näin kuitenkin näyttää pääsääntöisesti olevan, kovin montaa ”cover-bändiä” ei ole tullut vastaan. Toki paljon on seurakunnan yhteistä laulua ja gospelmessuja säestäviä yhtyeitä, jotka soittavat eri tekijöiden valikoituja yhteislauluja. Nämä yhtyeet ovat kuitenkin usein paikalliseen toimintaan liittyviä tai tiettyä tilaisuutta varten koottuja. Sen tutkimuksen tulos kuitenkin yksiselitteisesti kertoo, että suurimmassa osassa kokoonpanoja on lauluntekijöitä mukana. Suomen gospelmusiikin tekijöissä on paljon luovuutta ja kykyä tuottaa omia kappaleita. Onhan moni Suomessa maallisella puolella suosittu laulaja/lauluntekijä ponnistanut juuri gospeltaustasta, esimerkiksi Pekka Ruuska, Mikko Kuustonen, Anssi Kela ja Samuli Putro (Zen Cafe -yhtyeestä). Jokin tekijä gospelmusiikkikulttuurissa näyttää vaikuttavan siihen, että lauluntekotaitoa pidetään arvossaan ja se pääsee kehittymään.

Pekka Ruuskan (2007) mukaan gospel on musiikkia, jossa sanoitusten merkitys korostuu, kun yleisö ruotii tekstejä ja vie lauluntekijän sanoituksistaan tilille. Tätä ei tavallinen rock -yleisö tee. Tämän vuoksi gospel on loistava koulu lauluntekijälle (Ylen elävä arkisto 2007). Joka tapauksessa tutkimuksen kannalta on hyvä, että sain nimenomaan lauluntekijöitä näin suurien joukon mukaan. Lauluntekijät luovat gospelille sisällön, ja lauluissa näkyvät yleensä lauluntekijän arvot ja asenteet, joita myös tämä tutkielma kartoittaa. Siksi gospelin

arvomaailmaa kuvaa paremmin lauluntekijän kuin pelkän rivisoittajan arvomaailma, jos näillä arvomaailmoilla sattuisi olemaan eroa.

Monivalintakysymysten avulla mitattiin tyytyväisyyttä suomalaiseen gospelmusiikkiin asteikolla yhdestä neljään. Kaksi kolmasosaa oli tyytyväisiä omaan musiikilliseen osaamiseensa. Suunnilleen yhtä tyytyväisiä oltiin suomigospelin musiikilliseen tasoon. Reilu viidesosa oli joskus vakavasti harkinnut lopettavansa musiikin tekemisen. Oman musiikin sanomaan oltiin 90 %:sti tyytyväisiä. Suomigospelin sanoitusten taso jakoi mielipiteet puoliksi tyytyväisiin ja tyytymättömiin. On analysoitu, että gospelin sanoitukset olisivat sisällöltään ohentuneet tultaessa 1990- ja 2000-luvulle (Könönen & Huvi 2005, 129, 157, 173). Liekö tässä yksi syy tyytymättömyyteen? Ehkä edellä mainittu Pekka Ruuskan kuvaama gospelyleisön kriittisyys teksteihin näkyy myös tässä kohtaa muusikoiden asenteessa, rima on korkealla ja siksi ei olla helpolla tyytyväisiä.

4.10 Eri musiikillisiin genreihin suuntautuminen ja musiikkimaku

Gospel on lähinnä vain laulujen sanoman sisällön määre, mutta musiikillinen tyylien kirjo on valtava. Monivalintakysymysten avulla ruodin gospelmuusikoiden musiikkimaun melko tarkkaan. Eniten gospelmuusikot pitivät rockista sen eri muodoissa sekä heavystä. Heavy ja metallimusiikki myös jakoivat eniten musiikkimakua puolesta ja vastaan.

Nykyään populaarimusiikki on eriytynyt niin moniin tyyliin, että oli pakko tehdä jonkinlaista karkeaa luokittelua kysymyskaavaketta laadittaessa, ja silti kaavakkeen tyylejä sisältävästä listasta tuli pitkä ja myös avoimeen kohtaan ”joku muu” tuli vastaajilta paljon eri vaihtoehtoja. Esimerkiksi heavyn ja metallin eri lajit niputin luokitteluvaiheessa vain yhteen luokkaan, vaikka alan asiantuntijat ja innokkaat harrastajat saattavat olla hyvinkin tarkkoja eri metallimusiikin lajien tyylipiirteistä ja niiden eroista.

Listasta pyysin valitsemaan viisi suosikkityyliä, tai lisäämään listan loppuun tyylejä, jos niitä puuttui listasta. Joskus tyylejä oli valittu enemmän tai vähemmän kuin viisi. Otin nekin tulokset mukaan. Alla olevassa taulukossa näkyvät suosituimmat tyylit. Kaikkien tyylien sijoittumisen voi katsoa liitteestä 2.

Gospelmuusikkojen suosikkimusiikkityylit	% kyselyyn vastanneista
Aikuisrock	39 %,
Hard rock	36 %,
Heavy ja metal eri muodoissaan	33 %
Progressiivinen rock	32 %.
Suomirock	29 %
Jazz	27 %
Klassinen musiikki	24 %
Vanha rock (Esim. Beatles)	19 %
Suomipop	19 %.

Taulukko 2: Gospelmuusikkojen suosikkityylit (N = 98).

Muutaman lyhyen avoimen kysymyksen avulla selvitin vielä tarkemmin musiikillisia mieltymyksiä. Kysyin, mitä musiikkityylejä muusikot itse kuuntelevat mieluiten. Nyt he saivat kirjoittaa itse tyylit kaavakkeeseen, kun edellisessä tehtävässä ne täytyi valita listasta. Tässä lyhyellä avoimella kysymyksellä mitattiin lähestulkoon samaa asiaa kuin edellisen tehtävän monivalinnalla. Tässä kohtaa luokitellessani vastauksia käytin edellisen tehtävän tyylien listaa lisättynä muilla useimmin esiintyneillä tyyleillä. Myös nämä luokittelut löytyvät

liitteestä kaksi. Suosituin tyyli tässä oli heavy/metal, jota oli mieluiten ilmoittanut kuuntelevansa neljäsosa vastanneista (N = 98). Seuraavaksi yleisimmät olivat yleisesti pop ja poprock tai rock, jotka kummatkin saivat noin kuudesosan kannatuksen. Pop, poprock ja rock ovat melko laaja-alaisia termejä ja sisältävät monenlaisia tyylejä. Yllättävää tässä kohtaa on heavyn/metallin suosio ja se, että hard rockia ja aikuisrockia ei tässä kohtaa mainittukaan niin usein kuin edellisen kysymyksen tuloksissa. Tämän eron voisi tulkita siten, että monivalinnan suosituimmat tyylit aikuisrock, hard rock, progressiivinen rock, suomirock ja suomipop kuuluvat laajemman määrittelyn pop ja rock alle. Avoimissa kysymyksissä ei siis ollut vastattu niin spesifisti tyylejä eritellen kuin monivalinnassa.

Kun kysyin, mitä muusikot itse soittavat tai laulavat mieluiten, suurimmat ryhmät olivat edelleen pop ja poprock viidesosan kannatuksella sekä toisena rock samalla tapaa viidesosan valitsemana. Heavyä soitti mieluiten noin kuudesosa. Heavyä ja metallia siis kuunnellaan hiukan mieluummin kuin soitetaan. Vertailun vuoksi kysyin vielä, mitä muusikot soittavat eniten. Asetelma oli jotakuinkin samanlainen kuin edeltävissä kysymyksissä tyylien kärkikolmikoon suhteen. Suosituimmat tyylit kaikenkaikkiaan olivat siis, pop ja poprock, rock sekä heavy /metal.

Halusin myös saada selville, mitä muusikot eivät missään tapauksessa tahtoisi soittaa tai kuunnella. Rap, heavy/metal, punk, dance ja iskelmä torjuttiin eniten. Näistä kunkin tyylin torjui noin yksi viidestä. Heavy/metal jakoi siis mielipiteet, siitä pidettiin paljon, mutta moni myös torjui sen. Rapin, dancen, punkin ja iskelmän kohdalla tilanne oli huonompi, reilusti useimmin ne torjuttiin kuin että niistä olisi pidetty.

Suosikkityyliä nimeäminen kertoi musiikkimausta, ja siitä kertoi myös kysymys musiikillisista esikuvista. Nämä kaikki olivat määrällisesti ja yksiselitteisesti mitattavia. Tahdoin kuitenkin saada myös selville, onko vastaajissa selkeästi johonkin musiikkityyliin sitoutuneita ryhmiä, esimerkiksi siten, että sieltä erottuisivat rap-muusikot ja heavy-muusikot omiksi ryhmikseen. Tätä kysymystä mittaamaan ei kaavakkeessa ollut suoranaista kysymystä, mutta musiikkimakua mittaavat kysymykset antoivat selkeitä viitteitä jakaa vastaajat myös tällä tavoin. Karkeasti itse päättämällä tein jaottelun eri genreihin lähinnä sen perusteella,

mitä vastanneet kuuntelivat mieluiten ja soittivat mieluiten tai eniten. Myös suosikkityylit ja musiikilliset esikuvat otin perusteiksi luokittelulle. Tällä tavoin muutamaan määrällisesti mitattavan kysymyksen vastausten pohjalta tein laadullisen analyysin kaltaista luokittelua, joka perustui minun omaan harkintaani. Suurin ryhmä oli pop / rock / folk, koska se oli määrittelyltäänkin laajin, loput ryhmät olivat hiukan tiukempia tyylien mukaan. Silti kyllin suurta vertailukelpoista ryhmää en saanut kuin heavy/metallista, jonka edustajia oli mukana yllättävän paljon. Usein vastaajien musiikkimaku oli sen verran laaja, että sitä oli vaikea saada mahtumaan minkään tiukan otsikon alle, joten se sujahti usein helposti laajaan yleisgenreen ”pop, rock, folk”. Muihin ryhmiin luokittelin vain silloin, jos vastaaja selkeästi oli suuntautunut johonkin genreen. Siksi esimerkiksi metalliorientoituneiden joukko on tässä pienempi kuin musiikkimakua koskevissa kohdissa. Jos vastaaja esimerkiksi piti kovasti metallista, mutta näytti suuntautuvan kovasti myös johonkin muuhun tyyliin, en voinut häntä laittaa metallimusiikkiryhmään tässä jaottelussa.

Myös tämä itse tekemäni karkea luokittelu musiikkityylien mukaisiin ryhmiin kertoo samaa kuin monivalintakysymyksestä ja suosikkityylien nimeämisistä saadut tulokset. Pop, rock ja heavy/metal ovat suosituimpia tyylejä kautta linjan. Selvitin Suomen gospelmusiikoiden musiikilliset mieltymykset monen kysymyksen avulla. Näin musiikkimausta kertovien tulosten luotettavuus on tutkimuksen sisäisen validiteetin puolesta testattu.

Karkea luokittelu musiikillisiin gengreihin	% kyselyyn vastanneista
Pop, rock, folk	67 %
Metal	18 %
Jazz	3 %
Hip hop, rap	2 %
Dance	2 %
Alternative, punk, numetal	1 %
Ei määritelty	6 %

Taulukko 3: Kyselyyn osallistuneet gospelmuusikot jaoteltuina karkeisiin musiikkityylien mukaisiin ryhmiin. (N = 98).

4.11 Arvomaailma

Arvoja, asenteita ja ajatuksia elämästä ja erityisesti hengellisen musiikin tekemisestä mittasin muutaman monivalintakysymyksen avulla. Gospelmuusikoiden ajatukset musiikin merkityksestä suodattuvat yleensä kristillisen maailmankuvan läpi. Siksi kysymykset, joissa liikuttiin arvomaailman alueella liittyivät osin teologiaan. Hypoteesina oli se, että maailmankuvan vuoksi arvomaailma on melkolailta homogeeninen, mutta vaihtelua ajattelussa ja arvoissa esiintyy. Tämän voi huomata tarkkaillessaan gospelkulttuuria, jonka sisällä myös ollaan asioista toisinaan eri mieltä. Myös tutkimuksen tulokset heijastelevat asetelmaa selkeästi.

Opiskellessani kirkon nuorisotyönohjaajaksi, tein lopputyöni aiheesta Taiteiden teologiaa Suomen Ev.lut. Kansanlähetyksen nuorisotyössä (Nikula 2000). Jo silloin olin tarkkaillut

gospelkulttuuria tehtyäni nuorisotyötä muutaman vuoden ja tuo taiteiden teologia liittyi juuri suurelta osin gospelmusiikin kysymyksiin, joskin lopputyöni käsitti myös muut taiteenlajit joita käytettiin nuorisotyössä, kuten teatterin, tanssin ja kuvataiteen. Haastattelin silloin kristittyä muusikkoa ja taitelijaa Ilkka Väisästä, joka oli tehnyt jaottelun taiteen tekemisen perusteluista kristillisen teologian näkökulmasta (henkilökohtainen tiedonanto, 2000). Keskustelua taiteiden tarkoituksesta kävimme jatkuvasti vuosien 1997-2000 välillä tehdessämme yhdessä muun muassa kristillisiä Taiteiden kesä -taideleirejä, mutta varsinaisesti haastattelin häntä lopputyöni yhteydessä vuonna 2000. Väisänen luetteli viisi eri tarkoitusta tehdä taidetta, jotka ovat kristillisen vakaumuksen pohjalta nousevia perusteluita sille, miksi nousta lavalle tai tehdä taideteos. Väisänen jaottelu on muusikko- ja taiteilijalähtöinen luokittelu, johon lienevät vaikuttaneet myös asiaa tutkineiden teologioiden ajatukset. Joka tapauksessa se kuvaa hyvin tapaa, jolla gospelkulttuurissa myös musiikin merkitystä pohditaan.

1. Worship (rukous, ylistys, palvonta, yhteyden pito Jumalaan). Taiteiden alhaalta ylöspäin suuntautuva funktio.
2. Preaching (julistus). Taiteet julistavat evankeliumia ja Jumalan todellisuutta.
3. Self expression (itseilmaisu). Taiteilija ilmaisee omia kokemuksiaan, tuntojaan ihmisenä olemistaan ynnä muuta.
4. Healing (parantaminen, sielunhoito, terapeuttinen tehtävä).
5. Celebration (juhlominen).

Esittämisen kautta taiteilija on palvelemassa toisia, jakamassa omastaan.

(Väisänen 2000; Nikulan 2000, 18-19 mukaan.)

Könönen ja Huvi (2005, 95) ovat myös tehneet jaottelun gospelmusiikin sanoitusten eri tehtävistä perustuen suomigospelin historiaan:

1. Evankelioivat laulut. Gospel, joka on suunnattu julistustyöhön ja erityisesti niille joille kristinusko on jäänyt vieraaksi.
2. Yhteiskunnalliset laulut. Näissä lauluissa on keskitytty sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen, kannettu huolta mun muassa maapallon huonosta tilasta ja yhteiskunnan vähäosaisista.
3. Seurakuntalaulut. Seurakunnan yhteydessä elävien musiikkia, jossa tuodaan esille ryhmän sisäisiä tunteja. Lauluja käytetään jumalanpalvelusmusiikin tapaan ja yhteislauluina.
4. Henkilökohtaiset laulut. Yksilökeskeinen, arjen tapahtumiin liittyvä gospel, jossa yksilön kokemuksen kautta pyritään koskettamaan laajempia joukkoja.
5. Kristilliseen maailmankatsomukseen liittyvät laulut. Näissä lauluissa elämän eri aloja ja tapahtumia katsotaan kristillisestä maailmankuvasta käsin.

Sekä Väisäsen (2000), että Könösen & Huvin (2005) jaottelut kuvaavat laulujen ja taiteiden käyttöä ja tarkoitusta kristillisen toiminnan kontekstissa, mutta tarkastelevat niitä hiukan eri näkökulmista. Jaotteluilla on joitakin yhtymäkohtia keskenään. Könösen ja Huvin jaottelun evankelioivat laulut ja yhteiskunnalliset laulut liittyvät Väisäsen kohtaan 2. Preaching, koska näissä tavoitteena on jollakin tavoin julistaa. Seurakuntalaulut liittyvät Väisäsen jaottelun kohtiin 1. Worship, mutta myös kohtiin 2. Preaching ja 5. Celebration, nämä puolet kun ovat osa seurakunnan elämää. Henkilökohtaisille lauluille taas löytyy yhtymäkohta Väisäsen jaottelun kohdassa 3. Self expression. Kuitenkin yksittäistä laulua on usein vaikea laittaa puhtaasti jonkin kategorian alle. Useat laulut voivat olla samalla julistavia ja henkilökohtaisia, ne voivat liittyä samalla yhteiskuntaan, mutta ilmaista yksittäisen ihmisen tunteja. Jaottelut ovat kuitenkin erittäin hyviä kuvaamaan gospelmusiikin sisältöjä ja teologiaa. Kyselyssäni ne monivalintakysymykset, jotka koskevat gospelmusiikin sisältöä ja tarkoitusta käsittelevät monelta osin näiden jaottelujen kuvaamia asioita.

Monivalintakysymysten avulla tiedustelin muusikoilta, mikä on heidän mielestään tärkeää hengellisessä musiikissa. Keskiarvojen mukaan tärkeimpiä asioita olivat järjestyksessään

lohdutus, Jumalan ylistäminen, musiikki itsessään ja ilon tuottaminen. Vähiten tärkeiksi koettiin yhteiskunnallinen vaikuttaminen, kantaaottavuus ja viihdyttäminen.

Arvo	Tuloksen keskiarvo asteikolla 1–4	Tärkeää tai melko tärkeää %	Ei kovin tärkeää tai ei lainkaan tärkeää %	Vastaus puuttuu %
Lohdutus	1,38	99 %	1 %	
Jumalan ylistäminen	1,53	89 %	10 %	1 %
Musiikki itsessään	1,6	93 %	6 %	
Ilon tuottaminen	1,62	90 %	10 %	
Julistaminen	1,77	84 %	16 %	
Ihmisten välisen yhteyden lujittaminen	1,78	83 %	15 %	2 %
Viihdyttäminen	2,11	75 %	23 %	2 %
Kantaaottavuus	2,12	67 %	32 %	1 %
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen	2,45	48 %	52 %	

Taulukko 4: Gospelmuusikkojen hengellisessä musiikissa tärkeinä pitämät arvot. Keskiarvot on laskettu alkuperäisistä vastuksista asteikolla 1–4, prosentit vastausten summamuuttujista. Mitä pienempi keskiarvo on, sen tärkeämmäksi asia on keskimäärin koettu. (N = 98).

Yhteiskunnalliset vaikuttaminen jakoi mielipiteet puolesta ja vastaan melko lailla puoliksi. 67 %:n mielestä kuitenkin kantaaottavuus oli gospelissa tärkeää tai melko tärkeää. Musiikki itsessään oli tärkeää tai erittäin tärkeää suurimmalle osalle (93 %, N = 98). Musiikki ei siis ole gospelin tekijöille toisarvoista, vaikka sanoman rooli onkin korostunut.

4.12 Herätysliikkeet ja seurakunnat

Gospelmuusikot toimivat Suomen kirkollisella ja seurakunnallisella kentällä. Tämä kenttä on hyvin monitahoinen lukuisine herätysliikkeineen ja suuntineen. Usein gospelmuusikot myös kuuluvat johonkin seurakuntaan, ja esiintymisetkin ovat usein seurakuntien ja kristillisten järjestöjen tilaisuuksissa. Tutkimuksen kannalta on siksi hyvin tärkeää kartoittaa tätä puolta, jotta piirtyisi kuva siitä kentästä missä toimitaan ja toisaalta niistä ajatuksista, joita kentän eri laidoilta kuuluu. Yksi gospelmuusikko laulaa omaisuuden tasaamisesta, toinen parannuksesta ja kolmas ylistyslipun nostamisesta. “Kenen leipää syöt, sen lauluja laulat”, kuuluu vanha sanonta. Eri suuntien painotukset kuuluvat lauluissa. Toiset ovat saaneet suuntansa kodin perintönä, toiset ovat hakeneet eri puolilta ja päätyneet sitten tiettyyn joukkoon ja jotkut ovat tulleet uskoon ja löytäneet elämänsä suunnan tietyn ryhmän keskellä. Suuntien moninaisuus on toisaalta rikkautta, toisaalta välillä on riitaa ja erimielisyyksiäkin, joskus aiheesta perustellusti ja joskus turhasta.

Luterilaisuus on Suomen kristillisistä suunnista yleisin. Ortodoksinen kirkko on pienempi, mutta se on toinen, jolla on luterilaisen kirkon tavoin tavoin kansankirkon status. Vanhoja luterilaisen kirkon sisäisiä herätysliikkeitä ovat rukoilevaisuus, herännäisyys, evankelisuus ja lestadiolaisuus. Niiden syntyvaiheet sijoittuvat 1700-luvun lopulle ja 1800-luvulle. Heränneistä käytetään myös nimeä körtit. Herätysliikkeiden arvomaailma on usein konservatiivinen, herännäisyydessä on nykyisin enemmän myös vapaamielistä joukkoa. Herätyskristillisyys taas eroaa herännäisyydestä, vaikka nimien samankaltaisuus voi hämätä. Herätyskristillisyys painottaa julistamista ja henkilökohtaista uskoa ja liittyy usein niin sanottuun viidenteen herätysliikkeeseen, eli viidesläisyteen. Viidesläisyys on syntynyt 1900-luvulla eri puolella Suomea vaikuttaneiden hengellisten herätysten tuloksena, ja siihen liittyy monta järjestöä, kuten Suomen Raamattuopisto, Kansanlähetys ja Opiskelija- ja koululaislähetys. Lisäksi Suomen kristilliseen kentään kuuluvat luterilaisen valtakirkon ulkopuoliset liikkeet, niin sanotut vapaat suunnat, joita ovat mm. helluntailaisuus ja vapaakirkko. Jotkin liikehdinnät ovat löydettävissä monesta eri suuntauksesta ja organisaatiosta, näkyvin tällainen liikehdintä lienee karismaattinen liike. Karismaattisuus painottaa armolahjoja, kuten kielilläpuhumista, profetoimista ja sairaiden parantamista. Se on

eräällä tavalla helluntailais-tyyppistä kristillisyyttä, jota esiintyy yli kirkkokuntarajojen. Myös karismaattinen kristillisuus on monimuotoista; sekä vapaiden suuntien että kansankirkon piiristä löytyy niitäkin ketkä torjuvat kokonaan tai osittain karismaattisuuden ilmiöineen.

Gospelmuusikot saivat valita herätysliikkeiden ja seurakuntien listasta ne, mitkä he kokivat vastaavan omaa vakaumustaan. Tutkimus tavoitti hyvin Suomen kristillisten liikkeiden ja kirkkojen kirjon.

Liike / seurakunta	Osuus vastaajien joukossa (N = 98)
Luterilaiset	59 %
Kristityt, mutta ei mitään erityistä ryhmää edustavat	32 %
Viidesläiset	20 %
Helluntailaiset	19 %
Evangeliset	14 %
Herätyskristityt	15 %
Heränneet eli körtit	9 %
Vapaakirkolliset	8 %
Karismaattiset	6 %
Jotakin muuta, listan ulkopuolista ryhmää edustavat	6 %
Rukoilevaiset	2 %
Lestadiolainen	1 %

Taulukko 5: Tutkimukseen osallistuneiden kokemus omasta vakaumuksestaan suhteessa hengellisiin liikkeisiin ja kirkkokuntiin. Vastaajat saivat valita myös useamman vaihtoehdon. (N = 98).

Yli puolet valitsi enemmän kuin yhden vaihtoehdon herätysliikkeiden ja kirkkokuntien listasta. Tämä kertoo toisaalta siitä, että suomalainen kristillisuus on ollut 1800-luvulta lähtien

kirkon sisäisten herätysliikkeiden leimaamaa. Tällöin identiteetille ei tuota ristiriitaa olla samalla luterilainen ja edustaa jotakin herätysliikettä. Toisaalta silmiinpistävän suuri määrä oli niitä, jotka kokivat olevansa kristittyjä, mutta eivät mitään ryhmää edustavia. Postmodernille ajallemme on tyypillistä sitoutumattomuus. Ideologinen identiteetti kasataan palasista, joita saadaan sieltä täältä. Tulos voi antaa viitteitä myös tähän suuntaan. Tosin kukaan gospelmuusikoista ei myöskään edustanut täysin ei-kristillistä vakaumusta. Vaikka sitoutuminen yhteen liikkeeseen ei aina toteudu, on perusteltua tutkimuksessa vertailla gospelmuusikoiden arvoja ja ajatuksia suhteessa näihin liikkeisiin. Jokainen herätysliike ja uskonsuunta nimittäin lyö kannattajiinsa kuitenkin leimansa, jotka koostuvat erilaisista teologisista ajattelutavoista, painotuksista, toiminta- ja puhettavasta, toisinaan jopa liittyen ulkoiseen olemukseen ja pukeutumiseen. Seurakunta tai herätysliike ovat kulttuurisia ympäristöjä, joita voidaan tarkastella sosiologisesti samoin kuin vaikkapa kaupunginosaa tai harrasteporukkaa. Tässä muutamia karrikoituja esimerkkejä yhtenäisistä piirteistä: körtit pukeutuvat tummaan, helluntailaiset taas ovat vauhdikkaita, evankeliset iloisia ja vanhoillislestadiolaiset naiset eivät meikkaa. Tutkimuksessa en kuitenkaan lähtenyt näitä ulkoisia tunnusmerkkejä tutkimaan ja kartoittamaan, vaan keskityin laulujen ja musiikin sisältöön ja arvoihin, joista niistäkin löytyi mielenkiintoisia yhteneväisyyksiä herätysliike- ja seurakuntataustaan.

Tutkimuksen valossa näyttää siltä, että gospelmuusikot ovat nykyään integroituneet kohtuullisen hyvin osaksi eri seurakuntien ja järjestöjen toimintaa ainakin osallistumisensa puolesta. Melkein kaikki kuuluivat johonkin kristilliseen yhteisöön tai seurakuntaan, ja niiden toimintaan osallistui yhdeksän kymmenestä. Jonkinlaista tukea seurakunnalta tai hengelliseltä yhteisöltä omalle musiikin tekemiselleen sai reilut kaksi kolmesta. Kysyin myös, millaista tukea saadaan. Suurimmaksi tukimuodoksi nousi henkinen ja hengellinen tuki jota sai kaksi viidestä koko tutkimusjoukosta. Kuudesosa sai tiloja käyttöön muun muassa harjoittelua varten, samoin kuudesosa sai esiintymisiä seurakuntansa tai yhteisönsä kautta. Taloudellista tukea sai myös kuudesosa. Jonkin muun kaltaista tukea sai yksi viidestä. Kolme neljästä oli tyytyväisiä oman seurakunnan tai yhteisön tukeen.

Kristillisyydessä ihanteena ei ole yleensä individualismi, vaan jokainen kristitty on osa yhteisöä, seurakuntaa. Minulle on tullut kuva gospelmuusikoista yksinäisinä puurtajina, jotka eivät välttämättä löydä paikkaansa paikallisessa seurakunnassa. Heillä ei ole usein ainakaan virallista statusta tai seurakunnan virkaa. Tämän tutkimuksen mukaan seurakuntaan kuitenkin osallistutaan ja tukea saadaan enimmäkseen, joskin parantamisen varaa on. Eikä gospelmuusikko ainakaan musiikkityylinsä puolesta näytä olevan ”outo lintu” seurakunnassa. Tilanne näyttää tältä osin muuttuneen hyväksyvämpään suuntaan sitten suomigospelin pioneerivaiheiden, jolloin gospelrock herätti nykyistä enemmän pahennusta (vrt. Könönen & Huvi 2005).

Seuraavaksi olen vertaillut eri herätysliikkeisiin ja seurakuntiin kuuluvien arvoja ja asenteita. Eri kristillisillä suunnilla on erilaisia painotuksia, ja on oletettavaa, että nämä painotukset näkyvät myös niihin kuuluvien muusikoiden ajattelussa. Vaikka sama vastaaja saattaa kuulua enemmän kuin yhteen liikkeeseen, sain kuitenkin vertailukelpoisia ja melko selväpiirteisiä ryhmiä kun vertailin tietyn ryhmän valinneiden mielipiteitä koko muuhun tutkimusjoukkoon. Koska gospel on sanomaa painottava musiikkityyli, on näinkin perusteellinen seurakunnallisten painotuksien vertailu perusteltua. Havainnollistamiseksi olen liittänyt mukaan joitakin tilastollisia merkitsevyyksiä, joista useat jäävät kuitenkin suuntaa-antaviksi vertailtavien ryhmien pienuuden tähden.

4.12.1 Körtit ja yhteiskunnallisuus

Sotien jälkeen Suomen evankelisluterilaisen kirkon sisällä on ollut toisaalta perinteinen henkilökohtaista uskoa ja pelastusoppia painottava linja, ja toisaalta uudempi sosiaalieettisiä seikkoja ja yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta painottava linja. Sosiaalieettisesti suuntautuneet ovat syyttäneet pelastusoppiin keskittyneitä siitä, että he pyörivät oman napansa ympärillä välittämättä kärsivästä maailmasta. Tätä linjaa on edustanut muun muassa sotien jälkeinen niin kutsuttu ”asevelipapisto”, sekä ainakin myöhemmin vuosikymmeninä suuressa määrin herännäisyyden eli körttiläisyyden edustajat. Jossain määrin linja on

kietoutunut myös poliittiseen vasemmistolaisuuteen ja saanut myös omat ilmauksensa 1960-luvun opiskelijaradikalismissa. Usein sosiaalieettinen painotus ja niin sanottu liberaaliteologia ovat kulkeneet rinnakkain. Perinteistä linjaa kannattavat ovat puolestaan tahtoneet vaalia luterilaisen kristinuskon ydinsanomaa: pelastusta yksin uskosta, yksin armosta ja yksin Kristuksen kautta, mikä kuitenkin vapauttaa ihmisen palvelemaan myös muita ja auttamaan hätää kärsiviä. Tätä linjaa ovat vaalineet useat muut vanhat herätysliikkeet sekä uudemmat niin kutsutut viidesläiset herätysliikkeet. Toisaalta myös perinteistä linjaa edustavilla on ollut myös sosiaalieettistä toimintaa, joten ihan puhtaaksiviljeltyjä nämä rintamalinjat eivät ole olleet. (vrt. Junkkaala 2004, 308-318 ja 712-713.)

Tämänkaltaiset linjat ovat heijastuneet myös gospelsiin. Oikeudenmukaisuuden teema on painottunut vanhastaan yhteiskunnallisesti kantaaottavassa gospelsissa, mikä taas on yhdistetty yleiskirkolliseen ja körttiläiseen kristillisyyteen eli herännäisyyteen. Tämän suunnan gospelsin merkittävimpiä edustajia on lauluntekijä ja laulaja Jaakko Löytty, jonka lauluissa ovat esiintyneet sekä kolmannen maailman eriarvoisuus että suomalaisten vähäosaisten asiat. Tahdoin monivalintakysymysten avulla selvittää, pitävätkö suomigospelsin asetelmat suhteessa eri teemoihin ja herätysliiketaustaan paikkansa myös kyselyyn vastanneiden keskuudessa. Tutkimuksen tulokset puhuvat tämän asetelman puolesta. Tosin körttien pienen määrän vuoksi on tilastollisia merkitsevyyksiä vaikea saada, ja pieni määrä kasvattaa sattuman mahdollisuutta. Kolmasosa körteistä ($N = 9$) oli valinnut oikeudenmukaisuuden arvojen listasta, kun koko muusta ryhmästä ($N = 89$) sen oli valinnut neljäsosa. Myös kantaaottavuus oli körttien mielestä hengellisessä musiikissa hiukan tärkeämpää kuin koko muun joukon mielestä, joskaan ei ratkaisevasti. Sen sijaan gospelsissa tärkeänä näki yhteiskunnallisen vaikuttamisen körteistä neljä viidesosaa, kun vain hieman alle puolet muusta joukosta oli tätä mieltä. Lauseen ”yhteiskunnalliset asiat kiinnostavat minua paljon” kanssa samaa mieltä oli yhdeksän kymmenestä körtistä, kun muusta joukosta myönteisesti siihen suhtautui kaksi kolmesta.

Vertailukohdaksi otin herätyskristittyjen ja viidesläisten joukot, joiden kanssa körtit ovat olleet jonkin verran eri mieltä pitkin suomigospelsin historian (vrt. Könönen & Huvi 2005). Kaksi viidestä herätyskristitystä ($N = 15$) ja hiukan vähemmän viidesläisistä ($N = 20$) näki

yhteiskunnallisen vaikuttamisen tärkeänä hengellisessä musiikissa. Yhteiskunnallisista asioista oli kuitenkin kiinnostunut noin kolme neljäsosaa herätyskristityistä ja kolme viidesosaa viidesläisistä. Voidaan siis todeta, että yhteiskunnallinen ote on hiukan korostunut edelleenkin kõrteillä, joskaan he eivät ole ainoita, joita nämä asiat kiinnostavat, mutta tilastollisesti merkitseviä nämä erot eivät ole. Näyttää siltä, että yhteiskunnallista vaikuttamista nimenomaan osana hengellistä musiikkia ei kaikkien keskuudessa pidetä tärkeänä, mutta muuten yhteiskunnallisista asioista ollaan kiinnostuneita myös muiden kuin körttien keskuudessa. Ehkä tässä kohden yhteiskunnallisen painotuksen vähyys suhteessa muihin asioihin juontaa juurensa luterilaiseen regimenttioppiin. Sen mukaan on kaksi regimenttiä, hallintavaltaa: maallinen ja hengellinen. Yhteiskunnalliset asiat kuuluvat maallisen puolelle, hengellisiä ovat sellaiset asiat kuten rukous, jumalasuhte ja seurakunta. Ehkä siis ajatellaan, että maalliset asiat ovat maallisia ja hengellinen musiikki olkoon hengellistä, eikä siihen pidä sotkea maallisia asioita. Enemmän hengellisen musiikin elementteinä korostuivatkin tutkimukseen osallistuneiden joukossa ihmisen sisäiseen elämään ja jumalasuhteeseen liittyvät asiat.

4.12.2 Ylistäminen ja julistaminen

Ylistäminen käsitetään usein rukouksen kaltaiseksi toiminnaksi, jolloin laulu osoitetaan Jumalalle. Usein sana ylistys liitetään nimenomaan henkilökohtaiseen jumalasuhteeseen ja seurakuntaelämään. Ylistetään muun muassa Jumalan tekoja, hyvyyttä ja rakkautta. Hengellisessä musiikissa on olemassa erityinen laulukategoria ylistyslaulut. Ylistäminen liittyy usein seurakuntalauluihin, jotka on tarkoitettu yhteisön käyttöön yhdessä laulettaviksi. Joskin seurakuntalauluja on myös muunlaisia. Yksi määritelmä ylistykselle on se, että Jumalaa ylistetään, ”kehutaan” myös muille ihmisille, jolloin se tarkoittaa lähes samaa kuin julistaminen. Joskin yleisimmin ylistyksen suunta käsitetään ihmiseltä Jumalalle eikä ihmiseltä ihmiselle, ja ihmiseltä ihmiselle tapahtuva Jumalasta kertominen on sen sijaan julistamista. Julistaminen liittyy siis pelkästään siihen, että uskosta ja Jumalasta kerrotaan toisille. Jotkin gospelyhtyeet kokevat tehtäväkseen julistamisen ja varsinkin uskosta

vieraantuneiden tavoittamisen, kuten edellä Könösen ja Huvin jaottelussa todettiin (Könönen & Huvi 2005, 95).

Ylistysmusiikki yhdistetään usein vapaisiin suuntiin, kuten helluntailaisuuteen ja vapaakirkollisuuteen ja tutkimuksen tulokset heijastelevat tätä asetelmaa selkeästi. Kaikki helluntailaiset (N = 19) olivat sen kannalla, että ihminen on luotu ylistämään Jumalaa. Ero ei-helluntailaisiin (N = 79) nähden oli tilastollisesti suuntaa antava ($r = -0,200$) ($p = 0,048$). Vain yksi kymmenestä helluntailaisesta oli sitä mieltä, että ylistäminen ei ole kovin tärkeää hengellisessä musiikissa. Kaikki vapaakirkolliset (N = 8) pitivät Jumalan ylistämistä tärkeänä, samoin kaikki heistä olivat sitä mieltä, että ihminen on luotu ylistämään Jumalaa. Tilastollisesti vapaakirkollisten asenteet eivät kuitenkaan olleet merkitseviä verrattuna muihin, mikä johtuu heidän pienen pienestä määrästä tutkimusjoukossa. Körteistä (N = 9) kaksi kolmesta oli ylistyksen puolesta hengellisessä musiikissa. Väitteeseen ”ihminen on luotu ylistämään Jumalaa” hieman vajaa puolet körteistä suhtautui myönteisesti, kun muusta joukosta yhdeksän kymmenestä suhtautui siihen myönteisesti. Ylistykseen oltiin pääsääntöisesti myönteisellä mielellä myös herätyskristittyjen, viidesläisten ja evankelisten parissa, joskaan ei yhtä varauksettomasti kuin vapaissa suunnissa.

Tässä tutkimuksessa ei varsinaisesti tutkittu asenteita Amerikasta ja Australiasta tullesseen ylistyskulttuuriin, joka on 1900-luvun loppuvuosikymmeninä ja nykyäänkin jakanut mielipiteitä, ja liittyy vahvasti uusiin karismaattisiin liikehdintöihin. Ylistys kuuluu perinteisesti kaikkeen kristillisyyteen vanhaa jumalanpalvelusliturgiaa myöten. Uudet liikehdinnät ovat antaneet sille uusia muotoja, kuten pitkät ylistysosiot kokousten alussa ja ylistyslippujen liehuttaminen. Myös uusia perinteisistä poikkeavia teologisia sisältöjä on ylistykselle joissakin tapauksissa annettu. Näiden sisältöjen ja ilmiöiden tutkiminen kuuluu jo enemmän systemaattisen teologian tieteenalaan. (vrt. Könönen & Huvi 2005, 161-163.)

Jossakin vaiheessa gospelin historiaa oli eräällä tavalla muotia sanoa, ettei tahdota saarnata. Kysymys julistamisesta on myös jakanut gospelin leiriä (Könönen & Huvi 2005, 93-95). Jotkut ovat olleet enemmän yhteiskunnallisten tai henkilökohtaisten laulujen kannalla tai tahtoneet mieluummin katsella arkielämän ilmiöitä lauluissaan, mutta ei erityisesti julistaen.

Toiset taas ovat tahtoneet nimenomaan julistaa. Kyselyyn vastanneista viisi kuudesta suhtautui myönteisesti julistamiseen. Samalla tapaa viisi kuudesosaa oli sitä mieltä, että he tahtovat herätellä ja ravitsella ihmisiä musiikin avulla ja viisi kuudesosaa myös tahtoi vaikuttaa musiikillaan. Nämä asenteet liittyivät toisiinsa niin, että suhde julistukseen korreloisi sen kanssa, haluttiinko myös herätellä ja ravistella ihmisiä ($r = 0,240$) ($p = 0,017$), tai vaikuttaa ($r = 0,185$) ($p = 0,069$). Myönteisimmin julistamiseen suhtauduttiin herätyskristittyjen keskuudessa, melkein kaikki herätyskristityt olivat julistamisen kannalla. Kielteisimmällä kannalla olivat körtit, joista kaksi kolmasosaa oli julistamisen puolesta. Tulokset heijastelevat liikkeiden tyypillisiä asenteita. Muiden liikkeiden kannat vaihtelivat kolmen neljäsosan ja viiden kuudesosan kannatuksen välillä. Havainnollistamiseksi asia vielä kielteiseltä kannalta esitettynä: kyselyyn vastanneista vain vajaa kuudesosa suhtautui kielteisesti julistamiseen, körteistä kolmasosa ja ei-körteistä kymmenesosa.

4.12.3 Lohdutus ja musiikki yhdistävät

Tärkeimmäksi asiaksi hengellisessä musiikissa koko tutkimusjoukolla nousi lohdutus. Vain yksi oli sitä mieltä, että se ei ole kovin tärkeää. Yksimielisyyden asiasta varmisti vielä toinen samansuuntainen kysymys. Kaikki nimittäin olivat samaa mieltä väittämän kanssa ”Teen hengellistä musiikkia, koska tahdon tuottaa iloa ja lohtua”. Kaikki olivat myös sitä mieltä, että musiikki on Jumalan luoma hyvä asia ja Jumalan lahja, ja melkein kaikki olivat ainakin osittain sitä mieltä että palvelevat musiikillaan Jumalaa. Melko yksimielisiä oltiin myös siitä, että musiikki itsessään on tärkeää. Vain kuusi oli sitä mieltä, että se ei ole tärkeää. Melko yksimielisen kielteisesti suhtauduttiin väitteeseen, että maallinen musiikki olisi paha ja hengellinen hyvää. Niin mustavalkoisesti eivät gospelmusikot omasta musiikistaan ajattele. Suurin osa oli sitä mieltä, että tekee musiikkia, koska tahtoo vaikuttaa sekä herätellä ja ravistella ihmisiä.

Kaikkein eniten hajontaa puolesta ja vastaan mielipiteissä aiheuttivat tässä kohtaa monivalintakysymysten väitteet ”Musiikki on neutraali asia, ei hyvää eikä pahaa” sekä ”Musiikki itsessään on maallinen, ei hengellinen asia”.

4.12.4 Heavy/metal-musiikkiin suuntautuneiden asenteet

Vertasin selkeästi metallimusiikkiin suuntautuneita ($N = 18$) muuhun tutkimusjoukkoon ($N = 80$). Muita selkeitä ja kyllin suuria musiikkityylin mukaisia ryhmiä ei joukosta erottunut. Selvästi muita enemmän metallimusiikin ystävät oli sitä mieltä, että heavy on ylitse muiden ($r = 0,610$) ($p = 0,000$) ja että basson jyminä on olennaisen tärkeää ($r = 0,254$) ($p = 0,013$). Myös kova volyyymi oli heille selvästi muita tärkeämpää ($r = 0,349$) ($p = 0,000$). He pitävät myös muita enemmän aggressivisesta musiikista ($r = 0,427$) ($p = 0,000$) ja nopeatempoisesta musiikista ($r = 0,332$) ($p = 0,001$). Jonkin verran, parikymmentä prosenttiyksikköä, muita enemmän he olivat sitä mieltä, että hyvät soundit ovat musiikissa erittäin tärkeitä. Myös parikymmentä prosenttiyksikköä muita tarkempia he olivat siinä, että kuuntelevat vain sellaista musiikkia mistä pitävät ($r = 0,237$) ($p = 0,019$). He kuuntelevat muita vähemmän mielellään mitä tahansa musiikkia ($r = -0,218$) ($p = 0,031$). Väitteeseen ”kuuntelen musiikkia aina niin voimakkaalla kuin ikinä on mahdollista” he ovat yllättäen vastanneet myöntävästi muita harvemmin ($r = 0,215$) ($p = 0,038$).

Hengellisessä musiikissa kantaaottavuus oli heille hiukan tärkeämpää muuhun tutkimusjoukkoon verrattuna. Metalliin sitoutuneista neljä viidesosaa näki sen tärkeänä tai melko tärkeänä, kun muusta joukosta vastaava suhdeluku oli kolme viidestä. He myös tahtoivat herätellä ja ravistella ihmisiä musiikin avulla hiukan muita enemmän. Yllättäen myös viihdyttäminen sai noin kymmenen prosenttiyksikköä enemmän kannatusta metalliin suuntautuneiden keskuudessa, ($r = 0,209$) ($p = 0,041$). Yhteyden, ylistyksen ja ilon kannalla oli myös suurin osa heistä, mutta noin kymmenen prosenttiyksikköä vähemmän kuin muu joukko, tilastollista merkitsevyyttä näillä eroilla ei ollut. Muutenkin koko joukon keskuudessa vähemmän kannatettu yhteiskunnallinen vaikuttaminen hengellisen musiikin kautta sai vielä

noin kymmenen prosenttiyksikköä vähemmän kannatusta metallimuusikoiden keskuudessa, mutta ei tilastollisesti merkitsevästi. Samoin selvästi muita vähemmän he olivat kiinnostuneita yhteiskunnallisista asioista, mikä oli jo tilastollisesti suuntaa antavaa ($r = -0,204$) ($p = 0,044$). Lohdutuksesta ovat metallin ystävätkin samaa mieltä muiden kanssa, se on heille tärkeää. Metalliin orientoituneet olivat myös muita avarakatseisempia sen suhteen, sopiiko kaiken tyyppinen musiikki hengelliseen musiikkiin ($r = 0,241$) ($p = 0,017$).

Seurakuntiin ja kristillisiin suuntauksiin metallimuusikot sijoittuivat melko tasaisesti, useimmin he olivat valinneet luterilaisuuden (9) sekä sen, että kokivat olevansa kristittyjä, mutta ei mitään erityistä ryhmää edustavia (8), evankelisuuden (6) sekä helluntailaisuuden (4).

4.12.5 Gospelmuusikon identiteetti ja arvot

Gospel-muusikoiden keskuudessa on käyty keskustelua ja rajanvetoa siitä, olemmeko gospelmuusikoita vai enemmän vain muusikoita, joiden vakaumus on kristillinen. Kysymys liittyy toisaalta yksittäisten muusikoiden toimenkuvaan, koska kaikki kristityt muusikot eivät tee pelkästään gospelia. Toisaalta se liittyy joidenkin kohdalla termien määrittelyyn ja julkisuuskuvaan, koska sanalla gospel ei ole kaiken yleisön korvissa hyvä kaiku. Kaikki eivät tahdo gospelmuusikon leimaa itseensä. Kaksi monivalintakysymystä mittasivat tätä seikkaa. Tutkimusjoukosta 30 % on vahvasti gospelmuusikon identiteetillä varustettuja ja 30 % vahvasti kristityn muusikon muttei gospelmuusikon identiteetillä. Loput 40 % kokevat olevansa kumpaakin, eikä niin ehdottoman selvästi jompaakumpaa ryhmää.

Kauttaaltaan hengellisyys ja kristilliset arvot ovat kuitenkin tärkeitä lähes kaikille: lähes kaikki kokivat palvelevansa musiikillaan Jumalaa, kun asiaa kysyttiin monivalintakysymyksessä. Onnistuneen konsertin elementtejä kysyttäessä avoimen kysymyksen avulla, useimmin mainittiin hengellisyyteen ja sanomaan liittyviä seikkoja. Lähtökohtaisesti arvomaailma gospelmuusikoilla on hyvin kristillinen.

Tehtävänä oli myös valita neljä itselleen tärkeintä arvoa arvojen listasta. Kyseessä oli Erik Ahlmanin arvoluokitus vuodelta 1939, jota on täydentänyt Ilkka Niiniluoto (Niiniluoto 2008). Tässä luetellaan useimmin valitut arvot suosituimmuusjärjestyksessä, loput arvot ja niiden sijoittuminen löytyvät liitteestä numero kaksi.

Arvo	% kyselyyn vastanneista
Usko	57 %
rakkaus	52 %
toivo	30 %
oikeudenmukaisuus	27 %
terveys (vitaaliset arvot)	24 %
onni	19 %
totuus	16 %
elämä	14 %
hyvyys	13 %
ystävyyys	11 %

Taulukko 6: Arvoja sisältävästä listasta useimmin valitut arvot tutkimukseen vastaneiden joukossa (% , N = 98).

”Usko, toivo ja rakkaus” on usein kuultu lausahdus. Ne mainitaan Korinttilaiskirjeen luvussa 13, mikä on laajasti tunnettu Raamatun kohta, jota usein siteerataan muun muassa häissä. Arvelin etukäteen, että nämä kolme arvoa valittaisiin useimmin. Tässä suhteessa arvaukseni osui oikeaan. Jotta hajontaa olisi tullut muutoin arvoiltaan oletettavasti homogeeniseen ryhmään, pyysin valitsemaan myös neljännen arvon.

Maata Näkyvissä –festareiden yhteydessä tehty tutkimuksen ensimmäinen vaihe osoitti, että tämä arvoja mittaava kysymys oli ymmärretty monissa tapauksissa toisella tapaa kuin

tarkoitin, siten, että yksittäisten arvojen sijasta oli valittu arvoryhmien otsikoita (ks. Liite 1, kohta 30). Tuota kaavaketta ehdin myös antaa joillekin muille kohtaamilleni muusikoille. Kun huomasin väärinymmärryksen vaaran, selitin joskus henkilökohtaisesti tehtävänannon. Tämä ei kuitenkaan vaikuttanut negatiivisesti tulosten luotettavuuteen, vaan lisäsi tehtävänannon yksiselitteisyyttä. Korjasin kaavakkeen siten, että lisäsin tehtävänantoon vastausesimerkin, missä olin rengastanut neljä arvoa. Näin tarkoittamallani tavalla ymmärtäneiden määrä kasvoi, joskaan ongelma ei täysin poistunut vielääkään. Ne, jotka tavoitin internetin listojen kautta, eli suurimman osan vastausjoukosta, saivat korjatun version kaavakkeesta.

Koko ryhmästä (N = 98) 77 vastasi tähän kysymykseen alkuperäisen ajatuksen mukaan. Kahdeksan oli valinnut enemmän tai vähemmän kuin neljä arvoa. Nämäkin vastaukset otin mukaan. Suuret arvoryhmät oli valinnut 11 vastaajaa. Kahta vastausta ei voitu ottaa huomioon lainkaan niiden epäselvyyden vuoksi. Esittämäni prosenttiluvut ovat suhteessa koko joukkoon, ei vain tehtävänannon tarkoittamallani tavalla ymmärtäneisiin. Tämä ei kuitenkaan vaikuta lopputulokseen siitä, mitkä olivat suosituimpia arvoja. Jos kaikki olisivat vastanneet kuten tarkoitin, olisi prosenttiluku monissa kohdissa erilainen, mutta arvojen keskinäinen järjestys luultavasti sama. Suuret arvoryhmät valinneiden vastaukset nimittäin antavat myös samansuuntaisen tuloksen. Näin loppujen lopuksi tehtävä onnistui mittaamaan gospelmuusikoiden arvomaailmaa luotettavasti.

Niissä tapauksissa, joissa tehtävänanto oli ymmärretty toisin siten, että oli valittu arvoryhmien otsikot (N = 11), ne jakaantuivat seuraavasti suhteessa koko joukkoon (N = 98): uskonnolliset arvot 11 %, Eettiset arvot 8 %, sosiaaliset arvot 7 %, vitaaliset arvot 5 %.

4.13 Hyväksytäänkö rockia?

Rock-tyylin käyttö hengellisessä musiikissa on kyseenalaistettu silloin tällöin. Silloin se on usein nähty assosioivan liikaa kristinuskon ja hyvän elämän kannalta kielteisten asioiden kanssa. Milloin rockin aggressiivinen sävy on koettu pahana, milloin synkopoitu rytmi. Joskus koko musiikkityylin on nähty liittyvän liikaa moraalittomuuteen, kun joidenkin tähtien

elämä on ollut holtitonta. Silloin on torjuttu hyviä asioita huonojen mukana, ja myös gospelrockin tekijät ovat saaneet kielteistä palautetta sopimattomasta musiikista, vaikka arvoasetelma on ollut täysin erilainen verrattuna paheksittuihin rock-tähtiin. (ks. Meller 1986.) Se, että tämänkaltaisia kysymyksiä pohditaan gospelmusiikin kentässä, on hyvin ymmärrettävää. Gospelmusiikki liikkuu populaarimusiikin alueella. Se on alue, joka on kulttuurissa suhteellisen uusi, ja uuteen ilmiöön on muodostettava mielipide, mikä ottaa aikansa. (vrt. Juvonen 2000, 106.)

Nämä pohdinnat liittyivät enemmän gospelin alkuaikoihin, ja keskustelu kävi ehkä kuumimmillaan 1980-luvulla. Referoin vähän tätä käytyä keskustelua, sen argumentointeja ja ongelmanasetteluita, menemättä kuitenkaan kovin pitkälle. Vielä nykypäivänäkin on musiikinteologista keskustelua, jonka puitteissa halutaan perustella vaikkapa taidemusiikin paremmuutta suhteessa muihin musiikkityyleihin. Näin on pyritty myös diskriminoimaan joitakin tyylejä ja tehty tyylikysymyksistä jopa omantunnon kysymyksiä. Tämänkaltaiset arvoasetelmat perustuvat hierarkkiselle musiikkikäsitteelle. Tällaista musiikkikäsitteistä toki ilmenee myös hengellisen musiikkikentän ulkopuolella. Musiikinteologisessa keskustelussa on myös toinen näkökulma, joka näkee musiikilliset tyylikysymykset sellaisiksi, joissa on olemassa omantunnonvapaus, koska ne eivät suoranaisesti liiku moraalien ja etiikan alueella, eikä Raamattu niistä kommentoi suuntaan tai toiseen. Pikemminkin siellä varoitetaan tekemästä ylimääräisiä sääntöjä sellaisiin asioihin, jotka Jumala on luonut iloksemme (Raamattu 1992, 1 Timoteuskirje 4:4; Kolossalaiskirje 2:20-23). On olemassa asioita, joista Raamattu sanoo selvästi, että ne ovat väärin. Vaikkapa murha, varastaminen tai pahan puhuminen ovat väärin kaikissa kulttuureissa kaikkina aikoina, sanoipa vallalla oleva yleinen mielipide mitä tahansa. Kun oikean ja väärän rajaa niiden sijaan vedetään kulttuurisidonnaisiin asioihin, kuten vaatteiden väriin tai musiikkityyliin, on se omiaan myös hämärtämään aitoa ja tervettä tajua oikeasta ja väärästä. Gospelmusiikoiden keskuudessa näyttää kuitenkin olevan vallalla ajatus siitä, että hengellinen musiikki voi olla minkä tyylistä tahansa. Nämä musiikinteologiset pohdinnat vaatisivat enemmän aikaa ja tilaa, enkä niihin tässä sen syvemmin ryhdy, näistä on jo toki kirjoitettu aikaisemminkin. Tässä kyselyssä en tutkinut myöskään erityisesti jumalanpalvelusmusiikin tyylejä, joiden kanssa jotkut saattavat

olla varovaisempia, vaikka olisivat muuten musiikin tyylien suhteen avarakatseisia. Metallija dance-messuista on ollut kiivasta keskustelua viime aikoinakin.

Tätä kysymyksen asettelua luotasi muutama monivalintakysymys, jossa oli neliportainen asteikko: usein, joskus, harvoin, ei koskaan. Kun kysyttiin ”Oletko kokenut muiden ihmisten kyseenalaistavan soittamasi hengellisen musiikin musiikkityylin vuoksi”, 3 % oli kokenut näin usein, 38 % joskus, 27 % harvoin ja 31 % ei koskaan ja 2 % ei vastannut koko kysymykseen (N = 98). Yhdistin vastauksia summamuuttujiksi: 2/3 oli kokenut näin usein, joskus tai vähintään harvoin ja 1/3 ei ollut kokenut sellaista koskaan (N = 96). Laskin myös toisenlaisen summamuuttujan: kysymykseen oli vastannut usein tai joskus vajaa puolet, ja 57 % harvoin tai ei koskaan (N = 96). Näiden jälkimmäisten summamuuttujien pohjalta tarkasteltuna heavy/metal-genreen vahvasti suuntautuneet olivat saaneet 56 %:ssa tapauksista kyseenalaistusta osakseen usein tai joskus (N = 18), koko muu tähän kysymykseen vastannut tutkimusryhmä 38 % (N = 78). Heavy ja metal näyttää siis olevan kevyesti muita musiikkityylejä enemmän kyseenalaistettua.

Vertailin suurimpia ikäryhmiä ja niiden kyseenalaistuksen kohtaamista käyttäen edelleen neliportaisen asteikon tulokset kaksiportaiseksi yhdistävää summamuuttujaa yhdistäen tulokset ”usein” ja ”joskus” sekä ”harvoin” ja ”ei koskaan”. Vertailu summamuuttujia käyttäen antaa toisaalta vähemmän vivahteikkaan tuloksen kuin neliportainen asteikko, toisaalta se helpottaa vertailua, varsinkin kun on kyseessä pieni tutkimusjoukko. Toiseksi suurimmassa, 31–35-vuotiaiden ryhmässä, oli yli 55 % kysymykseen vastanneista kokenut muiden kyseenalaistusta usein tai joskus ja 45 % harvoin tai ei koskaan (N = 22). Vertailukohtana olevassa suurimmassa ikäryhmässä, 21–25-vuotiaat, olivat vastaavat määrät 22 % usein tai joskus ja 73 % harvoin tai ei koskaan (N = 31). Näiden kahden ikäryhmän korrelaatio tässä kohdin on tilastollisesti melkein merkitsevää ($r = -0,328$) ($p = 0,016$). Toleranssi kristillisissä piireissä lienee siis kasvanut musiikkityylien kirjoa kohtaan, ja nuoremmat ikäryhmät eivät ole tyyliseikkojen vuoksi kritiikkiä joutuneet kohtaamaan aiempien sukupolvien lailla. Toisaalta, kun vuosia tulee lisää, kertyy myös enemmän kaikenlaisia kokemuksia, sekä negatiivisia että positiivisia. Näinollen, kun vuosia karttuu, kasvaa myös todennäköisyys sille, että vastaan on tullut myös niitä, jotka kyseenalaistavat.

Kaikenkaikkiaan niitä, jotka olivat kokeneet usein kyseenalaistusta, oli vain muutama. Useimmin oli valittu vaihtoehdot ”joskus”, ”harvoin” ja ”ei koskaan”. Tein vielä summamuuttujan, jossa vaihtoehto ”ei koskaan” oli oma muuttujansa ja loput vaihtoehdot yhdistettynä yhdeksi muuttujaksi. Käytännössä nämä summamuuttujat kertoivat onko koskaan kohdannut kyseenalaistusta vai ei. Näillä summamuuttujilla laskettuna ei ikäryhmien eroilla ollut tilastollista merkitsevyyttä.

Ristiintaulukoin myös suosikkityylejä ja kyseenalaistuksen kohtaamista. 57 % niistä, joiden yksi suosikkityyleistä oli heavy tai metal (N = 37), olivat kokeneet muiden kyseenalaistusta usein tai joskus, progressiivisen rockin (N = 31), hard rockin (N = 35) ja aikuisrockin (N = 38) kohdalla 43–45 %. Niistä jotka olivat valinneet klassisen musiikin (N = 23), oli vastaavasti 39 % kokenut kyseenalaistusta, jazzin (N = 26) valinneista 40 % ja suomirockin (N = 28) valinneista 29 %. Näiden suurimpien suosikkityyliryhmien vertailun pohjalta suosikkityyleillä ei näyttänyt olevan yhteyksiä muiden negatiiviseen suhtautumiseen, vaikka niin olisi voinut luulla. Tosin heavy näyttää olevan yhteydessä jonkin verran muita enemmän muiden kyseenalaistamisen kanssa tässäkin vertailussa. Heavy/metal jakaa mielipiteet, kuten tuli ilmi jo aiemmin musiikimakua käsittelevässä kohdassa.

Kysyin myös ovatko muusikot kokeneet itse ristiriitaa soittamansa musiikkityylin vuoksi, edelleen käyttäen neliportaista asteikkoa: usein, joskus, harvoin, ei koskaan. Ristiriitaa sanoman ja musiikin välillä liittyen itse soittamaansa hengelliseen musiikkiin oli kokenut 1 % usein ja 10 % joskus. 28 % oli kokenut niin harvoin ja 59 % ei koskaan, 2 % jätti vastaamatta tähän kysymykseen. (N = 98)

4.14 Esiintymiset ja toimintaympäristö

Muusikot saivat moninvalintakysymyksen avulla arvioida, minkä verran esiintymisiä heillä oli eri paikoissa. Eniten esiintymisiä heillä oli seurakuntasaleissa, kirkoissa, koulujen liikuntasaleissa ja ulkoilmatilanteissa; vähiten baareissa, rock-klubeilla ja teltoissa. Muusikoilta kyseltiin myös esiintymisten määriä. Suurin ryhmä olivat ne, joilla oli 10-30

keikkaa vuodessa, heitä oli 37 % joukosta (N = 98). Toiseksi eniten oli niitä, jotka esiintyivät 1-10 kertaa vuodessa (26 %) ja sitten niitä joilla oli 30-50 esiintymistä vuodessa (21 %). 15 % ylsi yli 50 keikkaan vuodessa, ja vain 6 %:lla oli yli 110 esiintymistä vuodessa. Vain kaksi piti yllä yli 200:n keikan vuosivauhtia. Vähän vajaa puolet vastanneista eivät olleet tyytyväisiä keikkojen lukumäärään.

Muusikoilta kysyttiin millaisissa tilaisuuksissa he tahtoisivat esiintyä jatkossa enemmän. Isot konsertit, tapahtumat ja festarit olivat neljänneksen mieleen. Vajaa kymmenennes toivoi erityisesti pieniä ja intiimejä tilaisuuksia. Noin kymmenennes toivoi esiintymisiä rock-klubeille tai muille klubeille ja saman verran baareihin. Samoin kymmenesosa toivoi erityisesti pääsevänsä soittamaan kristillistä musiikkia ei-kristillisiin tilanteisiin. Monenlaisia toiveita keikkapaikkojen suhteen löytyi. Joku tahtoi soittaa vanhuksille, joku leireillä, jotkut erityisesti evankelioivissa eli julistavissa tilaisuuksissa, jotkut erityisesti omilla keikoillaan.

Reilusti puolet vastanneista esitti myös muuta kuin hengellistä musiikkia, lisäksi 6 % esitti jotakin muuta harvoin tai joskus vähän. 33 % esitti maallista kevyttä musiikkia, tämän lisäksi erityisesti viihde ja tanssimusiikin mainitsivat vain 5 % vastanneista (N = 98). Tämän perusteella gospelmusiikot eivät näytä kovin ahkerasti käyvän soittamassa ”humppakeikkoja”, vaikka maallista musiikkia eivät vierastaisikaan. 12 % esitti taidemusiikkia, esimerkiksi klassista. Myös monen muunlaista ei-hengellistä musiikkia tehtiin ja esitettiin. Esimerkiksi joidenkin lauluntekijöiden kaikki omat tekstit eivät olleet suoraan hengellisistä aiheista. Musiikin opiskeluun liittyen myös soitettiin ja esitettiin kaikenlaista. Tässä en kysynyt sitä, soittavatko muusikot esimerkiksi kotona itsekseen muuta kuin hengellistä, vaan nimenomaan sitä, että esittävätkö he muunlaista musiikkia.

4.15 Onnistunut konsertti

Konsertteja järjestävien tahojen kannalta on mielenkiintoista tietää, miten muusikot suhtautuvat järjestelyihin. Keikkajärjestelyihin oltiin niin seurakuntien, järjestöjen kuin muidenkin kohdalla enimmäkseen tyytyväisiä. Noin kuudesosa ilmaisi tyytymättömyyttään

tässä kohden. Noin neljäsosa osoitti tyytymättömyyttä palkanmaksun toimivuutta kohtaan, esimerkiksi sitä, tulevatko keikkapalkkiot ajallaan. Samoin neljäsosa oli tyytymätön palkkojen kokoon.

Oli polku gospelin pariin ollut millainen tahansa, musiikillinen suuntautuminen metalliin tai kevyempään, elämänarvot ja ajatukset minkäläisiä tai seurakuntatausta sitä tai tätä, on kuitenkin yhdistävänä tekijänä tilanne, jossa musiikki saatetaan muiden kuuluviin. Muusikoilta kysyttiin avoimen kysymyksen avulla, milloin konsertti, jossa he ovat esiintymässä, on onnistunut. Vastaukset olivat mielenkiintoista luettavaa ja kertoivat siitä, että esiintymiset nähtiin tärkeinä ja niistä oli paljon sanottavaa. Tärkeimmiksi asioiksi nousivat vuorovaikutus, musiikillinen onnistuminen, tunnelma ja viihtyminen sekä sanomaan ja hengellisiin asioihin liittyvät tekijät.

Neljä kymmenestä oli sitä mieltä, että onnistuneeseen konserttiin liittyy vuorovaikutusta yleisön ja esiintyjän välillä. Tähän sisältyi muun muassa se, että yleisö on mukana, kontaktin syntyminen yleisön kanssa ja palautteen saaminen yleisöltä tai järjestäjiltä. Erityisesti palautteen saamisen mainitsi yksi kuudesta. Tunnelmaa, hyvää fiilistä tai sitä, että yleisö pitää, nauttii tai viihtyy, piti tärkeänä reilu kolmasosa. Suunnilleen saman verran piti tärkeänä musiikilliseen onnistumiseen liittyviä asioita, kuten sitä, että soitto kulkee.

Myös hengellisiä, esimerkiksi sanomaan liittyviä tekijöitä mainitsi noin kolmasosa. Joskus mainittiin vain se, että musiikki koskettaa tai ”jokin kolahtaa”, jolloin taustalla saattoi olla myös ajatus siitä, että sanoma koskettaisi. Näin laveammin tulkittuna hengellisiä asioita mainitsi noin puolet. Gospelpiireissä havainnoimani puheenparsi on joskus sellaista, että hengellisiä asioita ei sanota suoraan, vaan käyttäen vihjaavia ilmaisuja, mikä teki tämän osaluokittelun vaikeaksi. Kuitenkin esimerkiksi konsertin onnistumista koskeva toive ”että edes jokin koskettaisi”, ymmärretään usein että sanoma olisi koskettanut ja kuulijat saisivat itselleen hengellistä hyvää. Tämän vuoksi tein kaksi luokittelukertaa. Ensimmäisellä kerralla luokittelin vastauksen vain silloin tähän kategoriaan, jos siinä selkeästi mainittiin jokin hengellinen tai sanomaan liittyvä asia. Toisella kerralla käytin hyväkseni gospelmuusikoiden puhettavan tuntemusta ja luokittelin laveammin. Silloin otin mukaan

kaikki edes hiukan sanomaan tai hengellisyyteen viittaavat lausahdukset, ja sain tulokseksi puolet joukosta. Esimerkiksi tällaisia onnistuneen konsertin elementtejä tuotiin esille: joku saa uutta ajateltavaa, joku ylistää, puhe menee hyvin, joku tulee uskoon, Jumalan läsnäolo on koettavissa, ei tule hurmosta, joku saa hengellistä ravintoa, yleisö saa kuulla sanomaa, joku on saanut elämäänsä toivoa tai lohdutusta. Noin viidesosa oli erityisesti maininnut nimenomaan sen, että onnistuneessa konsertissa jokin koskettaa tai puhuttelee, oli se sitten musiikki tai sanoma.

Luotettavuuden vuoksi analysoin tämän avoimen kysymyksen kahteen kertaan hiukan eri muuttujilla. Avointen vastausten luokittelu ei ole yksiselitteistä. Esimerkiksi vuorovaikutuksen näkökulman saisi varmasti esiin useammastakin vastauksesta, kuitenkin laskin mukaan vain ne, joissa se oli selkeästi tuotu esiin.

Onnistuneen konsertin tekijät	% vastaajista
Hengelliset ja sanomaan liittyvät tekijät	51 %
Vuorovaikutus (palaute, kontakti ym.)	40 %
Tunnelma, viihtyminen	36 %
Musiikilliset tekijät	32 %

Taulukko 7: Yleisimmät onnistuneen konsertin tekijät, joita tulivat esiin avovastauksista. (N = 98).

Näiden päätekijöiden lisäksi myös muita onnistuneen konsertin aineksia mainittiin. Tärkeäksi jotkut kokivat tekniikan ja äänentoiston toimivuuden, väkimäärän tai sen että kuulijoita ylipäänsä on, käytännön asioiden ja järjestelyjen toimivuuden, tarpeellisen informaation saamisen ja sen että artisti antaa kaikkensa. Tässä muutamia lainauksia vastauksista:

”Palautteen joukosta on selvästi poimittavissa onnistunut kokonaisuus tai yksityiskohta, joka on erityisesti jäänyt mieleen.” (Vastaaaja n:o 18)

”Kun itse tuntee onnistuneensa tai antaneensa kaikkensa. Kun bändi on onnistunut. Kun yleisö on pitänyt. Jos joku on saanut hengellistä tai musiikillista ravintoa.” (Vastaaaja n:o 24)

”Kun itselle & bändille jää sellainen olo, että oli hyvä ja helppo soittaa. Myös se vaikuttaa, onko ”yleisö” hiljaa ja mököttää vai täysillä mukana ☺. Myös onnistumisen takaa käytännön asioiden ja hyvän informaation saaminen ajoissa.” (41)

”Koulukonsertit kaikki. TUU KATTOON” (51)

”Kun näen ja koen ja palautteesta kuulen, että laulut ovat koskettaneet. Että sillä mitä on laulanut ja puhunut, on ollut merkitystä. Myös hyvä meininki sinänsä palkitsee kyllä.” (65)

”Yksikin ihminen saa jotakin: toivoa, lohtua, iloa, uutta näkökulmaa” (71)

4.16 Tulevaisuudennäkymiä

Viimeisessä kysymyksessä muusikot saivat kertoa omista tulevaisuuden haaveistaan ja näkymistään liittyen omaan toimintaansa musiikin parissa. Eniten haaveita liittyi erilaisiin esiintymismahdollisuuksiin, oman musiikin tuottamiseen ja levyttämiseen. Tämän suuntaisia haaveita oli noin kuudella kymmenestä.

Tulevaisuuden haaveet ja näkymät	Osuus kyselyyn vastanneista
Esiintymismahdollisuudet, oman musiikin tuottaminen, levyttäminen	57 %
Kehittyminen, korkeatasoisen musiikin tekeminen	32 %
Jokin hengellinen näkökulma, esim. toive johdatuksesta	25 %
Uralla eteneminen	19 %
Resurssit	19 %

Taulukko 8: Kyselyyn osallistuneiden yleisimmät tulevaisuuden haaveet ja näkymät. (N = 98).

Kolmasosan haaveet liittyivät kehittymiseen tai korkeatasoisen musiikin tuottamiseen. Noin viidesosalla oli selkeästi haaveita uralla etenemisestä ja samoin noin viidesosan haaveet koskivat resursseja, esimerkiksi kokoonpanon löytymistä tai keikkabussia. Reilulla neljäsosalla haaveisiin liittyi jokin hengellinen näkökulma, esimerkiksi ajatus johdatuksesta. Noin kymmenesosa tahtoi esittää musiikkiaan enemmän myös maallisissa, ei-kristillisissä

ympyröissä. Usein tähän liittyi ajatus, että sanoma pidettäisiin kuitenkin kristillisenä. Joissakin vastauksissa näkyi myös halu auttaa ja tukea uusia bändejä.

”Musiikkia tehdään kaikissa mahdollisissa muodoissa niin kauan kuin henki pihisee. Mitään tavoitteita ei tee mieli asettaa, mutta asiat yritetään aina tehdä niin hyvin kuin osataan.” (Vastaja n:o 3)

”Että kehittyisin musiikillisesti, saisin enemmän keikkakokemuksia, tapaisin vaikutusvaltaisia ihmisiä, kehittyisin oman musiikin tekijänä, kehittyisin kristittynä muusikkona ’maailmassa’.” (Vastaja n:o 32)

”Kehittyä kaikilla mahdollisilla osa-alueilla: hengellinen, musiikillinen ja esiintymisen kehittyminen. innostaa uusia tekijöitä mukaan työhön.” (39)

”Enemmän keikkoja evankelioimis tapahtumissa. Enemmän keikkoja ei-uskovaisten tapahtumissa esim. baareissa. Auttaa uusia bändejä pääsemään jaloilleen -> auttaa käytännön järjestelyissä.” (42)

”Olisi mukava laulaa / soittaa negrospirituaaleja ja tehdä vanhoista lauluista uusia versioita” (44)

”Tehdä sellaisia asioita, joita muut eivät ole tehneet. Sanoa asioita ymmärrettävästi eri tavalla kuin yleensä sanotaan.” (46)

”Että voisin tehdä yhteiskunnallisesti kantaaottavampaa musiikkia. Haaveilen siitä, että olisi terveyttä ja keikkoja sopivasti” (47)

”Kehittyminen laulajana / soittajana ja ihmisten kohtaamisessa. Markkinoinnin ja levymyynnin kehittäminen” (52)

”...Voisin palvella Jumalaa ja lähimmäisiäni musiikin kautta, tehdä osaltani myös lähetystyötä musiikin avulla. Haluaisin toisaalta toimia seurakunnassa, toisaalta madaltaa omalla musiikilla raja-aitoja gospelin ja mainstreamin välillä...” (58)

”niinkauan jatketaan kun saa soittimet itse viritettyä” (61)

5 YHTEENVETO

Tulosten yhteenveto on kaksiosainen. Ensin esitän tutkimuskysymysten mukaiset tiivistetyt yhteenvedot tuloksista. Toisessa osassa hahmottelen kolme pelkistettyä karikatyyriä suomalaisista gospelmuusikoista.

5.1 Musiikillinen henkilöhistoria ja tausta

Tutkimusjoukosta on naisia viidesosa ja miehiä neljä viidesosaa. Naimisissa on noin puolet. Vastaajien keski-ikä oli 30 vuotta, mediaani 27 vuotta. Eniten joukossa on yliopisto- ja ammattikorkeakoulutasoista väkeä. Muusikoita, hengellisen työn tekijöitä ja opettajia on kutakin noin neljäsosa koko joukosta. Nuorisotyöntekijöitä on kuudesosa. Vajaalla kolmasosalla on musiikki ammattina tai musiikin ammattikoulutusta.

Enimmäkseen gospelmuusikoilla on ollut rikas ja kannustava musiikillinen ympäristö lapsuudessa. Usein vanhemmat ovat olleet usein korkeasti koulutettuja. Laulu- tai soittoharrastus on aloitettu keskimäärin 9-vuotiaana, mediaani on 8 vuotta. Siihen vaikuttivat enimmäkseen oma halu oppia soittamaan ja laulamaan, vanhemmat ja oma päätös. Omaa instrumenttia on opiskeltu enimmäkseen itseopiskeluna, musiikkiopistossa ja yksityistunneilla. Koulun musiikinopetus innosti musiikin pariin puolta joukosta.

Hengellistä musiikkia alettiin tehdä keskimäärin hiukan yli 16-vuotiaana, mediaani on 16 vuotta. Rippikoulu, siihen liittyvä ja sen jälkeinen seurakunnan toiminta selittävät tätä yleisintä gospelmuusikon uran alkoitusikää. Tässä iässä aloittaneilla rippikoulun vaikutus gospelmusiikin parissa toimimiseen on hyvin merkittävää. Toisaalta gospel on paljolti nuorisomusiikkia, joten nuorena sitä luonnollisesti aletaan soittaa. Suurimpia tekijöitä, jotka ovat johtaneet tutkimusjoukkoa gospelin pariin ovat gospeltapahtumat- ja konsertit, seurakunnan ja järjestöjen toiminta kuten rippikoulu, hengelliset syyt, kuten kristillinen

vakaumus tai halu julistaa sekä sosiaaliset esimerkiksi bändin perustamiseen ja soittokavereihin liittyvät tekijät. Bändisoittimet ja laulu ovat enemmistönä instrumenteista. Omia sävellyksiä tekee 85 % ja omia sanoituksia 82 %.

Reilu viidesosa oli joskus vakavasti harkinnut lopettavansa musiikin tekemisen. Kaksi kolmasosaa on tyytyväisiä omaan musiikilliseen osaamiseensa. Suunnilleen yhtä tyytyväisiä ollaan suomigospelin musiikilliseen tasoon. Suomigospelin sanoitusten taso jakaa mielipiteet puoliksi tyytyväisiin ja tyytymättömiin. Oman musiikin sanomaan oltiin sen sijaan 90 %:sti tyytyväisiä.

5.2 Musiikkityylit ja musiikkimaku

Eniten esikuvia löytyy ulkomaisen rockin ja popin sekä kotimaisen gospelin joukosta. Puolet ammentaa inspiraatiotaan suomalaisesta gospelista ja puolet jostakin muusta musiikista.

Pidettyjen musiikkityylien kirjo on laaja. Eniten pidetään rockista ja popista sen eri muodoissa sekä heavystä. Heavy ja metal ovat tyylejä, jotka jakavat eniten mielipiteitä puolesta ja vastaan. Suurin yksittäinen selkeästi erottuva ryhmä on heavy- ja metalliorientoituneet gospelmuusikot. Heidän asenteissaan ja mielipiteissään oli joitakin selviä eroja verrattuna muihin gospelmuusikoihin. Selkeimmät mielipide-erot liittyivät musiikillisiin seikkoihin.

5.3 Elämäkatsomus ja arvot

Tärkeimpiä arvoja olivat usko, rakkaus, toivo, oikeudenmukaisuus ja terveys. Tärkeimpiä asioita hengellisessä musiikissa olivat järjestyksessään lohdutus, Jumalan ylistäminen, musiikki itsessään ja ilon tuottaminen. Vähiten tärkeiksi koettiin yhteiskunnallinen vaikuttaminen, kantaottavuus ja viihdyttäminen.

Körteillä painottui muita enemmän yhteiskunnallisuus, vapaiden suuntien edustajilla ylistys ja herätyskristityillä ja viidesläisillä julistus. Musiikki itsessään on tärkeää kaikille sekä musiikin kautta lohduttaminen. Yksimielisesti tahdotaan myös vaikuttaa sekä herätellä ja ravitsella ihmisiä.

5.4 Gospelmuusikon toimintaympäristö

Gospelmuusikot osallistuvat kohtuullisen hyvin seurakuntien ja järjestöjen toimintaan. Hengellistä ja henkistä tukea kertoo saavansa hiukan alle puolet muusikoista. Yhteistyötä seurakuntien ja muusikoiden välillä on, mutta silti löytyy yksinäisiä puurtajiakin, joiden kohdalla yhteys taustayhteisön ja gospeltoiminnan välillä ei ole vahva. Soittamansa musiikkityylin kysenalaistamista osana hengellistä musiikkia on kokenut noin puolet joukosta. Eroa oli kahden suurimman tutkimuksen ikäryhmän välillä (31-35-vuotiaat ja 21-25-vuotiaat), vanhempi ikäryhmä oli kohdannut kyseenalaistusta nuorempaa enemmän.

Eniten esiintymisiä gospelmuusikoilla on seurakuntasaleissa, kirkoissa, koulujen liikuntasaleissa ja ulkoilmatilanteissa. Keikkojen määrän suhteen suurin ryhmä ovat ne, joilla oli 10-30 keikkaa vuodessa, heitä oli 37 % joukosta (N = 98). Vain vajaa viidesosa muusikoista ylittää yli viidenkymmenen esiintymisen vuosivauhtiin. Vähän vajaa puolet ei ole tyytyväisiä keikkojen lukumäärään.

Reilusti puolet gospelmuusikoista esittää myös muuta kuin hengellistä musiikkia. Gospelmuusikot käyvät harvoin soittamassa ”humppakeikkoja”, vaikka maallista musiikkia muuten soittaisivatkin.

Keikkajärjestelyihin ollaan niin seurakuntien, järjestöjen kuin muidenkin kohdalla enimmäkseen tyytyväisiä. Onnistuneen konsertin elementtejä ovat tutkimusjoukon mielestä vuorovaikutus, musiikillinen onnistuminen, tunnelma ja viihtyminen sekä sanomaan ja hengellisiin asioihin liittyvät tekijät. Eniten tulevaisuudenhaaveita liittyy erilaisiin esiintymismahdollisuuksiin, oman musiikin tuottamiseen ja levyttämiseen

5.5 Kolme suomalaisen gospelmuusikon karikatyyriä: Jukkis, Seppo ja Heikki

Karikatyyri tarkoittaa kuvaa, jossa joitakin yksilön ominaisia piirteitä liiotellaan ja alleviivataan. Määrällinen tutkimus pyrkii myös tekemään yleistyksiä, jolloin pienemmät vivahteet jäävät päälinjojen ja merkittävien asioiden varjoon. Näin yleistävät tutkimustulokset muistuttavat jossakin määrin karikatyyriä. Seuraavaksi esittelen karikatyyrejä tutkimustulosten pohjalta. Kansilehdellä on taiteilija Pekka Rahkosen näkemys esittämistäni karikatyyreistä.

Jukkis on tyypillinen suomalainen gospelmuusikko. Hänen kaverinsa Seppo on aika tyypillinen hänkin. Sepossa kulminoituvat jotkin vähemmän tyypilliset, mutta selkeät ominaisuudet. Näitä kahta hahmoa ei ole luotu siten, että olisi otettu huomioon eri muuttujien riippuvaisuus toisistaan kaikissa kohdin, vaan niihin on koottu suurin osa tyypillisimmistä piirteistä, Jukkikseen kaikista tyypillisimmät ja Seppoon hiukan harvinaisemmat, mutta silti merkittävät. Seppoon on kulminoitunut moni hiukan negatiivisempi piirre. Seppo esimerkiksi on tyytymättömämpi palkkiohin kuin Jukkis. Ei voida silti päätellä, että naimattomat gospelmuusikot olisivat tyytymättömämpiä palkkioihin kuin naimisissa olevat. Ja vaikka Jukkis on luterilainen ja Seppo helluntailainen, ei sellaista johtopäätöstä voida tehdä, että helluntailaisilla gospelmuusikoilla menee huonommin kuin luterilaisilla. Todellinen gospelmuusikko on siis ripaus Jukkista ja ripaus Seppoa. Nämä kaksi henkilöä voisivat yhtä hyvin olla Juulia ja Seija, siis naisia. Koska kuitenkin miehiä on tutkimuksen joukosta neljä viidesosaa, ovat hahmot tässä miehiä. Heikki gospelhevari on kolmas selkeät piirteet saanut hahmo.

Suomalainen keskivertogospelmuusikko Jukkis

Jukkis on hiukan alle 30-vuotias gospelmuusikko, kitaristi ja laulaja. Hän on onnellisesti naimisissa, mutta lapsia ei pariskunnalla vielä ole. Jukkis on opiskellut opettajaksi yliopistossa ja hän on myös opiskellut musiikkia ammattimaisesti. Monet Jukkiksen

gospelmuusikkokavereista ovat opiskelleet teologiaa tai muuten ovat hengellisessä työssä. Myös Jukkiksella itsellään tuo ala oli aikoinaan varteenotettava vaihtoehto, mutta opetusala vei voiton.

Jukkiksen lapsuudenkodissa musiikki oli luonnollinen osa arkea. Siellä soitettiin, laulettiin ja kuunneltiin musiikkia. Kotona soi enimmäkseen perinteinen hengellinen musiikki, klassinen ja iskelmä. Isä oli opiskellut yliopistossa aikoinaan papiksi ja äiti oli opettaja. Vanhemmat kannustivat Jukkista aloittamaan soittoharrastuksen, ja 8-vuotiaana hän aloittikin. Suurin syy aloittamiseen oli kuitenkin oma halu oppia soittamaan, vaikka vanhemmat suuresti vaikuttivatkin päätökseen. Ennen musiikin amattikoulutukseen hakeutumistaan Jukkis opiskeli soittoa enimmäkseen itse, mutta kävi myös musiikkiopiston tunneilla.

Jossakin vaiheessa Jukkis meni gospeltapahtumaan. Siellä soittaneet bändit tekivät häneen lähtemättömän vaikutuksen. Nuoruusiässä seurakunnan toiminta oli aktiivista ja sen piiristä löytyi myös bändi, jonka kanssa soittaa. Oma kristillinen vakaumus oli luonnollinen syy tehdä sanomaltaan gospelmusiikkia. Myös oma halu ja into soittamiseen oli melkoinen. Jukkis oli hiukan yli kuudentoista vuoden vanha aloittaessaan nimenomaan gospelmusiikin tekemisen.

Jukkiksen esikuvia ovat suomalaiset gospelmuusikot sekä ulkomaiset maallisen puolen rock- ja popmuusikot sekä ulkomaiset bändit. Jukkis tekee itse lauluja, säveltää ja sanoittaa. Oman musiikkinsa sanomaan hän on erittäin tyytyväinen, mutta yleisesti suomalaisen gospelin sanoma ei hänestä ole kovin hyvällä tolalla. Suomigospelin musiikillinen taso sen sijaan on hänen mielestään hyvä. Jukkis pitää rockista, erityisemmin aikuisrockista, hard rockista sekä progressiivisesta rockista. Myös heavy ja metal kelpaavat mainiosti. Ihan kelpo tyylejä hänen mielestään ovat myös suomirock, klassinen musiikki ja jazz. Sen sijaan rap, punk, dance ja iskelmä eivät kuulu hänen suosikkeihinsa.

Jukkis edustaa perinteisiä kristillisiä arvoja. Jukkiksen tärkeimmät arvot ovat usko, toivo, rakkaus, oikeudenmukaisuus ja terveys. Hengellisessä musiikissa tärkeää hänen mielestään ovat lohdutus, Jumalan ylistäminen, musiikki itsessään sekä ilon tuottaminen. Myöskään julistamista Jukkis ei kaihda, vaan lauluillaan hän tahtoo kertoa ilosanomaa eteenpäin. Jukkis

on luterilainen, mutta samalla tuntee kuuluvansa myös yhteen kirkkomme herätysliikkeistä. Jukkis osallistuu hengellisen yhteisönsä toimintaan ja saa siellä tukea hengellisen musiikin tekemiselleen. Tuki on lähinnä henkistä tukea, kuten kannustusta, sekä hengellistä tukea, kuten esirukousta. Jukkis on saanut soittaa gospelrockiaan rauhassa, harvoin hänen työtään kukaan on tullut kyseenalaistamaan.

Jukkis soittaa 10-30 keikkaa vuodessa ja tahtoi päästä soittamaan enemmän isoihin konsertteihin ja tapahtumiin. Toisaalta keikkojen määrään hän on tyytyväinen. Joskus Jukkis esittää myös muutakin kuin hengellistä, lähinnä maallista rockia. Humppakeikoilla hän ei käy. Keikkajärjestäjiin Jukkis on tyytyväinen. Käytännön järjestelyt pelaavat yleensä ja palkat tulevat kyllin ajoissa.

Toinen tyypillinen gospelmuusikko Seppo

Seppo on Jukkista hieman vanhempi, eikä hän ole naimisissa. Hän on opetuslalla kuten Jukkiskin, mutta ammattikorkeakoulupohjalta. Hän kuuluu kyllä seurakuntaan ja osallistuukin sen toimintaan. Seppo ei kuitenkaan saa minkäänlaista tukea työlleen seurakunnaltaan. Hän on yksinäinen puurtaja gospelmusiikin saralla. Piano ja laulu ovat hänen instrumenttinsa. Hän kokee olevansa kristitty, mutta ei mitään erityistä ryhmää edustava, vaikka kuuluu kyllä helluntaiseurakuntaan.

Sepon lapsuuden koti ei ollut kovin musiikillisesti aktiivinen. Siellä kuitenkin kuunneltiin jonkin verran musiikkia: rockia ja poppia sekä gospelia. Ystävät ja oma mielenkiinto musiikkia kohtaan kannustivat Seppoa musiikkiharrastuksen pariin alle kymmenvuotiaana. Gospelin parissa hän alkoi tehdä musiikkia noin 19-vuotiaana, hiukan Jukkista myöhemmin. Silloin Seppo tuli uskoon ja tahtoi alkaa tehdä sanomaltaan kristillistä musiikkia. Hän sai joitakin gospellevyjä käsiinsä, inspiroitui musiikista ja löysi hyvän porukan, jonka kanssa soittaa.

Jukkista vanhempana Sepon mittariin on kertynyt hiukan enemmän keikkakilometrejä vuosien myötä, joten vastoinkäymisiäkkin on tehtynyt tulla useammin. Joskus Seppo on kuullut kriittisiä äänensävyjä siitä, että ei rockmusiikki ihan sovi hengelliseen yhteyteen. Seppo nurisee toisinaan siitä, että keikkapalkkiot ovat myöhässä, ne ovat hänen mielestään myös liian pieniä.

Arvopohja Sepolla on samankaltainen kuin Jukkiksella - usko, rakkaus ja toivo ovat perusarvoja. Onni, totuus, elämä ja kauneus ovat hänelle myös tärkeitä arvoja. Seppo ammentaa inspiraatiotaan soittamiseen ja laulujen tekemiseensä sekä kotimaisesta ja ulkomaisesta popista ja rockista, mutta ei juurikaan muilta gospelartisteilta tai -bändeiltä.

Seppo kiertää seurakuntia ja soittaa koulukeikkoja, mutta tahtoi päästä hengellisen sanoman kanssa soittamaan baareihin, ei-kristillisiin tilanteisiin sekä pieniin ja intiimeihin paikkoihin ja muutenkin tahtoi lisää keikkaa. Hänellä on hiukan alle 10 keikkaa vuodessa. Hän toivoo lisää resursseja ja mahdollisuuksia musiikkityöhönsä, muun muassa sopivan kokoonpanon löytymistä ja keikkabussia. Jukkiksen ja Sepon kumpaisenkin mielestä onnistuneen keikan elementit ovat vuorovaikutus yleisön kanssa, onnistunut soitto, hyvä tunnelma ja hyvä sanoma. Molemmat haaveilevat keikoista ja levynteosta. He tahtovat kumpainenkin kehittyä soittajina ja tehdä korkeatasoista gospelia, jossa on sanoma kohdallaan ja jota Jumala siunaisi.

Heikki “gospelhevari”

”Heavy on ylitse muiden”, ajattelee Heikki gospelhevari. Hän tahtoo musiikillaan ravistella ja herätellä, ottaa kantaa. Hänen mieleensä on musiikki, jossa on saundit kohdallaan, joka on aggressiivista, jossa basso jymisee, volyyymi on kovalla ja tempot nopeita. Hän herättää musiikillaan asenteita puolesta ja vastaan hiukan voimakkaammin kuin Jukkis ja Seppo. Hän on myös Jukkista ja Seppoa tarkempi siitä, minkälaista musiikkia hän stereoihinsa laittaa soimaan. Heikki on muita useammin joutunut kokemaan muiden kyseenalaistavan sen, voiko hänen tyylistään musiikkia soittaa osana hengellistä musiikkia.

6 POHDINTA

6.1 Tulosten luotettavuus

Tutkimus piirsi moniulotteisen kuvan suomalaisen gospelmuusikon profiilista, mikä oli tutkimuksen tavoitekin. Tutkimukseen osallistuneiden gospelmuusikoiden suuren määrän vuoksi luotettavuus on hyvä, sillä tulosten analyysiin aineistoa oli riittävästi ristiintaulukoinnin ja korrelaatioiden selvittämiseksi sekä tutkimustehtävien selvittämiseen. Kaavakkeet olivat myös enimmäkseen asiallisesti täytettyjä. Tulosten reliabiliteetti eli toistettavuus tuli ilmi siinäkin, kun toistin osittain Juvosen (2000) kyselyn asetteluja, jolloin toiset Juvosen tulokset vahvistuivat ja joihinkin kysymyksiin saatiin Juvosen tuloksista poikkeavia vastauksia. Suuri vastaajamäärä myös sulki pois sattuman mahdollisuuksia. Näin ollen Juvosen tuloksista poikkeavat tulokset eivät kerro siitä, että olisin epäonnistunut mittaamaan ilmiötä, vaan siitä että tutkittava ilmiö ja todellisuus ovat tällä hetkellä toisennäköisiä kuin Juvosella ja hänen tutkimuksensa aikana.

Tutkimus liikkuu laadullisen ja määrällisen tutkimuksen välimaastossa. Tutkimusjoukon numerus ($N = 98$) on määrällisen tutkimuksen kannalta tarkasteltuna kohtuullisen pieni. Näinollen ne kohdat, joissa olen esittänyt p -arvoja, on tarkasteltava suuremmalla kriittisyydellä kuin suuremman tutkimusjoukon ollessa kyseessä. Varsinkin niissä kohdissa, joissa vertaan keskenään suhteellisen pieniä tutkimusjoukosta erottuneita ryhmiä, on tuloksissa suuri sattuman mahdollisuus. Joka tapauksessa olen ottanut tulosten tulkinnassa varovaisemman kannan kuin yleensä määrällisessä tutkimuksessa. Kun $0,01 < p < 0,05$, puhuttaisiin satunnaisotantaan perustuvassa tilastoaineistossa normaalisti tilastollisesti melkein merkitsevästä tuloksesta, tässä tutkimuksessa katson tuloksen suuntaa antavaksi. Vastaavasti kun $0,001 < p < 0,01$, on jo kyse tilastollisesta merkitsevyydestä, mutta tässä tutkimuksessa suhtaudun merkitsevyyteen tutkimusjoukon huomioonottaen varovaisen myönteisesti. Selkeästi tilastolliseen merkitsevyyteen tässä tutkimuksessa ja tämän kohtuullisen pienen tutkimusaineiston analyysissä yltää vain muutama tulos, joissa $p < 0,001$.

Tutkimuksen luotettavuusosiossa kuvaamani näytteen harkinnanvaraisuus lisäsi myös tulosten luotettavuutta, mutta puhtaasti määrällisen tutkimuksen periaatteiden mukaan tutkimus ei täytä tilastollisen yleistettävyyden kriteerejä. Jotta olisin saavuttanut tilastollisen yleistettävyyden, olisi minun ensiksikin täytynyt jättää mainitsematta toive siitä, että solistit vastaisivat kyselyyn, koska joissakin tapauksissa tämä ohjasi tutkimusta solistipainotteiseksi, eikä näin täyttänyt satunnaisotoksen kriteeriä. Tahdoin kuitenkin tietoisesti saada bändien vastuunkantajia ja solisteja mukaan. Toisaalta en tiedä kuinka tämä toive täyttyi, kuinka moni vastaajista kanto vastuuta tai oli solisti, koska kyselyyn vastattiin nimettömänä, eikä kyselykaavakkeessa ollut sellaista kysymystä, joka olisi kertonut nämä seikat. Sain kuitenkin selville sen, että valtaosa vastanneista teki omia kappaleitaan, mikä osaltaan kertoo jotakin vastaajien omasta panoksesta ja aktiivisuudesta.

Toiseksi jakaessani kyselykaavakkeita lähipiirin muusikoille, olisi minulla ollut mahdollisuus joko jättää jakamatta heille tai jakaa kaikille saavuttaakseni tilastollisen yleistettävyyden. Päädyin kuitenkin siihen, että jaan kaavakkeet muutamille lähipiirissä ja tuttavien joukossa, koska kaikille jakaminen olisi painottanut liikaa omaa tuttavapiiriäni ja jakamatta jättäminen olisi taas vääristänyt tutkimustulosta toiseen suuntaan, jolloin tutkimusasetelma olisi koskenut kaikkia Suomen gospelmuusikoita, paitsi Mikko Nikulan tuttuja. Tämän terveeseen maalaisjärkeen perustuvan harkinnanvaraisuuden vaatimuksen vuoksi tutkimuksen täytyi joko valita luotettavuus tai tilastollinen yleistettävyys. Valitsin luotettavuuden, koska tutkijana tahdoin selvittää gospelkulttuurin olemusta ja välttää selkeitä vääristymiä tutkimusasetelmassa. Tahdoin piirtää gospelkulttuurista tarkan kuvan ja selittää sitä myös sellaiselle, joka ei sitä tunne. Seurailin myös Juvosen (2000) mallia, koska hänkin oli käyttänyt harkinnanvaraista näytettä saavuttaakseen luotettavuuden. Tuloksia anysoidessa olen pyrkinyt raportoimaan yksityiskohtaisesti ja tarkasti saamani tiedon.

Monivalintatehtävät olivat enimmäkseen yksiselitteisiä luokitella, joten niiden tulosten luotettavuus on helppo todeta. Useimmiten ne oli myös ymmärretty. Sen sijaan avoimet kysymykset ovat moniselitteisempiä, joten luotettavuuden toteamiseksi on paikallaan kertoa niiden analysointiin liittyvistä työskentelytavoistani. Kysymyksiä luokitellessani ensin katsoin

mitä teemoja vastauksista itsestään nousi ja tein luokat sen perusteella. Näin näidenkin kysymysten luokittelu ja analyysi perustui kiinteästi aineiston sisältöön. Joissakin avoimissa kysymyksissä harjoitin luotettavuuden lisäämiseksi eräänlaista triangulaatiota, kun analysoin kysymyksen kahteen tai kolmeen kertaan hiukan eri luokittelukriteereillä. Jos tekisin nyt kysymyskaavakkeen, saisin siitä ehkä selkeämmän kuin sen hetkisillä metoditiedoillani. Kaavake sisältäisi enemmän strukturoituja kysymyksiä, mutta silti en jättäisi muutamaa avointa kysymystä pois. Avoimet kysymykset antavat kuitenkin mahdollisuuden tuoda vastaajan persoonallisia mielipiteitä esille ja mahdollistavat myös sen, että tutkimuksessa nousee esille sellaisia näkökohtia, joita tutkijana en ennakolta olisi voinut olettaa. Puhtaasti strukturoidussa kyselyssä määräävät tulosta tutkijan antamat vaihtoehdot, mikä ei olisi sopinut tämän tutkimuksen luonteeseen. Siksi olen tyytyväinen siihen, että sain paljon ja monipuolista tietoa, vaikkakin tiedon paljous teki luokittelu- ja analyysivaiheista työläitä ja pitkään kestäviä. Näin tutkimus kuitenkin onnistui mittaamaan sitä, mitä pitikin.

Monivalintakysymysten asteikosta ollaan tiedeyhteisössä ainakin kahta mieltä: toiset kannattavat asteikkoa yhdestä neljään ja toiset asteikkoa yhdestä viiteen. Ratkaiseva kysymys lienee se, nähdäänkö tärkeänä tarjota vaihtoehto ”ei mielipidettä”. Kaavaketta laatiessani minulla oli monivalintakysymyksissä ensin asteikko yhdestä viiteen, mutta tutkielmaseminaarissa minua kannustettiin käyttämään neliportaista asteikkoa, jonka sitten valitsin. Tein valintani tietoisena siitä, että toiset käyttävät perustellusti viisiportaista asteikkoa. Muiden muassa Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (1997) kannustavat tarjoamaan myös vaihtoehtoa ”ei mielipidettä”, koska ihmisten on havaittu vastaavan vaikka heillä ei olisikaan mielipidettä (Hirsjärvi ym. 1997, 190). Tätä vaihtoehtoa minulla ei kaavakkeessani siis ollut. Tutkimuksen kohderyhmä oli kuitenkin esiintyvät gospelmuusikot, ja heillä oletettavasti oli mielipiteet ainakin suurimpaan osaan kysyttävistä asioista, jotka liittyivät kiinteästi gospelmusiikkiin. Kuitenkin kohdan puuttuminen on saattanut joissakin tapauksissa ”pakottaa” vastaajia johonkin mielipiteeseen, minkä vuoksi viisiportainen asteikko olisi kuitenkin ollut vähän parempi näin jälkikäteen ajateltuna. Toistin osana kyselyä sarjan Juvosen (2000) monivalintakysymyksiä, joissa asteikko oli viisinumeroinen sisältäen myös vaihtoehdon ”en osaa sanoa”. Sitä en lähtenyt muuttamaan, vaan säilytin sen alkuperäisessä asussaan.

Monivalintatehtävissä joidenkin harvojen vastaajien kohdalla oli muutamissa kohdin esimerkiksi rengastettu kaksi numeroa asteikolla 1-4, kun olisi pitänyt rengastaa vain yksi. Näiden vastausten kyseiset kohdat jouduin hylkäämään. Sen sijaan vaikkapa valittaessa musiikkityylejä, toiset olivat valinneet enemmän tai vähemmän kuin pyydetty viisi tyyliä. Nämä vastaukset otin mukaan, koska tulosten kannalta oli merkittävää se, mitkä olivat useimmin valitut tyylit. Kaavakkeissa oli paljon monivalintakysymyksiä, joissa oli asteikko yhdestä neljään. Myöhemmin tuloksia analysoidessani tein usein näistä summamuuttujia siten, että yhdistin ykköset ja kakkoset sekä kolmoset ja neloset. Tuloksia esitellessäni saatoin esimerkiksi mielipidettä kysyessäni yhdistää vastaukset, joissa oltiin täysin samaa mieltä ja osittain samaa mieltä sekä ne, joissa oltiin osittain eri mieltä ja täysin eri mieltä. Joissakin kohdissa olen kuitenkin ottanut huomioon myös vivahteet valinnoissa, kun esimerkiksi ääripäiden mielipiteillä on ollut merkitystä. Liitteessä 2 on kuitenkin kyselyn tulokset jokaisessa kohdassa ilmoitettu ilman summamuuttujia. Keskiarvot on myös ilmoitettu ilman summamuuttujia.

Näytti siltä, että sekä kysymysten sisältö, että tehtävänannot ymmärrettiin pääsääntöisesti kuten olin tarkoittanut. Niissä käytin kieltä ja ilmaisuja joiden pitäisi olla helposti ymmärrettäviä gospelkulttuurissa eläneelle. Parissa kysymyskaavakkeessa oli kirjoitettu huomautuksia, joissa haluttiin tarkempi määrittely siitä, mitä gospel tai hengellinen musiikki on. Lähtökohtana oli kuitenkin se, että jokaisella vastaajalla on jokin käsitys näistä termeistä, koska niitä jatkuvasti käytetään gospelkulttuurin keskellä. Muut vastaajista näyttivät ymmärtäneen mitä termeillä tarkoitettiin tai ainakaan he eivät ilmaisseet kaipaavansa tarkempaa määrittelyä. Analyysiosiossa kuvasin, kuinka arvoja käsittelevä tehtävänanto käsitettiin joissakin tapauksissa väärin, mutta kuinka tehtävä kuitenkin onnistui mittaamaan sitä mitä pitikin.

Aineisto ja luokittelutavat mahdollistivat hyvin eri muuttujien väliset ristiintaulukoinnit. Kuitenkaan koko aineiston kattavaa monimuuttuja-analyysiä en voinut tehdä, koska aineiston luokittelussa SPSS-ohjelmalla käytin eri kysymysten kohdalla erilaisia luokittelutapoja. Aineisto olisi luokittelukäytäntöjä muuttamalla mahdollistanut suurenkin määrän

monimuuttuja-analyysit, jolloin olisi saatu aineistosta esiin ehkä enemmän mielenkiintoisia tilastollisia riippuvuussuhteita. Tässä tutkimuksessa kuitenkin tyydyin kysymyskohtaiseen analyysiin ja muutamien tilastollisten merkitsevyyksien ja riippuvuuksien selvittämiseen. Se riitti saamaan tutkimuskysymysten kannalta kyllin tarkoituksenmukaista ja luotettavaa tietoa.

6.2 Vertailu aiempiin tutkimuksiin

Koska tämän tutkimuksen teoriapohja ja tutkimusote pohjautuu Juvosen (2000) tutkimukseen, on tässä syytä käydä pääpiirteissään läpi hänen tutkimustuloksiaan. Vertaan niitä itse saamiini tuloksiin. Useat saamani tulokset vahvistavat Juvosen tutkimustulokset. Eroavaisuusiakin on, syynä lienee muuttunut aika tai oman tutkimukseni laajempi otos gospelorientoituneesta ryhmästä. Aika kuluu ja musiikillisia genrejä tulee lisää koko ajan, populaarikulttuurissa muutosvauhti on melkoinen ja myös gospelkulttuuri on siitä osallinen.

Juvonen on valinnut tutkittavakseen sellaisia erityisorientaatioryhmiä, jotka ovat selväpiirteisiä ja joihin sitoudutaan selvästi. Tällainen ryhmä ovat myös gospel-orientoituneet. Juvonen (2000) kuvailee gospel-erityisorientaation musiikillisen taustan piirteitä seuraavasti: Gospel-orientoitunut on usein pitänyt gospelista jo pienenä, vanhempien suhtautumisella musiikkiharrastukseen ei ole eroja muihin ryhmiin verrattuna, eikä vanhempien koulutustaustalla ole tilastollista yhteyttä orientaatioon. Musiikillinen virikeympäristö lapsuudessa on ollut rikas, kodeissa on laulettu muita ryhmiä enemmän. Myös soittamista harrastettiin lapsuuden ympäristöissä paljon. (Juvonen 2000, 234-239.)

Omassa tutkimuksessani toistin osittain Juvosen asetelman. Melko lailla tasan jakautuivat mielipiteet puolesta ja vastaan koskien väitettä ”Jo lapsena rakastin gospelmusiikkia”. Paljon on siis niitäkin joukosta, jotka eivät lapsena pitäneet gospelista. Myös oman tutkimukseni vastaajien kodeissa musiikillinen virikeympäristö on ollut rikas, paljon on laulettu, soitettu, kuunneltu musiikkia ja kannustettu musiikin pariin. En tosin tutkimusasetelmastani johtuen voinut verrata tätä tilannetta muihin orientaatioryhmiin.

Juvosen (2000) mukaan musiikillinen maailmankuva gospel-orientoituneilla muotoutuu paljolti uskonnollisen vakaumuksen pohjalta. Musiikki ilmentää korkeampia voimia ja omaa elämäkatsomusta. (Juvonen 2000, 234.) Tätä kysymystä tämä tutkimukseni syvensi ja laajensi ottaen mukaan eri näkökulmia ja väitteitä liittyen uskonnolliseen vakaumukseen.

Gospel-orientoituneet ovat Juvosen (2000) mukaan aloittaneet musiikin harrastuksensa keskimäärin 8-vuotiaina. Samansuuntaisen tuloksen sain itsekin: keskiarvo oli 9 vuotta ja mediaani 8 vuotta. Koulun musiikkitunnit ovat olleet yleensä heistä kannustavia, useammin kuin muilla orientaatioryhmillä. Minun tutkimuksessani kysymyksen ”Minkä verran koulun musiikinopetus innosti sinua musiikin pariin?” kohdalla vastaukset jakaantuivat melko tasan puolesta ja vastaan. Tilastollisesti merkittävästi gospel-orientoituneet ovat olleet hyviä koulussa Juvosen mukaan. Tätä tukee oman tutkimukseni tulos, jonka mukaan gospelmuusikot ovat melko korkeasti koulutettuja ja melkein puolella on yliopistotasoinen koulutus ja noin kolmasosalla ammattikorke- tai opistotasoinen. Lapsuuden koulumenestystä en tutkinut.

Soiton ja musiikinteorian opiskelussa gospel-orientoituneet ovat Juvosen mukaan keskittyneet enimmäkseen muihin kuin musiikkiopiston suomiin mahdollisuuksiin. Omassa tutkimuksessa on hyvin toisensuuntainen tulos, sillä yli puolet omasta tutkimusjoukostani on opiskellut musiikkiopistossa, joka on toiseksi useimmin valittu musiikin opiskelun muoto itseopiskelun jälkeen.

Perustana musiikkimaulle Juvosen (2000) mukaan gospel-orientoituneilla on usein jo varhain herännyt kiinnostus hengelliseen musiikkiin. Eniten he pitävät gospelista, afroamerikkalaiseen musiikkiin suhtaudutaan neutraalisti heviä lukuun ottamatta, joka torjutaan, ja popmusiikista osa aiheuttaa myönteisiäkin tunteita. Musiikkimaku on jazz-orientoituneiden ohella laaja-alaisin verrattuna muihin orientaatioryhmiin (2000, 228). Varsinainen rock herättää Juvosen mukaan torjuntaa gospel-orientoituneissa (2000, 235). Omassa tutkimuksessani saan hyvin erilaiset tulokset juuri musiikkimaun kohdalla, sillä tyylien kirjosta juuri heavy on yksi suosituimmista tyyleistä samoin, hard rock, aikuisrock ja

progressiivinen rock. Ehkä ajan kuluminen on osittain syynä erilaisiin tuloksiin, ehkäpä innostus metallimusiikkiin on Suomessa muutenkin kasvanut viime vuosien aikana. Heavy, punk, rap, dance ja iskelmä olivat tyylejä, jotka tutkimuksessani useimmiten torjuttiin. Heavy on tutkimuksessani tyyli, joka jakaa mielipiteet eniten. Osa gospelmuusikoista pitää siitä paljon, osa torjuu sen. Muut näistä torjutuista tyyleistä saivat osakseen enimmäkseen vain torjuntaa. Juvonen käytti musiikkimaun testaukseen väittämiin vastaamista viisiportaisella asteikolla, kuten minäkin. Tässä kohtaa myös käytin kysymyksiä suoraan Juvosen kyselystä. Lisäksi Juvonen antoi liittää adjektiiveja eri musiikkityyleihin, tätä testiä minulla ei ollut. Hän käytti myös kuuntelutestiä, joka myös puuttui minulta. Juvonen antoi listata suosikkityylejä ja torjuttuja tyylejä, minulla oli myös samansuuntaisia kysymyksiä kaavakkeessani. Tämä tutkimusasetelman osittainen erilaisuus saattaa osaltaan johtaa erilaisiin tuloksiin, esimerkiksi sen vuoksi, että kuuntelutestissä yksittäiseen kappaleeseen suhtautuminen ei välttämättä kerro suhtautumistapaa koko kappaleen edustamaan tyyliisuuntaan. Juvosen testissä heavy-genren tyyli oli Deep Purple -yhtyeen kappale Smoke on the Water, minkä gospelorientoituneet torjuivat jyrkästi. Syyksi torjuntaan Juvonen esitti heavy-musiikkiin usein yhdistettyä maagisuutta ja saatanallisuutta (2000, 222). Juvosen musiikkimakutesti, joka koostuu 70 musiikinäytteestä, mittasi kyllä hyvin eri orientaatioryhmien välisiä eroja ja sai niiden välille tilastollisia merkitsevyyksiä (2000, 209). Juvonen esittää myös kuuntelutestin ongelmat tiedostaen, että musiikkimaun testauksen kehittämisessä olisi mainio jatkotutkimuksen aihe (2000, 128).

Jazz ei miellytä juurikaan gospelorientoituneita Juvosen (2000, 236) mukaan. Tutkimuksessani reilu neljäsosa (N = 98) valitsi sen yhdeksi suosikkityylikseen, eli suhteellisen suuri määrä. Musiikkikäsitys gospelorientoituneilla on Juvosen mukaan eräällä tapaa autonominen, mikä tarkoittaa sitä että musiikkityylejä ei laiteta hierarkkiseen arvojärjestykseen. Arvostuksen perustana on kristillinen vakaumus. Sanoituksilla ja sanomalla on korostettu asema. Torjuntaa eri musiikkityylejä kohtaan on vähän. Musiikki on hyvää silloin kun se ei ole ristiriidassa kristillisen vakaumuksen kanssa. (Juvonen 2000, 236.) Myös oma tutkimukseni vahvisti nämä väitteet. Tutkimukseni gospelmuusikoiden mielestä hengellinen musiikki voi olla minkä tyylistä tahansa, vain reilu kymmenesosa joukosta kyseenalaisti tämän väitteen.

Musiikki ammattina ei ole gospelorientoituneiden tavoite Juvosen mukaan (2000, 237). Omassa tutkimuksessani mukana olevista kuitenkin reilu neljäsosa oli musiikkiin ammattimaisesti suhtautuvia (N = 98). Juvosen tutkimuksessa hengellisen sanoman julistaminen ja siihen oman materiaalin tuottaminen on tärkeää gospel-orientoituneelle (2000, 237). Tämän vahvistaa myös oma tutkimukseni, jossa suurin osa muusikoista säveltää ja sanoittaa itse. Esiintyminen musiikillisen toiminnan muotona ei ole heille tärkeä Juvosen tutkimuksessa (2000, 237). Tässä kohtaa tutkimukseni osoittaa kuitenkin toista. Tulevaisuuden haaveet liittyvät yli puolella juuri esiintymiseen tai levyttämiseen. Tutkimukseni muusikot myös keikkailevat kohtuullisen paljon. Toisaalta kriteeri minulla tutkimukseen osallistumiselle oli se, että esiintyy, oli esiintymisiä paljon tai vähän. Tämä saattaa vaikuttaa tulokseen.

Lopettamista on harkinnut Juvosen tutkimuksessa vain kolmannes, joka on melko vähän muihin ryhmiin verrattuna (2000, 237). Minun tutkimuksessani määrä on vielä pienempi, vain reilu viidennes.

Suurin vaikutin soitettavaan musiikkityyliin Juvosen tutkimuksessa on ollut hengellinen vakaumus, johon on liittynyt ilmeisesti elämäntilanteen muuttuminen (2000, 237). Minun tutkimukseni kertoo myös samaa, mutta suunnilleen yhtä suuri merkitys on myös ollut gospeltapahtumilla ja konserteilla, seurakunnan ja kristillisten järjestöjen toiminnalla ja nuorisotyöllä sekä soittokavereilla ja muilla sen kaltaisilla sosiaalisilla suhteilla. Toisaalta nämä omassa tutkimuksessani esiin tulleet tekijät liittyvät ainakin välillisesti tekijään ”hengellinen vakaumus”, koska soitettava musiikki liittyy kiinteästi vakaumukseen.

Juvosen tutkimuksen mukaan yhteiskunnalliset asiat eivät gospelorientoituneita sinänsä kiinnosta, mutta he arvostavat ja pitävät yhteiskunnan perustana avioliittoa, joka on heidän mielestään myös perheen perustamisen edellytys (2000, 238). Omassa tutkimuksessani vain kolme asui avosuhteessa ja naimisissa oli yli puolet. Tämä kertoo osaltaan avioliiton arvostuksesta ja vahvistaa Juvosen tuloksia. Toisaalta yhteiskunnallisiin asioihin minun tutkimuksessani suhteuduttiin kyllä melko myönteisesti, vain kolmannes ei erityisesti niistä

välittänyt. Osana hengellistä musiikkia tosin yhteiskunnallista näkökulmaa ei pidetty niin tärkeänä kuin sisäisiä ja jumalasuhteeseen liittyviä asioita.

Gospelorientoituneen erityisorientaatiopolku muovautuu Juvosen (2000) mukaan usein samaan tapaan kuin taidemusiikkiorientoituneiden, tiettyyn pisteeseen saakka. Kodin ja koulun vaikutteet saavat aikaan positiivisen yleisorientaation, jonka seurauksena lähdetään soittotunneille ja aletaan harrastaa aktiivisesti, hakeudutaan ehkä musiikkiopistoon. Uskonnollisen heräämisen myötä erityisorientaatio muovautuu. Viiteryhmä vaikuttaa myös siihen, että erityisorientaatio vahvistuu, jonka seurauksena musiikista tulee harrastus ja sanoman julistamisen väline. Tärkeää on huomata, että varsinaista erityisorientaatiota ei ole tapahtunut musiikin suhteen, vaan melko puhtaasti orientaatio on hengellinen, ja se ilmenee musiikin alueella gospelorientaationa. (Juvonen 2000, 239.)

Tämän vahvistaa myös oma tutkimukseni: kodin ympäristö on musiikille myönteinen ja kannustava, soittoharrastus aloitetaan jo lapsena ja gospeliin suuntautuminen tapahtuu myöhemmin, myös musiikkityylilliset mieltymykset vaihtelevat suuresti koko tutkimusjoukossani.

6.3 Gospelin tulevaisuus

Tutkimustulokset toimintaympäristöstä laittavat kysymään, onko nykyinen tilanne gospelkentällä hyvä? Onko oikein, että edelleenkin on yksinäisiä puurtajia gospelmusiikin saralla irrallaan seurakunnasta? Kirkoilla on kanttorin virkoja, mutta milloin gospelin tekijät saadaan osaksi seurakuntien virallista työntekijäjoukkoa vielä laajemmin? Joillakin isoimmilla seurakunnilla on nuorisomusiikon ja -kanttorin virkoja, ja jotkin järjestöt ovat ottaneet artisteja ja bändejä työyhteyteensä. Seurakunnat tarjoavat nuorille mahdollisuuksia bänditoimintaan tilojen ja resurssien muodossa. Nuorena voidaan harrastaa, mutta jos toiminta tulee iän ja kokemuksen myötä korkeatasoisemmaksi ja päämäärätietoisemmaksi, olisi hyvä, että se löytäisi silloin myös mielekkäät kanavat. Kanttorin tie on selkeä ja

opiskelujen jälkeen on virkoja tarjolla. Gospelmuusikon työkenttä on pirstaleisempi, ja tarjolla on vähemmän mahdollisuuksia saada leipä hengellisestä muusikista.

Gospelmuusikon työ on usein harrastuspohjaista, puoliammattilaista tai freelancer-tyyppistä, eivätkä monet muusikot koskaan nauti säännöllistä kuukausipalkkaa musiikkityöstään. Silloin seurakuntien ja taustayhteisöjen tuki voisi olla enemmän hengellistä ja henkistä laatua, mitä se useissa tapauksissa onkin. Tutkimukseni antaa viitteitä, että tällaista tukea ei kuitenkaan saataisi vielä tarpeeksi paljon. Toisaalta voi olla, että jotkin bändit tahtovatkin toimia sillä tavoin itsenäisesti, etteivät kaipaa seurakuntaa taakseen. Silloin irrallisuudesta ei käy moittiminen pelkästään seurakuntia. Gospelmuusikoissa on kymmeniä vuosia työtä tehneitä vanhoja konkareita ja vasta-alkaneita. Seurakuntien ja kristillisten yhteisöjen tuen lisäksi ovat tärkeitä erilaiset foorumit, joissa vaihdetaan ajatuksia ja kokemuksia gospelmuusikoiden kesken. Tällainen gospelväen kohtaaminen on järjestetty viime vuosina joitakin kertoja, ja senkaltaista yhteyttä näyttää hajallaan eri puolilla toimiva gospelväki kaipaavan.

Gospelmusiikissa yhdistyvät rock ja sanoma. Vaikka gospel on marginaalista musiikkia, se tavoittaa suuria joukkoja ja artistin mielipiteet kuullaan. Jos kirkko ja muu Suomen kristillinen kenttä näkee tärkeäksi gospelkulttuurin tukemisen, sen täytyisi tehdä jotakin gospelin tekijöiden määrätietoisen kouluttamisen ja varustamisen eteen. Näin kaikkea ei tarvitsisi oppia kantapään kautta, ja musiikin sekä sanoitusten taso nousisi. Siinä kirkko, seurakunnat ja järjestöt tekisivät myös palveluksen itselleen ja saisivat siten ajan myötä korkeatasoisempaa musiikkia käyttöönsä. Uudistukset etenevät suuressa organisaatiossa hitaasti, ja aina on ratkaistavana kysymys kuinka paljon uudistaa ja kuinka paljon säilyttää vanhaa. Tilanteeseen on herätty herätysliiketasolla jonkin verran. Itse olen töissä Suomen Raamattuopistossa Kauniaisissa musiikkilinjalla, joka on selkeästi kristillinen ja päämääränä on tukea nuoria muusikoita sekä musiikillisesti että sanoman puolesta ja auttaa muusikkoja löytämään oma paikkansa kristittynä musiikin maailmassa. Myös Karkun evankeliselle opistolle on perustettu gospelin ja lyhytkursseja, koulutuksia ja gospelmuusikoiden keskustelufoorumeita järjestetään silloin tällöin muuallakin.

Usein gospeltapahtumiin pyydetään artistia tai bändiä ohjelmatoimiston kautta tai kysytään suoraan artistilta. Artisti käy vierailulla, hoitaa hommansa ja lähtee pois. Tämä lienee hyvä käytäntö. Voisiko rinnalla olla muitakin käytäntöjä? Rovasti- ja hiippakunnilla on alueellisia työntekijöitä eri tehtävissä. Olisiko mahdollista palkata vaikkapa osa-aikaisesti hiippakunnallisia gospelmuusikoita? Töitä kyllä riittäisi kiertäessä kouluja ja rippikouluja, järjestäessä konsertteja ja nuorteniltoja ja pitäessä koulutusta nuorille muusikoille. Varsinkin, kun näyttää siltä, että kanttorikunta ei aina tarvittavalla tavalla hallitse gospelmusiikkia. Jos gospelmuusikko huolehtisi gospelista, saisi kanttori keskittyä omaan erityisosaamiseensa.

Toisaalta Jyväskylän yliopiston musiikinlaitoksen ja Sibeliusakatemia Kuopion kirkkomusiikkiosaston yhteistyö, yhdistetty kanttorin ja musiikinopettajan koulutus auttaa tilannetta tulevaisuudessa. Se antaa pedagogisia valmiuksia ehkä eri tavalla myös rytmimusiikkiin, ja sillä tavoin tukee tulevaisuudessa seurakuntien gospeltoimintaa. Myös Tampereella kanttorikoulutuksen yhteydessä voi opiskella kevyttä musiikkia. Olisiko jo aika ammattimaiselle gospelmuusikkojen koulutukselle muutenkin? Jos nyt jo yhdistetään kanttorin ja musiikinopettajan toimet, voitaisiinko luoda koulutusohjelma, jossa yhdistetään nuorisotyöntekijän ja nuorisomuusikon toimet ja annetaan siihen ammatillista koulutusta? Koulutus voisi sisältää sekä teologiaa, nuorisotyötä että musiikkia. Tämä tukisi jo olemassa olevaa tilannetta, jossa gospelin opetustehtävät esimerkiksi rippikoululeireillä ovat joskus enemmän nuorisotyöntekijöiden kuin kanttorien harteilla (Luokkakallio 2007, 60-61). Syntyisi kirkon nuorisotyöntekijöiden joukko, joilla olisi ammattitaito musiikissa, mutta jotka samalla olisivat ammattikasvattajia, joilla olisi kosketus nuoriin sekä sisältöä, sanottavaa ja osaamista hengelliseen työhön.

6.4 Lisäkysymyksiä ja –tutkimusaiheita

Tavoitteena oli tutkia myös rap- ja dance-tyyleihin suuntautuneita, mutta näiden joukkojen pieni määrä tutkimuksessa ei mahdollistanut vertailua. Paikallaan olisi jatkotutkimus, joka vielä erityisesti keskittyisi näihin vähemmälle huomiolle jääneihin tyyleihin gospelin sisällä.

Sen verran on gospelkenttä elänyt muutaman viime vuoden aikana, että tutkimusaineiston keräämisen jälkeen ovat suomigospelissa suurta suosiota nauttineet myös reggae-tyyliset bändit.

Tutkimusaineisto ja kyselyn monitahoisuus olisivat mahdollistaneet vieläkin laajemman ja perusteellisemmän analyysin. Kuitenkin rajasin aihepiirin ja kohdistin tutkimuksen tiettyihin kysymyksiin. Aineiston pohjalta voisi vielä tulevaisuudessa joku aiheesta kiinnostunut tehdä jatkotutkimusta. Aineisto olisi esimerkiksi mahdollistanut vertailun mies- ja naisgospelmuusikoiden välillä. Myös enemmän Jukkiksen, Sepon ja Heikin kaltaisia gospelmuusikon prototyyppejä olisi voinut tehdä esimerkiksi eri kirkkokuntien ja herätysliikkeiden pohjalta.

Onko Suomi gospelin luvattu maa? Yhtyeitä ja artisteja näyttää olevan paljon. Amerikassa kristillinen rock ja gospel voivat hyvin, mutta kuinka on vaikka Keski-Euroopassa? Moderni ylistysmusiikki on Amerikasta ja Australiasta levinnyt laajalle ja tiettyjä lauluja lauletaan käännösten muodossa eri puolilla maailmaa. Mutta onko muissa maissa samanlaista omaleimaista gospelkultuuria kuin Suomessa? Täällä kun ei tyydytä pelkkään tuontitavaraan, vaan lauluntekeminen on arvossaan. Kansainvälinen vertaileva tutkimus olisi yksi hyvä jatkotutkimuksen aihe.

LÄHTEET

- Elävä arkisto. (2007, 18. joulukuuta). *Pekka Ruuska oli gospelmies*. Haettu 22.12.2007, internetosoite: <http://www.yle.fi/elavaarkisto/?s=s&g=4&ag=26&t=548&a=4823>
- Heinonen, J. (2001). *The Road: tie, taivas ja tehtävä*. Helsinki: SLEY.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2006). *Tutki ja kirjoita*. (12. painos). Helsinki: Tammi.
- Huttula, J. (1986). *Pro Fide: tie on auki*. Helsinki: Nuorten keskus.
- Junkkaala, T. (2004). *Osmo Tiililä – protestantti*. Kauniainen: Perussanoma.
- Juvonen, A. (2000). *...Johnnyllakin on univormu, heimovaatteet ja –kampaus... Musiikillisen erityisorientaation polku musiikkiminän, maailmankuvan ja musiikkimaun heijastamina*. Jyväskylän yliopisto. Väitöskirja.
- Jyväskylän yliopisto. (2008). *Harjoittelu ja itsetunto*. Haettu 20.2.2008, sivustolta Jyväskylän yliopisto internetosoite: http://www.norssi.jyu.fi/ohjattu-harjoittelu/aineenopettajaharjoittelu/harjoittelu_ja_itsetunto.htm#Arvohuutokauppa
- Kosonen, E. (2001). *Mitä mieltä on pianonsoitossa? 13-15-vuotiaiden pianonsoittajien kokemuksia musiikkiharrastuksestaan*. Jyväskylän yliopisto. Väitöskirja.
- Kosonen, E. (2009). Musiikkia koulussa ja koulun jälkeen. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen, P. & Väkevä, L. (toim.) *Musiikkikasvatus. Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen*. Jyväskylä: FiSME ry. 157-170.
- Könönen, J. & Huvi, T. (2005). *Kahden maan kansalaiset: Suomigospelin historiaa*. Helsinki: Suomen lähetysseura.
- Luokkakallio, S. (2007). *Elämä, usko, rukous – ja musiikki: Musiikkikasvatus Lapuan hiippakunnan rippikoululeireillä 2005*. Jyväskylän yliopisto. Musiikin laitos. Pro gradu.
- Meller, L. (1986). *Rock*. Loimaa: Kuva ja Sana.
- Nikula, M. (2000). *Taiteiden teologiaa Suomen Ev.Lut. Kansanlähetyksen nuorisotyössä*. Lärkkulla Stiftelsens Folkakademi. Kirkon nuorisotyönohjaajan tutkinto. Lopputyö.
- Pekkilä, E. (1988). *Musiikki tekstinä*. Helsinki: Suomen musiikkitieteellinen seura.
- Pyhä Raamattu*. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992

- käyttöön ottama suomennos. (3. painos). Helsinki: Suomen piipliaseura.
- Pyrhönen, K (1986). *Huuto: Jaakko Löytyn ääni* Helsinki: Nuorten keskus.
- Rahkonen, P. (2008). *Gospelmuusikon karikatyyrit Jukkis, Seppo ja Heikki*. [Piiirros.]
31.8.2008.
- Rippikoulusuunnitelma 2001. Elämä – usko – rukous.* (2001). Porvoo: Kirkkohallitus, Kir-
kon kasvatusasiain keskus.
- Sairanen, J. (1997). *Diskomummoja ja rokkivaareja*. Jyväskylän yliopisto. Musiikkitieteen
laitos. Lisensiaattityö.
- Simojoki, P. (2007). *Exit – Apostolin kyytiä*. Hämeenlinna: Kirjapaja.
- Toivanen, P. (2004). Musiikkianalyysi 3 [luennot]. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä,
syksy 2004.
- Tykkyläinen, L. (2007). *Bändisoiton motivaatio*. Jyväskylän yliopisto. Musiikin laitos.
Pro gradu.
- Virkkala, J. (1999). *Mikä näppäreissä motivoi?* Jyväskylän yliopisto. Musiikkitieteen laitos.
Pro gradu.
- Venäläinen, E. (2002). *Uskonnollisen maailmankuvan vaikutus muusikon työhön: tutkimus
uskonnollisen maailmankuvan vaikutuksesta neljän muusikon työhön vuonna 1992*.
Musiikkitieteen laitos. Pro gradu.
- Väisänen, I. (2000). Henkilökohtainen tiedonanto. Syksy 2000.

Liite 1: Kyselykaavake

Musiikkikasvatus

Mikko Nikula

Pro Gradu-työ

Arvoisa muusikko!

Teen Jyväskylän yliopistossa Pro Gradu –työtä, jossa kartoitan gospelin ja kristillisen rockin piirissä toimivien muusikkojen päätymistä musiikinlajinsa pariin, musiikillista suuntautuneisuutta, ajatuksia ja arvoja sekä hiukan nykytilannetta suomen gospel-kentässä. Tämä tapahtuu käsissäsi olevan kyselykaavakkeen avulla, jollaisen lähetän laajalle joukolle suomen gospel-väkeä, sekä harrastajille, että ammattilaisille.

Vastaajien henkilöllisyys pysyy salassa, joten voit huoletta vastata kysymyksiin rehellisesti ja avoimesti. Täytettyäsi lomakkeen voit postittaa oheisessa kirjekuoressa.

Kiitos, että lähdit mukaan tähän tutkimukseen!

Mikko Nikula
Helokantie 1 E A 16
40640 JYVÄSKYLÄ
p.0500-689662,
mialniku@cc.jyu.fi

Kyselykaavake

Musiikillinen henkilöhistoria ja tausta

1) Sukupuoli: 1. nainen 2. mies

2) syntymävuosi _____

3) Siviilisäätö: 1. Naimaton 2. Naimisissa 3. Avosuhteessa 4. Eronnut 5. Leski

4) Lasten lukumäärä _____

5) Lasten iät _____

6) koulutus (myös mahdollinen meneillään oleva opiskelu)

Ammatti _____

7) Isän koulutus _____ Isän ammatti _____

Äidin
koulutus _____ Äidin ammatti _____

8) Seuraavat kysymykset koskevat sitä, millä tavoin musiikki oli esillä lapsuuden kodissasi ja kouluajanasi. Rengasta numero, joka kuvaa silloista tilannetta parhaiten.

- 1 = paljon
2 = jonkin verran
3 = vähän
4 = ei lainkaan

Soitettiin tai laulettiin lapsuuden kodissasi?	1	2	3	4
Kannustettiin sinua kotona musiikkiharrastukseen?	1	2	3	4
Kuunneltiin teillä kotona musiikkia?	1	2	3	4
Minkä verran koulun musiikinopetus innosti sinua musiikin pariin?	1	2	3	4
Minkä verran sait kotona hyväksyntää musiikkimakuasi kohtaan?	1	2	3	4
Minkä verran sait koulussa kavereilta hyväksyntää musiikkimakuasi kohtaan?	1	2	3	4

9) Millaista musiikkia teillä kotona kuunneltiin ennen kouluikäsi? Rengasta vaihtoehdot.

Pop / rock
Jazz
Klassinen musiikki
Kansanmusiikki
Iskelmä
Gospel
Perinteinen hengellinen musiikki (virret yms.)
Jokin muu _____

10) Minkä ikäisenä aloitit laulu tai soittoharrastuksen? _____

11) Mitkä asiat ja ketkä ihmiset innostivat aloittamaan laulu- tai soittoharrastuksen? Rengasta parhaiten sopivat vaihtoehdot.

Ystävät ja kaverit

Vanhemmat

Opettaja

Sukulaiset

Muut aikuiset

Oma päätös

Halu oppia soittamaan / laulamaan

Halu päteä ja saada suosiota

Mielenkiinto tiettyä musiikkityyliä kohtaan

Halu levittää sanomaa musiikin avulla

12) Missä olet opiskellut instrumenttiasi?

Musiikkiopistossa

Kansalais- tai työväenopistossa

Yksityistunneilla

Itseopiskeluna

13) Oletko opiskellut musiikin teoriaa?

Kyllä / Ei

14) Mitä pidät elämäsi tärkeimpinä musiikillisina tapahtumina, jotka ovat vaikuttaneet suuntautumiseesi hengelliseen musiikkiin?

15) Minkä ikäisenä aloit tehdä hengellistä musiikkia? Mikä tekijät siihen vaikuttivat?

16) Nimeä tärkeimmät musiikilliset esikuvasi.

17) Mikä on / mitkä ovat instrumenttisi? _____

18) Sävellätkö itse?

Kyllä / ei

19) Teetkö sanoituksia?

Kyllä / ei

20) Oletko koskaan harkinnut vakavasti lopettaa musiikin tekemistä?

Kyllä / ei

Musiikkityylit ja musiikkimaku

21) Seuraavassa listassa on musiikkityylejä. Rengasta niistä viisi sellaista, joista pidät eniten. Jos listasta puuttuu suosikkityylejäsi, voit lisätä niitä listan loppuun.

Heavy metal
 Nu-metal
 Hard rock
 Progressiivinen rock
 Hard core punk
 Punk
 50-luvun rock´n roll
 Vanha rock (esim. Beatles, Rolling Stones)
 Aikuisrock (Esim. Toto)
 Suomipop
 Suomirock
 Indie
 Grunge
 R´n B
 Hip Hop
 Rap
 Dance
 Blues
 Folk
 Reggae
 Jazz
 Rock/jazz –fuusio
 Perinteinen gospel (esim. musta
 kuorogospel tai Mahalia Jacskon)
 Iskelmä
 Vanha tanssimusiikki
 Suomalainen kansanmusiikki
 Muiden maiden kansanmusiikki, ns. maailmanmusiikki
 Klassinen musiikki
 Laulelmat
 Virret
 Nuoren seurakunnan veisut

Jos listasta puuttui suosikkityylejäsi, kirjoita

tähän _____

22) Minkä tyylistä musiikkia kuuntelet mieluiten?

23) Minkä tyylistä musiikkia soitat tai laulat itse mieluiten?

24) Minkä tyylistä musiikkia soitat tai laulat itse eniten?

25) Luettele kolme sellaista musiikkityyliä, joita et missään tapauksessa haluaisi soittaa tai kuunnella (jos sellaisia ei ole, jätä tyhjäksi tai kirjoita vähemmän kuin kolme tyyliä)*

26) Seuraavat väittämät liittyvät eri musiikinlajeihin ja niiden kuuntelemiseen. Valitse numeroista se, joka parhaiten vastaa henkilökohtaista näkemystäsi. *

1=täysin samaa mieltä

2=jokseenkin samaa mieltä

3=en osaa sanoa

4=jokseenkin eri mieltä

5=täysin eri mieltä

1) Vihaan ns. klassista musiikkia	1	2	3	4	5
2) Pidän jazzmusiikista jo lapsena	1	2	3	4	5
3) Rakastan kansanmusiikkia ja ns. maailmanmusiikkia	1	2	3	4	5
4) Basson jyminä on olennaisen tärkeää	1	2	3	4	5
5) Inhoan jazzmusiikkia	1	2	3	4	5
6) Lapsena kansanmusiikki oli mielimusiikkiani	1	2	3	4	5
7) Sydäntäni lähinnä on perinteinen tanssimusiikki	1	2	3	4	5

8) Jo lapsena rakastin ns. klassista musiikkia	1	2	3	4	5
9) Rytmii on tärkeintä musiikissa	1	2	3	4	5
10) Tunnelatauksen välittyminen on musiikissa tärkeintä	1	2	3	4	5
11) Rock´n roll on parasta musiikkia	1	2	3	4	5
12) Heavy on ylitse muiden	1	2	3	4	5
13) Gospelmusiikki koskettaa minua eniten	1	2	3	4	5
14) Pidii jo lapsena rockista	1	2	3	4	5
15) Hyvät saundit ovat musiikissa erittäin tärkeitä	1	2	3	4	5
16) Pidän aggressiivisesta musiikista	1	2	3	4	5
17) Nautin eniten rauhallisesta musiikista	1	2	3	4	5
18) Melodia on musiikissa tärkeintä	1	2	3	4	5
19) Jo lapsena rakastin gospelmusiikkia	1	2	3	4	5
20) Pidän kovasta volyymistä musiikissa	1	2	3	4	5
21) Persoonallinen ilmaisu on musiikissa tärkeintä	1	2	3	4	5
22) Pidän nopeatempoisesta musiikista	1	2	3	4	5
23) Sanat ovat musiikissa tärkeimmät	1	2	3	4	5
24) Olen valmis soittamaan mitä musiikkityyliä tahansa	1	2	3	4	5
25) Valitsen tarkasti, mitä musiikkia soitan	1	2	3	4	5
26) Valitsen tarkasti, mitä musiikkia kuuntelen	1	2	3	4	5
27) Jo lapsena kuuntelin mielelläni perinteistä tanssimusiikkia	1	2	3	4	5
28) Kuuntelen mielelläni ihan mitä tahansa musiikkia	1	2	3	4	5
29) Soitan vain sellaista musiikkia, mistä pidän	1	2	3	4	5
30) Kuuntelen vain sellaista musiikkia, mistä pidän	1	2	3	4	5
31) Soittaessani syntyvä tunnelma merkitsee minulle eniten	1	2	3	4	5
32) Kuulijoiden reagointi soittamiseeni / laulamiseeni merkitsee minulle erittäin paljon	1	2	3	4	5
33) On yhdentekevää, mitä muut ajattelevat musisoinnistani	1	2	3	4	5
34) Soitan lähinnä itselleni	1	2	3	4	5
35) Musiikki välittää minulle tärkeitä arvoja	1	2	3	4	5
36) Jazzmusiikki edustaa älyllisyyttä musiikissa	1	2	3	4	5
37) Tuon mielelläni esiin jazztuntemukseni	1	2	3	4	5
38) Musiikkimaku kertoo ihmisestä paljon	1	2	3	4	5
39) Musiikkimakuaan voi tietoisesti muuttaa	1	2	3	4	5
40) Edustan korkeaa musiikillista tietämystä	1	2	3	4	5
41) Laulujen sanat ja sanoma ovat minulle tärkeitä	1	2	3	4	5
42) Muusikoiden virtuoosisuus on olennaisen tärkeää	1	2	3	4	5
43) Vihaisena kuuntelen musiikkia suuremmalla volyymillä kuin hyvällä tuulella ollessani	1	2	3	4	5
44) Kuuntelen musiikkia aina niin voimakkaalla kuin ikinä on mahdollista	1	2	3	4	5
45) Musiikki kuvastaa sitä, minkälainen haluaisin olla	1	2	3	4	5
46) Haluan olla muusikko kymmenen vuoden kuluttua	1	2	3	4	5

Elämäkatsomus ja arvot

27) Millainen koet olevasi vakaumukseltasi, voit ympyröidä myös useamman vaihtoehdon.

Herätyskristitty

Viidesläinen (esim. Kansanlähetys, Suomen Raamattuopisto, KRS, OPKO)

Herännäinen eli körtti

Evankelinen (esim. SLEY)

Rukoilevainen

Lestadiolainen

Luterilainen

Vapaakirkollinen

Helluntailainen

Ortodoksi

Karismaattinen

Kristitty, mutta ei mitään erityistä ryhmää edustava

Ei-kristitty

Jokin muu, mikä.....

28) Mikä hengellisessä musiikissa on mielestäsi tärkeää? (asteikko 1-4)

	Tärkeää	Melko tärkeää	Ei kovin tärkeää	Ei lainkaan tärkeää
Ihmisten välisen yhteyden lujittaminen	1	2	3	4
Jumalan ylistäminen	1	2	3	4
Julistaminen	1	2	3	4
Ilon tuottaminen	1	2	3	4
Lohdutus	1	2	3	4
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen	1	2	3	4
Kantaaottavuus	1	2	3	4
Musiikki itsessään	1	2	3	4
Viihdyttäminen	1	2	3	4

29) Seuraavassa tehtävässä kartoitetaan ajatuksia ja asenteita elämään, hengellisen musiikin tekemiseen ja muusikontyöhön liittyen. Vastaa väittämiin asteikolla 1-4

1=samaa mieltä

2=osittain samaa mieltä

3=osittain eri mieltä

4=täysin eri mieltä

Teen musiikkia, koska tahdon vaikuttaa.

1 2 3 4

Tahdon herätellä ja ravistella ihmisiä musiikin avulla.	1	2	3	4
Teen hengellistä musiikkia, koska tahdon tuottaa iloa ja lohtua.	1	2	3	4
On tärkeää, että esiintymisestä saa kohtuullisen korvauksen.	1	2	3	4
Hyvä keikkapalkkio motivoi panostamaan esiintymiseen.	1	2	3	4
Musiikki on Jumalan luoma hyvä asia.	1	2	3	4
Musiikki on neutraali asia, ei hyvää eikä pahaa.	1	2	3	4
Musiikki itsessään on maallinen, ei hengellinen asia.	1	2	3	4
Maallinen musiikki on pahaa, hengellinen hyvää.	1	2	3	4
Palvelen musiikillani Jumalaa.	1	2	3	4
Ihminen on luotu ylistämään Jumalaa.	1	2	3	4
Musiikki on väline, ei itsetarkoitus.	1	2	3	4
Sanat ovat tärkeämpiä kuin musiikki.	1	2	3	4
Musiikki ja sanat ovat yhtä tärkeitä.	1	2	3	4
Musiikki voi puhutella ilman sanojakin.	1	2	3	4
Kaikentyypinen musiikki ei sovi hengelliseen musiikkiin.	1	2	3	4
Hengellinen musiikki voi olla minkä tyylistä tahansa.	1	2	3	4
Koen olevani nimenomaan gospelmuusikko.	1	2	3	4
Koen olevani enemmän muusikko, joka on vakaumukseltaan kristitty, kuin gospelmuusikko.	1	2	3	4
Musiikki on Jumalan lahja.	1	2	3	4
Yhteiskunnalliset asiat kiinnostavat minua paljon.	1	2	3	4

30) Seuraavassa on lueteltu elämänarvoja. Rengasta oikealla puolella olevasta arvojen listasta neljä itsellesi tärkeintä arvoa. Esimerkiksi: onni, toivo, isänmaallisuus, terveys.

Hedoniset arvot:	onni, mielihyvä, ilo, nautinto, aistillisuus
Vitaaliset arvot:	elämä, terveys, tahto, kuntoisuus
Esteettiset arvot:	kauneus, ylevyys, suloisuus, taide
Tiedolliset arvot:	totuus, tieto, oppi, koulutus, viisaus, tiede
Uskonnolliset arvot:	usko, toivo, pyhyys, laupeus
Sosiaaliset arvot:	altruismi, ystävyys, rakkaus, uskollisuus, vapaus, veljeys, kunnia, isänmaallisuus, turvallisuus
Mahtiarvot:	voima, valta, sota, rikkaus, raha, voitto
Oikeusarvot:	oikeudenmukaisuus, ihmisoikeudet, tasa-arvo, laillisuus
Eettiset arvot:	hyvyys, moraalinen oikeus
Ekologiset arvot:	luonnon kauneus, terveys, eläinten oikeudet
Egologiset arvot:	itsekkyyys, oma etu, omanarvontunto

31) Jotkut kyseenalaistavat sen, voiko rockia tai muuta kevyttä musiikkia käyttää hengellisessä musiikissa. Seuraavat kysymykset liittyvät tähän ongelmanasetteluun.

- 1 = Usein
 2 = Joskus
 3 = Harvoin
 4 = En koskaan

Oletko kokenut ristiriitaa sanoman ja musiikin välillä liittyen itse soittamaasi hengelliseen musiikkiin? 1 2 3 4

Oletko kokenut muiden ihmisten kyseenalaistavan soittamasi hengellisen musiikin musiikkityylin vuoksi? 1 2 3 4

Toimintaympäristö

32) Millaisissa paikoissa esität hengellistä musiikkia ja kuinka usein suhteessa esiintymisesi kokonaismäärään?

- 1= hyvin usein
 2= melko usein
 3= harvoin
 4= en koskaan

Seurakuntasalit	1	2	3	4
Kirkot	1	2	3	4
Koulujen liikuntasalit	1	2	3	4
Konserttisalit	1	2	3	4
Auditoriot	1	2	3	4
Kahvilat	1	2	3	4
Rock-klubit	1	2	3	4
Baarit	1	2	3	4
Kokoustilat	1	2	3	4
Ulkoilmatilanteet	1	2	3	4
Muu, mikä? _____	1	2	3	4

33) Kuinka monta esiintymistä sinulla on vuodessa hengellisen musiikin / gospelin parissa?
Rengasta sopiva vaihtoehto.

1-10 10-30 30-50 50-70 70-90 90-110 110-140

140-170 200 tai yli

34) Millaisissa tilaisuuksissa tahtoisit esiintyä jatkossa enemmän?

35) Kuulutko johonkin seurakuntaan tai kristilliseen yhteisöön?

Kyllä / Ei

36) Osallistutko seurakunnan/ kristillisen yhteisön toimintaan?

Kyllä / Ei

37) Saatko seurakunnalta / yhteisöltä tukea hengellisen musiikin tekemisellesi? Millaista tukea?

38) Esitätkö myös muuta, kuin hengellistä musiikkia, jos esität niin mitä?

39) Arvioi tyytyväisyyttäsi seuraaviin asioihin.

1= Erittäin tyytyväinen

2= Tyytyväinen

3= Tyytymätön

4= Erittäin tyytymätön

Seurakuntien käytännön järjestelyt keikkojen yhteydessä	1	2	3	4
Kristillisten järjestöjen käytännön järjestelyt	1	2	3	4
Muiden keikkapaikkojen käytännön järjestelyt	1	2	3	4
Keikkapaikkojen palkanmaksun toimivuus (esim. tulevatko palkat ajallaan?)	1	2	3	4
Keikkapalkkioiden koko	1	2	3	4
Oman seurakunnan / yhteisön tuki	1	2	3	4
Keikkojen lukumäärä	1	2	3	4
Oma musiikillinen osaaminen	1	2	3	4
Oman musiikin sanoma	1	2	3	4
Suomi- gospelin musiikillinen taso	1	2	3	4
Suomi- gospelin sanoitusten taso	1	2	3	4

40) Milloin konsertti, jossa olet esiintymässä, on mielestäsi onnistunut?

Liite 2: Kyselykaavake tuloksien kanssa

Musiikillinen henkilöhistoria ja tausta

1) Sukupuoli: (N = 98) 1. Nainen 19 (19 %), 2. Mies 79 (81 %).

2) **Syntymävuosi**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Syntymävuosi	42	1	1,0	1,0	1,0
	53	1	1,0	1,0	2,0
	55	1	1,0	1,0	3,1
	56	2	2,0	2,0	5,1
	58	1	1,0	1,0	6,1
	59	1	1,0	1,0	7,1
	60	1	1,0	1,0	8,2
	61	1	1,0	1,0	9,2
	63	1	1,0	1,0	10,2
	65	2	2,0	2,0	12,2
	66	2	2,0	2,0	14,3
	67	1	1,0	1,0	15,3
	68	1	1,0	1,0	16,3
	69	1	1,0	1,0	17,3
	71	2	2,0	2,0	19,4
	72	5	5,1	5,1	24,5
	73	6	6,1	6,1	30,6
	74	2	2,0	2,0	32,7
	75	6	6,1	6,1	38,8
	76	3	3,1	3,1	41,8
	77	2	2,0	2,0	43,9
	78	1	1,0	1,0	44,9
	79	4	4,1	4,1	49,0
	80	2	2,0	2,0	51,0
	81	4	4,1	4,1	55,1
	82	10	10,2	10,2	65,3
	83	7	7,1	7,1	72,4
	84	5	5,1	5,1	77,6
	85	8	8,2	8,2	85,7
	86	2	2,0	2,0	87,8
	87	3	3,1	3,1	90,8
	88	8	8,2	8,2	99,0
	90	1	1,0	1,0	100,0
Total		98	100,0	100,0	

Ikäryhmät

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	1	1,0	1,0	1,0
2	11	11,2	11,2	12,2
3	32	32,7	32,7	44,9
4	13	13,3	13,3	58,2
5	22	22,4	22,4	80,6
6	5	5,1	5,1	85,7
7	5	5,1	5,1	90,8
8	4	4,1	4,1	94,9
9	4	4,1	4,1	99,0
10	1	1,0	1,0	100,0
Total	98	100,0	100,0	

1. alle 18-vuotiaat (ennen vuotta 1990 syntyneet), 2. 18-20-v. (1987-89 syntyneet)
 3. 21-25-v. (1982-86 syntyneet), 4. 26-30-v. (1977-81 syntyneet), 5. 31-35-v (1972-76 syntyneet), 6.
 36-40-v. (1967-71 syntyneet), 7. 41-45-v. (1962-66 syntyneet),
 8. 46-50-v. (1957-61 syntyneet), 9. 51-55-v. (1952-56 syntyneet), 10. 56-v. ja sitä vanhemmat (1951 ja
 sitä aiemmin syntyneet). Iät on laskettu kaavakkeissa olleista syntymävuosista vuonna 2007, jolloin
 aineistonkeruu päättyi.

3)

Siviilisäätty	Lukumäärä ja % (N = 98)
Naimisissa	51 (52 %)
Naimaton	38 (39 %)
Avosuhteessa	4 (4 %)
Eronnut	3 (3 %)
Jätti vastaamatta	2 (2 %)

4) Lasten lukumäärä (N = 98)

Ei ollut lapsia: **67 %**Oli lapsia: **33 %**Yksi lapsi: **7 %**Kaksi lasta: **9 %**Kolme lasta: **12 %**Neljä lasta: **3 %**Kuusi lasta: **1 %**

5) Lasten iät

Lasten iät

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ei lapsia	66	67,3	67,3	67,3
Alle kouluikäinen	20	20,4	20,4	87,8
Alakoulun 1-6 lk:t	6	6,1	6,1	93,9
Yläkoulun 7-9 lk:t	2	2,0	2,0	95,9
Lukio	2	2,0	2,0	98,0
Muu	2	2,0	2,0	100,0
Total	98	100,0	100,0	

Jos perheessä oli monenikäisiä lapsia, laskettiin tulos nuorimman mukaan.

6) koulutus (myös mahdollinen meneillään oleva opiskelu)

Koulutus

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Tyhjä	2	2	2	2
Yo / lukio	10	10,2	10,2	12,2
Ammattikoulu / toisen asteen koulutus	12	12,2	12,2	24,5
Ammattikorkea / opistoaste	28	28,6	28,6	53,1
Yliopisto	46	46,9	46,9	100
Total	98	100	100	

Pääaine

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Tyhjä	5	5,1	5,1	5,1
Musiikki	8	8,2	8,2	13,3
Teologia, hengellinen ala	19	19,4	19,4	32,7
Opettaja	17	17,3	17,3	50,0
Musiikki + muu	10	10,2	10,2	60,2
Muu	39	39,8	39,8	100,0
Total	98	100,0	100,0	

Ammatti

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Tyhjä	11	11,2	11,2	11,2
Nuorisotyö	9	9,2	9,2	20,4
Muu kirkollinen / hengellinen työ	3	3,1	3,1	23,5
Opetusala	5	5,1	5,1	28,6
Muusikko	9	9,2	9,2	37,8
Opiskelija	27	27,6	27,6	65,3
Muusikko + muu	7	7,1	7,1	72,4
Muu	27	27,6	27,6	100,0
Total	98	100,0	100,0	

Kohtien koulutus ja ammatti pohjalta luokiteltu:

Hengellinen työ (myös nuorisotyö)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Hengellisen työn tekijä	23	23,5	100,0	100,0
Ei hengellisen työn tekijä	75	76,5		
Total	98	100,0		

Musiikinopettaja

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Musiikinopettaja	9	9,2	100,0	100,0
Ei musiikin opettaja	89	90,8		
Total	98	100,0		

Opettaja (myös musiikinopettajat)

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Opettaja	25	25,5	100,0	100,0
Ei opettaja	73	74,5		
Total	98	100,0		

Muusikko**(kaikki, joilla musiikkiin liittyvä ammattikoulutus suoritettuna tai kesken tai muusikon ammatti)**

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ammattimuusikko	27	27,6	100,0	100,0
Ei ammattimuusikko	71	72,4		
Total	98	100,0		

Nuorisotyö

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Nuorisotyö	15	15,3	100,0	100,0
Ei nuorisotyö	83	84,7		
Total	98	100,0		

7)

Isän koulutus

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ei mainittu isän koulutusta	13	13,3	13,3	13,3
Perus- tai kansakoulu	20	20,4	20,4	33,7
Yo / lukio	1	1	1	34,7
Ammattikoulu	9	9,2	9,2	43,9
Ammattikorkea / opistotaso	12	12,2	12,2	56,1
Yliopisto	41	41,8	41,8	98
Muu	2	2	2	100
Total	98	100,0	100	

Isän ammatti

Isän ammatti	%:lla kyselyyn vastanneista (N = 98)
Hengellinen / seurakunnallinen työ	18 %
Musiikki	3 %
Opetusala	18 %
Jokin muu ammatti tai ei mainittu isän ammattia	65 %

Ammatit menevät osittain päällekkäin, esim. musiikin alalla oleva saattaa olla samalla myös opetusosalalla.

Äidin koulutus

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Ei mainittu äidin koulutusta	12	12,2	12,2	12,2
Kansa- tai peruskoulu	9	9,2	9,2	21,4
Yo / lukio	4	4,1	4,1	25,5
Ammattikoulu	22	22,4	22,4	48
Ammattikorkea / opistotaso	15	15,3	15,3	63,3
Yliopisto	36	36,7	36,7	100
Total	98	100	100	

Äidin ammatti

Äidin ammatti	%:lla kyselyyn vastanneista (N = 98)
Opetusala	28 %
Hengellinen / seurakunnallinen työ	13 %
Musiikki	5 %
Jokin muu ammatti tai ei mainittu äidin ammattia	63 %

Ammatit menevät osittain päällekkäin, esim. musiikin alalla oleva saattaa olla samalla myös opetusosalalla.

Jommalla kummalla tai molemmilla vanhemmista yliopistotasoinen koulutus **49 %**.

8) Seuraavat kysymykset koskevat sitä, millä tavoin musiikki oli esillä lapsuuden kodissasi ja kouluajanasi. Rengasta numero, joka kuvaa silloista tilannetta parhaiten.

1 = paljon
2 = jonkin verran
3 = vähän
4 = ei lainkaan
(N = 98)

Soitettiin tai laulettiin lapsuuden kodissasi?	1	2	3	4
Keskiarvo: 2,01	34 %	39 %	18 %	8 %
puuttuu 1 %				

Kannustettiin sinua kotona musiikkiharrastukseen?

	1	2	3	4
Keskiarvo: 1,69	55 %	27 %	10 %	7 %
puuttuu 1 %				

Kuunneltiin teillä kotona musiikkia?

	1	2	3	4
Keskiarvo: 1,81	40 %	40 %	17 %	2 %
puuttuu 1 %				

Minkä verran koulun musiikinopetus innosti sinua musiikin pariin?

	1	2	3	4
Keskiarvo: 2,45	18 %	34 %	31 %	16 %
puuttuu 1 %				

Minkä verran sait kotona hyväksyntää musiikkimakuasi kohtaan?

	1	2	3	4
Keskiarvo: 2,05	27 %	45 %	21 %	5 %
puuttuu 2 %				

Minkä verran sait koulussa kavereilta hyväksyntää musiikkimakuasi kohtaan?

	1	2	3	4
Keskiarvo: 2,05	19 %	56 %	20 %	2 %
puuttuu 2 %				

9) Millaista musiikkia teillä kotona kuunneltiin ennen kouluikäsi? Rengasta vaihtoehdot.

Musiikkityyli	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
Perinteinen hengellinen musiikki (virret yms.)	52 %
Iskelmä	44 %
Klassinen musiikki	43 %
Gospel	30 %
Pop / rock	30 %
Kansanmusiikki	10 %
Jokin muu	10 %
Jazz	3 %

10) Minkä ikäisenä aloitit laulu tai soittoharrastuksen?

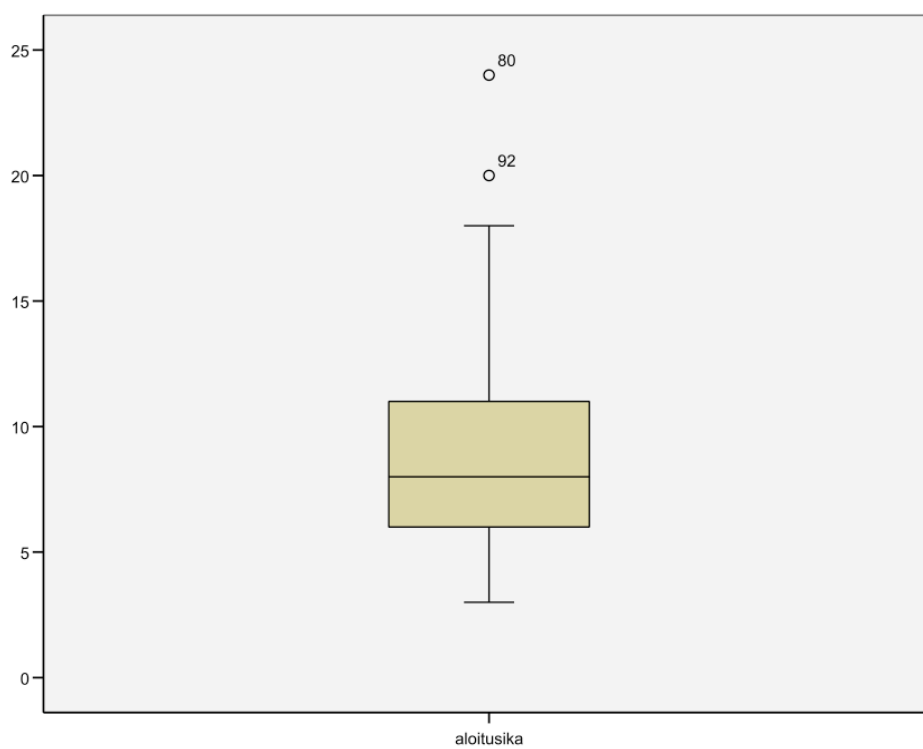
(N = 96)

keskiarvo: 8,97 vuotta

mediaani: 8 vuotta

Minimi: 3 vuotta

Maksimi: 24 vuotta

11)

Mitkä asiat ja ketkä ihmiset innostivat aloittamaan laulu- tai soittoharrastuksen? Rengasta parhaiten sopivat vaihtoehdot.

Innostanut soittoharrastukseen	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
Halu oppia soittamaan / laulamaan	66 %
Vanhemmat	65 %
Oma päätös	54 %
Ystävät ja kaverit	35 %
Mielenkiinto tiettyä musiikkityyliä kohtaan	21 %
Opettaja	15 %
Halu levittää sanomaa musiikin avulla	14 %
Sukulaiset	13 %
Halu päteä ja saada suosiota	9 %
Muut aikuiset	6 %

12) Missä olet opiskellut instrumenttiasi?

Missä opiskellut omaa instrumenttia?	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
Itseopiskeluna	78 %
Musiikkiopistossa	54 %
Yksityistunneilla	43 %
Kansalais- tai työväenopistossa	18 %

13) Oletko opiskellut musiikin teoriaa?

Kyllä: **71 %** / Ei: **29 %**

14) Mitä pidät elämäsi tärkeimpinä musiikillisina tapahtumina, jotka ovat vaikuttaneet suuntautumiseesi hengelliseen musiikkiin? *Avoim kysymys, jonka vastaukset on tässä luokiteltu. Tässä samassa analysoitu myös seuraavan avoimen kysymyksen vastaukset lukuunottamatta ikäkysymystä, koska aihepiiri koski samaa asiaa. (N = 98)*

Gospeltapahtumat tai konsertit **58 %**,

Tietyn musiikin kuuleminen tai tietystä musiikista innostuminen muuten kuin konsertissa **33 %**.

Seurakunnan ja kristillisten järjestöjen toiminta **46 %**

*Rippikoulu **20 %**

*Muu seurakunnan toiminta **33 %**

(7:ssä vastauksessa mainittu sekä rippikoulu että muu seurakunnan toiminta, siksi yhteisprosenttimäärä on pienempi kuin tekijöiden summa)

Soittokaverit, oma bändi yms. sosiaaliset kuviot **53 %**

Oma tai oman bändin sävellystyö **16 %**

Oma ”fiilis”, halu soittaa tai sisäinen prosessi **29 %**

Hengelliset syyt (kuten vakaumus, uskoontulo, halu julistaa) yht. **50 %**

*Oman vakaumuksen vaikutus **10 %**

*Hengellinen murros, kuten uskoontulo **14 %**

*Muut hengelliset syyt **26 %**

15) Minkä ikäisenä aloit tehdä hengellistä musiikkia? Mikä tekijät siihen vaikuttivat?
(Avoin kysymys)

Hengellisen musiikin aloitusikä
(N = 89)

keskiarvo: 16,44 vuotta

mediaani: 16 vuotta

Minimi: 5 vuotta

Maksimi: 39 vuotta

Hengellisen musiikin aloituikä ikäryhmittäin (N = 96)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	alle 10 vuotta	7	7,1	7,3	7,3
	10-13 vuotta	10	10,2	10,4	17,7
	14-16 vuotta	47	48,0	49,0	66,7
	17-20 vuotta	21	21,4	21,9	88,5
	21-25 vuotta	7	7,1	7,3	95,8
	26-30 vuotta	3	3,1	3,1	99,0
	yli 30 vuotta	1	1,0	1,0	100,0
	Total	96	98,0	100,0	
Missing	System	2	2,0		
Total		98	100,0		

Tässä on suurempi määrä vastaajia, kuin tarkan iän määrittelyssä, sillä jotkut osallistujista ilmoittivat aloitusikänsä summittaisesti, esim. ”joskus rippikoulun jälkeen”.

16) Nimeä tärkeimmät musiikilliset esikuvasi.

Esikuvat gospelin piiristä

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ei mainittu esikuvia gospelin piiristä	36	36,7	36,7	36,7
	Vain kotimainen gospel	35	35,7	35,7	72,4
	Vain ulkomainen gospel	15	15,3	15,3	87,8
	Kotimainen ja ulkomainen gospel	12	12,2	12,2	100,0
	Total	98	100,0	100,0	

Esikuvat maallisen rockin ja popin piiristä

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ei mainittu esikuvia maallisen rockin tai popin piiristä	24	24,5	24,5	24,5
Vain kotimainen rock ja pop	3	3,1	3,1	27,6
Vain ulkomainen rock ja pop	48	49,0	49,0	76,5
Kotimainen ja ulkomainen rock ja pop	23	23,5	23,5	100,0
Total	98	100,0	100,0	

Muut esikuvat

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ei mainittu muita esikuvia	79	80,6	80,6	80,6
Klassinen	6	6,1	6,1	86,7
Etno	3	3,1	3,1	89,8
Jazz	5	5,1	5,1	94,9
Muut	5	5,1	5,1	100,0
Total	98	100,0	100,0	

17) Mikä on / mitkä ovat instrumenttisi?

Instrumentti	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
Kitara	66 %
Laulu	47 %
Piano ja muut kosketinsoittimet	47 %
Basso	26 %
Rummut ja muut lyömäsoittimet	16 %
Jousisoittimet	13 %
Puhaltimet	12 %
Jokin muu	3 %

18) Sävellätkö itse?

Kyllä: **85 %** / ei: **15 %**, (N = 98)

19) Teetkö sanoituksia?

Kyllä: **82 %** / ei: **18 %**, (N = 98)

20) Oletko koskaan harkinnut vakavasti lopettaa musiikin tekemistä?

Kyllä: **22 %** / ei **78 %**, (N = 98)

Musiikkityylit ja musiikkimaku

21) Seuraavassa listassa on musiikkityylejä. Rengasta niistä viisi sellaista, joista pidät eniten. Jos listasta puuttuu suosikkityylejäsi, voit lisätä niitä listan loppuun. *(Kursivoidut eivät alkuperäisessä kaavakkeessa, ne on luokiteltu tähän avoimessa kohdassa olleiden tyylien pohjalta. Huomaa, että tämän osion taulukot ovat pääasiassa kahden tai kolmen sivun mittaisia.)*

Suosikkityyli	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
Aikuisrock (Esim. Toto)	39 %
<i>Summamuuttuja: Kaikenlainen heavy ja metal (sis. heavy, metal, nu-metal, industrialmetal, powermetal jne.)</i>	38 %
Hard rock	36 %
Heavy metal <i>(myös melodinen metalli, metalli)</i>	33 %
Progressiivinen rock	32 %
Suomirock	29 %
Jazz	27 %
Klassinen musiikki	24 %
Blues	21 %
Vanha rock (esim. Beatles, Rolling Stones)	19 %
Suomipop	19 %
Rock/jazz –fuusio	17 %
R'n B	16 %
Folk	16 %
Perinteinen gospel (esim. musta kuorogospel tai Mahalia Jacskon) <i>(myös modernimpi vastaava gospel)</i>	16 %

Suosikkityyli	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
Virret	16 %
Muiden maiden kansanmusiikki, ns. maailmanmusiikki (myös pelkkä kansanmusiikki, nykykansanmusiikki)	13 %
Indie	9 %
Laulelmat (Myös kupletit)	9 %
Nuoren seurakunnan veisut	9 %
Dance (Myös dancetrance, tekno, eurodance)	8 %
Soul, funk	8 %
Muu	8 %
Nu-metal	7 %
Hip Hop	7 %
Reggae	7 %
Iskelmä	7 %
Suomalainen kansanmusiikki	7 %
Black-, trash, death- ja industrial metal, power heavy, proge metalli	7 %
Hard core punk (myös Hard core)	5 %
Rap	5 %
Pop / poprock	5 %
Grunge	4 %
Country	4 %
Punk	4 %
Vanha tanssimusiikki	3 %

Suosikkityyli	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
<i>Electro, downtempo, ambient</i>	2 %
50-luvun rock'n roll	1 %
<i>Rock</i>	1 %
<i>Ylistymusiikki</i>	1 %
<i>Elokuvamusiikki</i>	1 %

22) Minkä tyylistä musiikkia kuuntelet mieluiten? (Tämä oli avokysymys, eikä monivalinta kuten edellinen. Tässä on kuitenkin luokittelun lähtökohtana sama tyylien lista kuin edellä. Huom. taulukko jatkuu seuraavalla sivulla.)

Mieluiten kuunneltava tyyli	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
Heavy metal	25 %
<i>Rock</i>	16 %
<i>Pop / poprock</i>	14 %
<i>Muu</i>	12 %
Jazz	9 %
<i>Kaikki laidasta laitaan, vaihtelee</i>	9 %
Klassinen musiikki	8 %
Hard rock	6 %
Progressiivinen rock	6 %
Aikuisrock (Esim. Toto)	6 %
<i>Soul, funk</i>	5 %
R'n B	4 %
Laulelmat	4 %
Suomipop	3 %

Mieluiten kuunneltava tyyli	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
<i>Etnorock, folkrock</i>	3 %
Suomirock	2 %
Blues	2 %
Muiden maiden kansanmusiikki, ns. maailmanmusiikki	2 %
<i>Ylistysmusiikki</i>	2 %
Nu-metal	1 %
Punk	1 %
Indie	1 %
Dance	1 %
Folk	1 %
Rock/jazz –fuusio	1 %
Perinteinen gospel (esim. musta kuorogospel tai Mahalia Jacskon)	1 %
Iskelmä	1 %
<i>Black-, trash, death- ja industrial metal, power heavy, proge metalli</i>	1 %

23) Minkä tyylistä musiikkia soitat tai laulat itse mieluiten? (Tässäkin avokysymyksessä samat luokitteluperiaatteet kuin edeltävässä. Huom. taulukko jatkuu seuraavalla sivulla.)

Mieluiten soitettava tyyli	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
<i>Pop / poprock</i>	20 %
<i>Rock</i>	18 %
Heavy metal	16 %
<i>Muu</i>	13 %
Jazz	9 %
<i>Ylistymusiikki</i>	7 %
Klassinen musiikki	6 %
<i>Black-, trash, death- ja industrial metal, power heavy, proge metalli</i>	6 %
Hard rock	5 %
Blues	5 %
Muiden maiden kansanmusiikki, ns. maailmanmusiikki	5 %
Laulelmat	5 %
Suomipop	4 %
Folk	4 %
<i>Etnorock, folkrock</i>	4 %
Progressiivinen rock	3 %
Aikuisrock (Esim. Toto)	3 %
Hard core punk / hard core	2 %
Suomirock	2 %
Rap	2 %
Nuoren seurakunnan veisut	2 %

Mieluiten soitettava tyyli	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
<i>Unplugged</i>	2 %
<i>Soul, funk</i>	2 %
<i>Kaikki laidasta laitaan, vaihtelee</i>	2 %
Nu-metal	1 %
Punk	1 %
Indie	1 %
R'n B	1 %
Dance	1 %
Virret	1 %
<i>Country</i>	1 %
<i>Improvisointi</i>	1 %
<i>Alternative</i>	1 %
<i>Jenkkirock</i>	1 %

24) Minkä tyylistä musiikkia soitat tai laulat itse eniten? (Tässäkin samat luokitteluperiaatteet kuin edellä. Huom. taulukko jatkuu seuraavalla sivulla.)

Tyylit, joita soitetaan eniten	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
<i>Pop / poprock</i>	21 %
<i>Rock</i>	17 %
Heavy metal	15 %
<i>Muu</i>	13 %
Muiden maiden kansanmusiikki, ns. maailmanmusiikki	7 %
Jazz	6 %
<i>Ylistysmusiikki</i>	6 %
Hard rock	5 %
<i>Etnorock, folkrock</i>	5 %
Progressiivinen rock	4 %
Suomipop	4 %
Klassinen musiikki	4 %
Laulelmat	4 %
Suomirock	3 %
Perinteinen gospel (esim. musta kuorogospel tai Mahalia Jacskon)	3 %
<i>Black-, trash, death- ja industrial metal, power heavy, proge metalli</i>	3 %
<i>Kaikki laidasta laitaan, vaihtelee</i>	3 %
Rap	2 %
Dance	2 %

Tyylit, joita soitetaan eniten	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
Blues	2 %
Nu-metal	1 %
Hard core punk, hard core	1 %
Vanha rock	1 %
Aikuisrock (Esim. Toto)	1 %
R'n B	1 %
Folk	1 %
<i>Soul, funk</i>	1 %
<i>Alternative</i>	1 %

25) Luettele kolme sellaista musiikkityyliä, joita et missään tapauksessa haluaisi soittaa tai kuunnella (jos sellaisia ei ole, jätä tyhjäksi tai kirjoita vähemmän kuin kolme tyyliä)*
(Tässäkin samat luokitteluperiaatteet kuin edellä. Huom. taulukko jatkuu seuraavalla sivulla.)

Vähiten pidetyt musiikkityylit	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
Iskelmä	21 %
Rap	20 %
Punk	19 %
Heavy metal	18 %
Dance	18 %
Hip hop	15 %
<i>Black-, trash, death- ja industrial metal, power heavy, proge metalli</i>	11 %
<i>Muu</i>	10 %

Vähiten pidetyt musiikkityylit	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
Hard core punk, hard core	6 %
Vanha tanssimusiikki	6 %
Nu-metal	4 %
R'n B	4 %
Jazz	4 %
Rock / jazz –fuusio	4 %
Reggae	3 %
Muiden maiden kansanmusiikki, ns. maailmanmusiikki	3 %
Klassinen musiikki	3 %
<i>Country</i>	3 %
Blues	2 %
Folk	2 %
Hard rock	1 %
50-luvun rock'n roll	1 %
Suomipop	1 %
Suomirock	1 %
Virret	1 %

26) Seuraavat väittämät liittyvät eri musiikinlajeihin ja niiden kuuntelemiseen. Valitse numeroista se, joka parhaiten vastaa henkilökohtaista näkemystäsi. *

1=täysin samaa mieltä

2=jokseenkin samaa mieltä

3=en osaa sanoa

4=jokseenkin eri mieltä

5=täysin eri mieltä

1) Vihaan ns. klassista musiikkia

(N = 83), keskiarvo: 4,48

2) Pidän jazzmusiikista jo lapsena

(N = 98), keskiarvo: 3,81

3) Rakastan kansanmusiikkia ja ns. maailmanmusiikkia

(N = 96), keskiarvo: 3,17

4) Basson jyminä on olennaisen tärkeää

(N = 96), keskiarvo: 3

5) Inhoan jazzmusiikkia

(N = 98), keskiarvo: 4,21

6) Lapsena kansanmusiikki oli mielimusiikkiani

(N = 96), keskiarvo: 4,34

7) Sydäntäni lähinnä on perinteinen tanssimusiikki

(N = 98), keskiarvo: 4,40

8) Jo lapsena rakastin ns. klassista musiikkia

(N = 97), keskiarvo: 3,32

9) Rytmi on tärkeintä musiikissa

(N = 97), keskiarvo: 2,70

10) Tunnelatauksen välittyminen on musiikissa tärkeintä

(N = 98), keskiarvo: 1,95

11) Rock´n roll on parasta musiikkia

(N = 98), keskiarvo: 3,49

12) Heavy on ylitse muiden

(N = 98), keskiarvo: 3,65

- 13) Gospelmusiikki koskettaa minua eniten
(N = 98), keskiarvo: 2,83
- 14) Pidän jo lapsena rockista
(N = 98), keskiarvo: 2,35
- 15) Hyvät soundit ovat musiikissa erittäin tärkeitä
(N = 98), keskiarvo: 1,81
- 16) Pidän aggressiivisesta musiikista
(N = 98), keskiarvo: 3,15
- 17) Nautin eniten rauhallisesta musiikista
(N = 97), keskiarvo: 2,85
- 18) Melodia on musiikissa tärkeintä
(N = 97), keskiarvo: 2,04
- 19) Jo lapsena rakastin gospelmusiikkia
(N = 98), keskiarvo: 3,10
- 20) Pidän kovasta volyymistä musiikissa
(N = 98), keskiarvo: 3,15
- 21) Persoonallinen ilmaisu on musiikissa tärkeintä
(N = 98), keskiarvo: 2,09
- 22) Pidän nopeatempoisesta musiikista
(N = 98), keskiarvo: 2,57
- 23) Sanat ovat musiikissa tärkeimmät
(N = 98), keskiarvo: 2,73
- 24) Olen valmis soittamaan mitä musiikkityyliä tahansa
(N = 98), keskiarvo: 3,36
- 25) Valitsen tarkasti, mitä musiikkia soitan
(N = 97), keskiarvo: 2,85
- 26) Valitsen tarkasti, mitä musiikkia kuuntelen
(N = 98), keskiarvo: 2,40
- 27) Jo lapsena kuuntelin mielelläni perinteistä tanssimusiikkia
(N = 98), keskiarvo: 4,23

- 28) Kuuntelen mielelläni ihan mitä tahansa musiikkia
(N = 98), keskiarvo: 3,57
- 29) Soitan vain sellaista musiikkia, mistä pidän
(N = 98), keskiarvo: 2,61
- 30) Kuuntelen vain sellaista musiikkia, mistä pidän
(N = 98), keskiarvo: 2,14
- 31) Soittaessani syntyvä tunnelma merkitsee minulle eniten
(N = 98), keskiarvo: 2,39
- 32) Kuulijoiden reagointi soittamiseeni / laulamiseeni
merkitsee minulle erittäin paljon
(N = 98), keskiarvo: 2,06
- 33) On yhdentekevää, mitä muut ajattelevat musisoinnistani
(N = 97), keskiarvo: 3,80
- 34) Soitan lähinnä itselleni
(N = 98), keskiarvo: 3,74
- 35) Musiikki välittää minulle tärkeitä arvoja
(N = 98), keskiarvo: 1,89
- 36) Jazzmusiikki edustaa älyllisyyttä musiikissa
(N = 98), keskiarvo: 3,36
- 37) Tuon mielelläni esiin jazztuntemukseni
(N = 98), keskiarvo: 3,95
- 38) Musiikkimaku kertoo ihmisestä paljon
(N = 97), keskiarvo: 2,52
- 39) Musiikkimakuaan voi tietoisesti muuttaa
(N = 98), keskiarvo: 2,58
- 40) Edustan korkeaa musiikillista tietämystä
(N = 98), keskiarvo: 3,28
- 41) Laulujen sanat ja sanoma ovat minulle tärkeitä
(N = 98), keskiarvo: 1,84

42) Muusikoiden virtuoosisuus on olennaisen tärkeää
(N = 98), keskiarvo: 3,50

43) Vihaisena kuuntelen musiikkia suuremmalla volyyymillä
kuin hyvällä tuulella ollessani
(N = 97), keskiarvo: 3,30

44) Kuuntelen musiikkia aina niin voimakkaalla
kuin ikinä on mahdollista
(N = 94), keskiarvo: 4,51

45) Musiikki kuvastaa sitä, minkälainen haluaisin olla
(N = 97), keskiarvo: 3,14

46) Haluan olla muusikko kymmenen vuoden kuluttua
(N = 97), keskiarvo: 1,90

Elämäkatsomus ja arvot

27) Millainen koet olevasi vakaumukseltasi, voit ympyröidä myös useamman vaihtoehdon.

Liike / seurakunta	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
Luterilainen	59 %
Kristitty, mutta ei mitään erityistä ryhmää edustava	32 %
Viidesläinen (esim. Kansanlähetys, Suomen Raamattuopisto, KRS, OPKO)	20 %
Helluntailainen	19 %
Herätyskristitty	15 %
Evankelinen (esim. SLEY)	14 %
Herännäinen eli körtti	9 %
Vapaakirkollinen	8 %
Karismaattinen	6 %
Jokin muu	6 %
Rukoilevainen	2 %
Lestadiolainen	1 %

28) Mikä hengellisessä musiikissa on mielestäsi tärkeää? (asteikko 1-4)
(N = 98)

	Tärkeää	Melko tärkeää	Ei kovin tärkeää	Ei lainkaan tärkeää
Ihmisten välisen yhteyden lujittaminen Keskiarvo 1,78 puuttuu: 2 %	1 37 %	2 46 %	3 15 %	4 0 %
Jumalan ylistäminen Keskiarvo 1,53 puuttuu: 1 %	1 57 %	2 32 %	3 10 %	4 0 %
Julistaminen Keskiarvo 1,77	1 41 %	2 43 %	3 15 %	4 1 %
Ilon tuottaminen Keskiarvo 1,62	1 48 %	2 42 %	3 10 %	4 0 %
Lohdutus Keskiarvo 1,38	1 63 %	2 36 %	3 1 %	4 0 %
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen Keskiarvo 2,45	1 17 %	2 31 %	3 42 %	4 10 %
Kantaaottavuus Keskiarvo 2,12 puuttuu 1 %	1 22 %	2 45 %	3 29 %	4 3 %
Musiikki itsessään Keskiarvo 1,60 puuttuu 1 %	1 47 %	2 46 %	3 5 %	4 1 %
Viihdyttäminen Keskiarvo 2,11 puuttuu 2 %	1 18 %	2 56 %	3 17 %	4 6 %

29) Seuraavassa tehtävässä kartoitetaan ajatuksia ja asenteita elämään, hengellisen musiikin tekemiseen ja muusikontyöhön liittyen. Vastaa väittämiin asteikolla 1-4

1=samaa mieltä

2=osittain samaa mieltä

3=osittain eri mieltä

4=täysin eri mieltä

(N = 98)

Teen musiikkia, koska tahdon vaikuttaa. Keskiarvo 1,84	1 35 %	2 50 %	3 12 %	4 3 %
Tahdon herätellä ja ravistella ihmisiä musiikin avulla. Keskiarvo 1,76	1 44 %	2 40 %	3 13 %	4 3 %
Teen hengellistä musiikkia, koska tahdon tuottaa iloa ja lohtua. Keskiarvo 1,39	1 61 %	2 39 %	3 0 %	4 0 %
On tärkeää, että esiintymisestä saa kohtuullisen korvauksen. Keskiarvo 2,29	1 19 %	2 46 %	3 21 %	4 13 %
Hyvä keikkapalkkio motivoi panostamaan esiintymiseen. Keskiarvo 2,43	1 22 %	2 31 %	3 29 %	4 18 %
Musiikki on Jumalan luoma hyvä asia. Keskiarvo 1,05	1 95 %	2 5 %	3 0 %	4 0 %
Musiikki on neutraali asia, ei hyvää eikä pahaa. Keskiarvo 2,77 puuttuu 1 %	1 15 %	2 21 %	3 33 %	4 30 %
Musiikki itsessään on maallinen, ei hengellinen asia. Keskiarvo 2,86 puuttuu 2 %	1 11 %	2 21 %	3 35 %	4 31 %
Maallinen musiikki on pahaa, hengellinen hyvää. Keskiarvo 3,56	1 1 %	2 5 %	3 31 %	4 63 %

Palvelen musiikillani Jumalaa. Keskiarvo 1,49	1 56 %	2 40 %	3 3 %	4 1 %
Ihminen on luotu ylistämään Jumalaa. Keskiarvo 1,68	1 48 %	2 38 %	3 12 %	4 2 %
Musiikki on väline, ei itsetarkoitus. Keskiarvo 2,16 puuttuu 1 %	1 22 %	2 41 %	3 33 %	4 3 %
Sanat ovat tärkeämpiä kuin musiikki. Keskiarvo 2,71 puuttuu 1 %	1 6 %	2 31 %	3 48 %	4 14 %
Musiikki ja sanat ovat yhtä tärkeitä. Keskiarvo 1,88	1 35 %	2 47 %	3 14 %	4 4 %
Musiikki voi puhutella ilman sanojakin. Keskiarvo 1,27	1 76 %	2 22 %	3 2 %	4 0 %
Kaikentyyppinen musiikki ei sovi hengelliseen musiikkiin. Keskiarvo 3,16	1 4 %	2 21 %	3 29 %	4 46 %
Hengellinen musiikki voi olla minkä tyylistä tahansa. Keskiarvo 1,57	1 57 %	2 31 %	3 10 %	4 2 %
Koen olevani nimenomaan gospelmuusikko. Keskiarvo 2,08 puuttuu 2 %	1 31 %	2 35 %	3 27 %	4 6 %
Koen olevani enemmän muusikko, joka on vakaumukseltaan kristitty, kuin gospelmuusikko. Keskiarvo 2,16 puuttuu 2 %	1 33 %	2 31 %	3 21 %	4 13 %
Musiikki on Jumalan lahja. Keskiarvo 1,08	1 92 %	2 8 %	3 0 %	4 0 %

Yhteiskunnalliset asiat kiinnostavat minua paljon.

	1	2	3	4
Keskiarvo 2,14	24 %	46 %	24 %	7 %

30) Seuraavassa on lueteltu elämänarvoja. Rengasta oikealla puolella olevasta arvojen listasta neljä itsellesi tärkeintä arvoa. (N = 98)

Hedoniset arvot (2 %):	onni 19 %, mielihyvä 2 %, ilo 7 %, nautinto 1 %, aistillisuus 2 %
Vitaaliset arvot (5 %):	elämä 14 %, terveys 24 %, tahto 1 %, kuntoisuus 0 %
Esteettiset arvot (2 %):	kauneus 4 %, ylevyys 0 %, suloisuus 0 %, taide 6 %
Tiedolliset arvot (3 %):	totuus 16 %, tieto 1 %, oppi 0 %, koulutus 0 %, viisaus 8 %, tiede 0 %
Uskonnolliset arvot (11 %):	usko 57 %, toivo 30 %, pyhyys 2 %, laupeus 8 %
Sosiaaliset arvot (7 %) :	altruismi 0 %, ystävyys 11 %, rakkaus 52 %, uskollisuus 8 %, vapaus 7 %, veljeys 0 %, kunnia 0 %, isänmaallisuus 1 %, turvallisuus 4 %
Mahtiarvot:	voima 0 %, valta 0 %, sota 0 %, rikkaus 0 %, raha 1 %, voitto 0 %
Oikeusarvot (4 %):	oikeudenmukaisuus 27 %, ihmisoikeudet 3 %, tasa-arvo 3 %, laillisuus 0 %
Eettiset arvot (8 %):	hyvyys 13 %, moraalinen oikeus 3 %
Ekologiset arvot (1 %):	luonnon kauneus 2 %, terveys 2 %, eläinten oikeudet 0 %
Egologiset arvot:	itsekkyyys 0 %, oma etu 0 %, omanarvontunto 1 %

Arvoryhmien otsikot tai koko ryhmät oli valinnut 11 vastaajaa, suluissa lukee heidän valitsemiensa arvoryhmien prosenttiosuudet suhteessa koko vastaajajoukkoon (N = 98).

31) Jotkut kyseenalaistavat sen, voiko rockia tai muuta kevyttä musiikkia käyttää hengellisessä musiikissa. Seuraavat kysymykset liittyvät tähän ongelmanasetteluun.

- 1 = Usein
2 = Joskus
3 = Harvoin
4 = En koskaan
(N = 98)

Oletko kokenut ristiriitaa sanoman ja musiikin välillä liittyen itse soittamaasi hengelliseen musiikkiin?	1	2	3	4
Keskiarvo 3,48	1 %	10 %	28 %	59 %
Puuttuu 2 %				

Oletko kokenut muiden ihmisten kyseenalaistavan soittamasi hengellisen musiikin musiikkityylin vuoksi?	1	2	3	4
Keskiarvo 2,86	3 %	38 %	27 %	31 %
Puuttuu 2 %				

Toimintaympäristö

32) Millaisissa paikoissa esität hengellistä musiikkia ja kuinka usein suhteessa esiintymisesi kokonaismäärään?

1= hyvin usein

2= melko usein

3= harvoin

4= en koskaan

(N = 98)

Seurakuntasalit	1	2	3	4
Keskiarvo 1,97	30 %	50 %	12 %	7 %
puuttuu 1%				

Kirkot	1	2	3	4
Keskiarvo 2,29	24 %	33 %	34 %	9 %
puuttuu 1 %				

Koulujen liikuntasalit	1	2	3	4
Keskiarvo 2,47	19 %	30 %	34 %	16 %
puuttuu 1 %				

Konserttisalit	1	2	3	4
Keskiarvo 2,66	8 %	30 %	48 %	12 %
puuttuu 2 %				

Auditoriot	1	2	3	4
Keskiarvo 2,97	3 %	24 %	45 %	27 %
puuttuu 2%				

Kahvilat	1	2	3	4
Keskiarvo 2,89	4 %	24 %	51 %	20 %
puuttuu 1%				

Rock-klubit	1	2	3	4
Keskiarvo 3,48	3 %	7 %	28 %	60 %
puuttuu 2 %				

Baarit	1	2	3	4
Keskiarvo 3,56	2 %	5 %	27 %	64 %
puuttuu 2%				

Kokousteltat	1	2	3	4
Keskiarvo 3,08	4 %	17 %	44 %	34 %
puuttuu 1 %				

Ulkoilmatilanteet	1	2	3	4
Keskiarvo 2,70	6 %	29 %	53 %	11 %
puuttuu 1 %				

Muu, mikä? _____

	1	2	3	4
Keskiarvo 3,73	2 %	7 %	6 %	puuttuu tai ”ei koskaan” 85 %

Tämän kohdan ”Muu, mikä?” kohdalla kaikki tyhjäksi jätetyt muutettiin numeroksi 4, jotta saataisiin vertailukelpoinen keskiarvo.

33) Kuinka monta esiintymistä sinulla on vuodessa hengellisen musiikin / gospelin parissa?
Rengasta sopiva vaihtoehto. (N = 98)

1-10	10-30	30-50	50-70	70-90	90-110	110-140
25 %	37 %	21 %	5 %	3 %	1 %	2 %

140-170	200 tai yli
2 %	2 %
	puuttuu 2 %

34) Millaisissa tilaisuuksissa tahtoisit esiintyä jatkossa enemmän? *Avoim kysymys.*

Toiveita oli monenlaisia, tässä yleisimmät toiveet:

Yleisimmät toiveet esiintymistilaisuuksista	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
Isot konsertit, tapahtumat ja festarit	26 %
Baarit	11%
Kristillistä musiikkia ei-kristillisissä tilanteissa	10 %
Rock- ja muut klubit	9 %
Pienet ja intiimit tilaisuudet	8 %

35) Kuulutko johonkin seurakuntaan tai kristilliseen yhteisöön? (N = 98)

Kyllä / Ei
97 % 2 % puuttuu 1 %

36) Osallistutko seurakunnan/ kristillisen yhteisön toimintaan? (N = 98)

Kyllä / Ei
90 % 9 %, puuttuu 1 %

37) Saatko seurakunnalta / yhteisöltä tukea hengellisen musiikin tekemisellesi? Millaista tukea? **Avoim kysymys, (N = 98)**

Saa tukea **70 %**

Ei saa tukea / vastaus puuttuu: **30 %**

Millaista tukea muusikko saa seurakunnaltaan / yhteisöltään hengellisen musiikin tekemiselleen?	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
Henkinen ja hengellinen tuki (Esimerkiksi kannustus, seurakunta rukoilee työn puolesta)	41 %
Tiloja käyttöön muun muassa harjoittelua varten	16 %
Esiintymisiä	15 %
Taloudellinen tuki	14 %
Jotain muuta tukea	19 %

38) Esitätkö myös muuta, kuin hengellistä musiikkia, jos esität niin mitä?
Avoim kysymys. (N = 98)

Esittää muutakin kuin hengellistä musiikkia **53 %**

Harvoin tai vähän **6 %**

Monenlaista musiikkia esitettiin, tässä yleisimmät tyylit:

Maallista kevyttä musiikkia **33 %**

Taidemusiikkia, esimerkiksi klassista **12 %**

Eryteisesti viihde- ja tanssimusiikkia **5 %**

39) Arvioi tyytyväisyyttäsi seuraaviin asioihin.

1= Erittäin tyytyväinen

2= Tyytyväinen

3= Tyytymätön

4= Erittäin tyytymätön

(N = 98)

Seurakuntien käytännön järjestelyt

keikkojen yhteydessä	1	2	3	4
Keskiarvo 1,99	16 %	65 %	15 %	0 %
puuttuu 3 %				

Kristillisten järjestöjen käytännön järjestelyt

	1	2	3	4
Keskiarvo 1,98	17 %	64 %	13 %	1 %
puuttuu 4 %				

Muiden keikkapaikkojen käytännön järjestelyt

	1	2	3	4
Keskiarvo 2,07	8 %	71 %	14 %	0 %
puuttuu 6%				

Keikkapaikkojen palkanmaksun toimivuus

(esim. tulevatko palkat ajallaan?)	1	2	3	4
Keskiarvo 2,18	12 %	56 %	26 %	2 %
puuttuu 4 %				

Keikkapalkkioiden koko

	1	2	3	4
Keskiarvo 2,20	9 %	63 %	22 %	3 %
puuttuu 2 %				

Oman seurakunnan / yhteisön tuki

	1	2	3	4
Keskiarvo 2,08	19 %	55 %	19 %	4 %
puuttuu 2 %				

Keikkojen lukumäärä

	1	2	3	4
Keskiarvo 2,42	7%	49%	36%	6%
puuttuu 2%				

Oma musiikillinen osaaminen

	1	2	3	4
Keskiarvo 2,29	4 %	62 %	31 %	1 %
puuttuu 2 %				

Oman musiikin sanoma

	1	2	3	4
Keskiarvo 1,80	27 %	64 %	7 %	0 %
puuttuu 2 %				

Suomi- gospelin musiikillinen taso	1	2	3	4
Keskiarvo 2,24	9 %	59 %	22 %	5 %
puuttuu 4 %				
Suomi- gospelin sanoitusten taso	1	2	3	4
Keskiarvo 2,62	8 %	33 %	41 %	13 %
puuttuu 5 %				

40) Milloin konsertti, jossa olet esiintymässä, on mielestäsi onnistunut?
(Tälle avoimelle kysymykselle tein kaksi ja joissakin kohdissa useammankin luokittelukerran hiukan eri luokitteluperustein luotettavuuden lisäämiseksi.)

Onnistuneen konsertin tekijät	% vastanneista oli tätä mieltä. (N = 98)
Hengelliseen ja sanomaan liittyvät tekijät, laveasti tulkittu (ks. selitys kohdasta 4.15 Onnistunut konsertti)	51 %
Vuorovaikutus (palaute, kontakti ym.)	40 %
Tunnelma, viihtyminen	36 %
Hengelliset ja sanomaan liittyvät tekijät, tiukasti tulkittu	33 %
Musiikilliset tekijät	32 %
Jokin koskettaa tai puhuttelee	18 %
Eryteisesti mainittu palautteen saaminen	15 %
Tekniikan onnistuminen	7 %

41)

Mitä tulevaisuuden haaveita ja näkymiä sinulla on liittyen omaan toimintaasi musiikin parissa? (Avoin kysymys)

Monenlaisten toiveiden joukosta nämä aihepiirit olivat yleisimmät:

Tulevaisuuden haaveet ja näkymät	% kyselyyn vastanneista (N = 98)
Esiintymismahdollisuudet, keikkailu, oman musiikin tuottaminen, levyttäminen	57 %
Kehittyminen, korkeatasoisen musiikin tekeminen	32 %
Uskoon, sanomaan ja hengellisyyteen liittyvät toiveet	25 %
Uralla eteneminen	19 %
Resurssit (esim. kokoonpanon tai keikkabussin saaminen)	19 %
Erityisesti ei-kristillisellä puolella tehtävät keikat	9 %

*Tähdellä merkityt kysymykset on lainattu suoraan Juvosen vuonna 2000 julkaistusta tutkimuksesta koskien musiikillista erityisorientaatiota.

Liite 3: Ristiintaulukointeja ja korrelaatioita

Seuraavassa on ristiintaulukoitu ikäryhmittäin eri tekijöitä jotka ovat vaikuttaneet hengelliseen musiikkiin suuntautumiseen. Tulosten analyysiosiossa olevat prosenttimäärät on saatu vertaamalla 14-16 –vuotiaina aloittaneita (N = 47) koko muuhun tutkimusjoukkoon (N = 51).

ikäryhma_hengellmusa

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	alle 10 v.	7	7,1	7,3	7,3
	10-13 v.	10	10,2	10,4	17,7
	14-16 v.	47	48,0	49,0	66,7
	17-20 v.	21	21,4	21,9	88,5
	21-25 v.	7	7,1	7,3	95,8
	26-30 v.	3	3,1	3,1	99,0
	yli 30 v.	1	1,0	1,0	100,0
	Total	96	98,0	100,0	
Missing	System	2	2,0		
Total		98	100,0		

Tästä taulukosta selviää, minkä ikäisenä on alettu tehdä hengellistä musiikkia.

rippikoulu * rippikouluika_muut Crosstabulation

Count				
		rippikouluika_muut		
		1	2	Total
rippikoulu	0	32	46	78
	1	15	5	20
Total		47	51	98

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Appro x. Sig. ^c
Interval by Interval	Pearson's R	-0,274	0,092	-2,792	,006 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-0,274	0,092	-2,792	,006 ^c
N of Valid Cases		98			
a. Not assuming the null hypothesis.					
b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.					
c. Based on normal approximation.					

Yllä olevassa ristiintaulukoinnissa on verrattu rippikouluikänsä tienoilla gospelmusiikin tekemisen aloittaneita koko muuhun tutkimusjoukkoon ja selvitetty sitä, ovatko he maininneet rippikoulun vaikuttaneen gospelmusiikkiin suuntautumiseen. Rippikouluikänsä aloittamisen ja rippikoulun vaikutuksen välillä on tilastollinen merkitsevyys ($p = 0,006$). Näiden korrelaatiokerroin on ($r = -0,274$).

rippikouluika_muut * muuseurakunta Crosstabulation

Count

	muuseurakunta		
	0	1	Total
rippikouluika_muut 1	31	16	47
2	35	16	51
Total	66	32	98

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,079 ^a	1	0,778		
Continuity Correction ^b	0,004	1	0,947		
Likelihood Ratio	0,079	1	0,778		
Fisher's Exact Test				0,831	0,473
Linear-by-Linear Association	0,078	1	0,779		
N of Valid Cases	98				

a. 0 cells (.0 %) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,35.

b. Computed only for a 2x2 table

Yllä on selvitetty ikäryhmittäin kuinka monen gospelmusiikkiin suuntautumiseen on vaikuttanut seurakunnan tai hengellisten järjestöjen toiminta (muu kuin erityisesti rippikoulutyö). Muu seurakunnan työn vaikutus jakaantuu tasaisesti rippikouluikässä aloittaneiden ja muun tutkimusjoukon välillä. Näin myös on muiden avokysymyksissä mainittujen gospelmusiikkiin johtaneiden yleisimpien syiden laita: tapahtumat ja konsertit, soittokaverit ja muut senkaltaiset sosiaaliset kontaktit sekä hengelliset syyt. Joskin kaikki Maata Näkyvissä -festarit vastauksissaan maininneet (N = 17) edustavat 14-20-vuotiaina aloittaneita (N = 68), eli juuri festareiden kohdeyleisön ikää.